Bavar. 4°
1312
12,3

Ad Bibliothecam
Academiæ Scientiarum
Electoralis Boicæ Monachii

<36610537810011

<36610537810011

Bayer. Staatsbibliothek

Bav. lit. 25. (24.)
4° 1312 (12,3

Bavaricum pag. 158.

ad hist. gen.

R

MONUMENTA
OSTERHOVIENSIA.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

MONUMENTA OSTERHOVIENSIA.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Stifft Osterhoven.

ifum

PRÆFATIO.

Osterhovium, nobile Canonicorum regularium S. Norberti, quos a Præmonſtrato adpellant, Collegium, in Colle amæno Iſtrum inter & Viluſam ſitum, eiuſdem nominis Oppido, regio olim Carolidarum Palatio celebri, adjacet, ac Tetrachiæ Landishutanæ accenſetur.

Fundatorem veneratur Vtilonem Bajoariae Regulum, tot coenobiorum in Patria noſtra Authorem munificum, qui D. Pirminii opera ac Conſilio D. Benedicti Sodalibus primo illud conſecravit, ſuisque ac Conjugis ſuæ Hildetrudis, Caroli Martelli Filiæ auguſtis Exuviis decoravit, ſeræ Poſteritati venerandis.

Variam deinceps Locus iſte Fortunam expertus eſt, poſtquam Hunnorum Furori, uniuerſæ Germaniæ funeſto, & ipſe ſuccubuit, Initio demum ſeculi XI. ab Henrico Hezelone, S. Chunegundis germano Fratre, Boiis tunc Jura dante, ſuis e Ruinis reſtauratus, & Canonicis quibusdam ſecularibus, qui viginti fere Luſtris eundem incoluerunt, commiſſus, ubi ſuos ac Conjugis Mariæ Cineres recondi voluit, grata hodiedum Memoria celebres.

Excluſis tandem D. Norberti Conſilio prioribus Incolis, D. Otto Babenbergenſis Epiſcopus, cuius Eccleſiæ clientelari Juri Henricus Imp. ſanctus ceptum Opus perficiens, Locum iſtum ſubdiderat, præmonſtratenſem Ordinem ſub An. M. C. XXVII. ibidem induxit, qui ad hunc uſque diem in ſuo Candore perſiſtit.

Fata reliqua, ac Viciſſitudines, quibuſcum inclytum hoc Coenobium conſligere neceſſum habuit, in Annales coegit eruditus Aſcetæ huiatis Calamus, qui Lucem publicam haetenus exſpectant.

Iſtud ſilentio haud prætereundum, quod Sereniſſimi Bauariae Duces Clementiſſimos ſe ſemper erga hunc lo-

Locum exhibuerint, opimis Censibus dotarint, hacque inter alias insigni Prærogativa decoraverint, ut eiusdem Antistites Principi a sacris Largitionibus essent, diuina coram eo facerent, atque Capellanos ceteros in Palatio antecederent. ut pluribus exprimunt Diplomata N. XXXIX. & CX. ordine suo istis Monumentis inserta.

Nec minus Ornamenti eidem accedit magnifico Templo, nostra Memoria a Fundamentis splendide ac babasilice excitato, artificiosa Asamiorum Manu prope ad Invidiam exornato, ut omnium in se intuentium Oculos rapiat, ac sacro quodam Stupore perfundat.

Quod autem ad Musas nostras propius adtinet, singulari eas Humanitate complexus est R. R. D. D. Michael, Præsul ad omnem Modestiam compositus, & meliore Fato dignus, qui Membranas omnes, quotquot rapax Flamma Principio decurrentis Seculi cuncta pene Aedificia depascens, intacta reliquit, plena Manu iisdem lubentissime communicavit, caeteris ad Fidem Gevvoldi subpletis; cui proin amplissimo Viro, de Re litteraria nostra cum primis merito, publicas hoc Loco Grates rependimus, & aureos Dies ex Animo precamur.

SERIES R.R. D.D. ABBATUM ET PRÆPOSITORUM.

Volkeuhardus Abbas, interfuit Synodo Dingolfinganae Anno 772.

Reliquorum Nomina Ignorantur.

Ab Anno 1138.

1. Euchwinus (Richwinus) Praepositus resignat An. 1140.
2. Truhemarus † 1155.
3. Engelschalcus † 1180.
4. Dietmarus † 1181.
5. Waltherus † 1195.
6. Gerungus † 1228.
7. Henricus praefuit adhuc An. 1231.
8. Vdalricus resign. 1240.
9. Bertholdus resign. 1241.
10. Henricus II. resign. 1254.
11. Eberhardus depositus 1255.
12. Vdalricus II. resignat post duos Menses 1255.
13. Hermannus post sex Menses depositus 1256.
14. Albertus praefuit adhuc 1263.
15. Diepoldus, exauthoratus 1265.

16. Hartwicus reſignat poſt ſex Menſes.
17. Conradus depoſitus 1283.
18. Vdalricus III, reſignat 1285.
19. Albertus II. ſeu Albero † 1288.
20. Conradus II. ab An. 1286. præfuit Menſ. ſex.
21. Vdalricus IV. de Holzheim. primus Abbas ab An. 1288. † 1324.
22. Vdalricus V. Spörl † 1335.
23. Hermannus II. † 1348.
24. Petrus reſign. 1360.
25. Albertus III. præfuit 36. Septiman. 1361.
26. Engelbertus.
27. Wilhelmus poſt 5. annos depoſitus praef. An. 1363.
28. Rutgerus ab An. 1367. † 1390.
29. Andreas Eſelhover † 1405.
30. Joannes præſ. 3. Menſ.
31. Joannes II. Vetter ab An. 1406. † 1420.
32. Erneſtus ab An. 1421. præſ. Menſ. 6.
33. Andreas II. Kamp, ſeu Caucz ab An. 1422. † 1433.
34. Martinus Wirtinger † 1436.
35. Petrus II. Lamp. ab An. 1437. † 1447.
36. Joannes III. Amelſtorfer † 1461.
37. Joannes IV. Schiltl † 1484.
38. Georgius Hölzl reſign. 1500.
39. Joannes V. Retzinger † 1505.

40. Vitalis de Seiboltſtorf † 1508.
41. Stephanus Wirſinger † 1544.
42. Joannes VI. Pockh † 1547.
43. Auguſtinus Abbas S. Salvatoris, Adminiſtrator.
44. Georgius II. Schregl ab An. 1548. depoſitus 1555.
45. Wolfgangus Scharfnikhl. depoſ. 1557.
46. Joannes VI. Bitterl, Staingadenſis, Adminiſtrator ab An. 1558. dehinc Abbas † 1578.
47. Joannes VII. Wolf. adminiſtrator. ab An. 1579. dein Abbas reſignat 1593.
48. Michael Vögele † 1603.
49. Joannes VIII. Wockhelius ab 1604. † 1625.
50. Georgius III. Greiſs † 1629.
51. Chriſtophorus Dimpſl ab An. 1630. † 1672.
52. Godefridus Molitor reſign. 1675.
53. Michael II. Stainmayr † 1701.
54. Ferdinandus Söller † 1717.
55. Joſephus Mari † 1727.
56. Paulus Wieninger † 1764.
57. MICHAEL III. ab An. 1765.

MO-

MONUMENTA OSTERHOVIENSIA.

DIPLOMATARIUM MISCELLUM.

N. I. Fundatio Oſterhouenſis Eccleſie a Domino Heinrico IIII. Duce Bawarie. *

Imperatore tertio *OTTONE* rebus humanis exempto *HEINRICUS* Dux Bawarie qui uocatus eſt *iunior* in imperium ſubrogatur. Huic in Ducatum Bawarie ſuccedit *HEINRICUS*, qui & *Hezel* dictus eſt, patruelis eiuſdem Imperatoris. Hic duobus filiis orbatus, quos Huni peremerunt, Chriſtum heredem ſibi facere inſtituens, locum *Oſterhouen* fundare, & patrimoniorum ſuorum copioſa liberalitate magnificare adorſus eſt. Sed prematura morte traductus, inſtitucionis & propoſiti ſui heredem imperatorem dereliquit. Hic quoniam & ipſe ſine heredibus carnis permanſit, Babenbergenſem Epiſcopatum fundauit, & Oſterhouenſe Monaſterium cum omni predicti Ducis patrimonio epiſcopatui donauit & ſubiecit, & ſeculares Canonicos in loco Oſterhouen ordinavit, conſtituta eis prebenda de modica porcione predictarum poſſeſſionum, que inſtitucio pene

* E Codice membraneo, Scriſto ſub D. Abbate Petro electo an. 1349.

per centum annos usque ad Ottonem Episcopum permansit. Hic consilio Domini *NORTPERTI* archyepiscopi secularibus Canonicis exclusis, locum *Osterhouen* albis Canonicis mancipans, premonstratensem ordinem deuote induxit, anno ab incarnacione Domini M. C. X. (legendum M. C. XXVII.) regnante Levthario Imperatore.

Anno Domini M. CCC. XLVIIII. In Octaua S. Johannis Ewangeliste Electus & confirmatus est dominus *PETRUS* Canonicus huius Ecclesie pro Pastore Osterhouen Ecclesie, & nona die post electionem a reuerendo patre & Dno. Dno *GOTFRIDO* venerabili Episcopo Ecclesie Patauiens. in principali altari in abbatem est laudabiliter & deuotissime consecratus. Hic jussit conscribi hunc librum scilicet Registracionem possessionum, prediorum, & reddituum dicte Ecclesie Osterhouen, sicut poterat diligentissime colligi & inueniri in antiquis & diuersis Registris, & inuestigari uel agnosci ex veridica relacione a sanioribus & senioribus fide dignis. Et ideo hunc Librum Registrum nominauit, ut ydoneus rector in omni actione sua inueniat, & ut sibi & nobis & nostris successoribus salubriter & utiliter prouideret, ne dicta Ecclesia propter negligenciam officialium dampnum uel detrimentum paciatur. Nomina etiam illorum, precipue Dni. *HAINRICI* ducis Bavarie fundatoris nostri, & aliorum nobilium, seu fidelium quorumcunque, qui ob salutem animarum suarum Ecclesiam nostram suo Patrimonio dotauerunt, & de suis rebus ditauerunt, huic libro inscribi, & cuilibet officio ascribi suos determinatos prouentus granorum, uel denariorum, & in qua Parochia siue iudicio possessiones sint posite, curauit interseri studiose ad laudem Dei

sancte.

ſanctęque Marie Virginis, & beate Margarete Virginis ac martiris patrone noſtre, & ad utilitatem Eccleſie ſupradicte.

N. II. Fundatio Anniverſarii in Capella infra Turres. An. 1110.

Notum ſit Chriſti fidelibus nunc & in futuro. *OTTO* beate memorie Dei gratia *Babenberg.* Epiſcopus; capellam quam in honore. S. Marie conſtruxit, & dedicauit circa annum Domini MCX. * S. Margarete feliciter & humiliter pro anime ſue remedio contulit, cum omni totali beneficio, quatuor manſus, & tertiam partem unius manſus. Inſuper dimidium manſum *Oſterhouen*: fratribus in eodem loco Deo militantibus proprietauit, quem ſacerdos quidam *Engelgiz* preſens pro beneficio habuit. Addit etiam his dimidium manſum *Maegnig.* ad anniuerſarium obitus diem *HEZLI DŮCIS*, dimid. tal. *Winzer*, & dimid. de *Oſterhouen* duos manſus & dimid. in honore S. Margarethe aſſignauit, ut annuatim eius memoria pie & honeſte condicatur & locum quendam iuxta *Goſſenpach.* Item addidit manſum *Ruperti de Lintzing* ad idem altare ſerviendum.

---

* Alind MS. recentius ita lagit:

„ Anno Domini M. C. XL. edificata eſt Baſilica B. Mariæ
„ Virginis, & circumſtantibus Turribus honorifice decorata, a
„ Venerabili Dno Ottone Epiſcopo Bambergenſi dotata & dedi-
„ cata ad honorem Dei & Genitricis ſuæ Mariæ, ſanctæque
„ Virginis &c.

N. III. Traditio cuiusdam Famulæ ad Miniſterium Eccleſiæ Babenbergenſis. A. 1138.

OTTO Dei gratia ſancte Babenbergen: Eccleſie indignus licet Epiſcopus, cunctis fidelibus notum eſſe cupimus, tam futuris quam preſentibus, qualiter *Chuno de Horburch*, una cum *uxore ſua Adelheit*, quandam ſue proprietatis famulam *Hailkam* nomine, interuentu fidelium noſtrorum tradiderunt ſuper altare ſancti Petri in *Babenberg* in preſentia noſtri, ea videlicet conditione ut tam ipſa *Hailka* quam omnis ſue poſteritatis ſucceſſio potiatur eo jure, quod ſummi miniſteriales Eccleſie Babenbergenſis noſcuntur habere. Que traditio ut omni euo inconuulſa permaneat, preſentem cartulam fecimus inde conſcribi, quam & Sigilli noſtri impreſſione iuſſimus inſigniri. Quicunque ergo ſciens eidem *Hailke* aliquam iniuriam uel uiolentiam fecerit, ſi correptus non correxerit, nec emendauerit, ſed in nequitia ſua perſtiterit, anathema ſit. Huius traditionis teſtes ſunt hi, de fidelibus ac Miniſterialibus noſtris *Poppo de Ahorn. Starker de Mittechindorf*, *Fridericus & frater eius Otto de Liuttenbach*, *Ezzo & Outto de Burgelin*, *Gundenloch*, *Pippin & Pillunc de Podelendorf*, *Ebo de Trebensdorf*, *Henricus de Chuerbelenriuet*, *Wilhalm de Minegehauſen*, *Rudolf de Oſterhouen & frater eius* Gotebolt, *Ruediger de Ebringen*, *Berichtolt de Tetelingen*, *Rapoto & Dietmar de Poedingen*, *Hartlieb de Reichendorf*, *Erneſt & Adelbrecht de Muchil*, *Chunr. de Maminsdorf*, *Chunrat de Vraha*, *Hartunc*, *Ludweich & Adelbrecht de Meginuelt*, *Walchel de Islingen-Hartliep de Birlebez*, *Adelram de Mulhaim. Heinr. de Paumgarten.* Preter hos *Eigilbertus Decanus*, *Chun. cuſtos*, *Tuto Magiſter*,

Vdal-

Vdalricus longus, *Eberhardus Capellanus*, *Volchmar*, *Helmrich de Warza*. De miniſterialibus ſiue fidelibus predicti *Chunonis Purchardus de Windesbach*, *Hartnit de Greifesbach*, *Eberhart de Willenbach*. *Sigebot de Trennelin*, *Ludfrid de Liteſpach*, *Gernot de Butendorf*. *Karl de Roſtal*, *Eberolf de Haſela*, *Wolſtrigil de Winezgor*, *Aribo & frater eius Friderich de Wartenberch*, *Sigefrid de Chaldorf*, *Berichtold de Swaba*, *Wecil & Hertweich de Wartenberch* Anno dominice Incarnationis MCXXXVIII. Indictione prima, X. Kal. Junii, regnante *CHUNRADO* Rege, primo anno regni eius in Curia *Babenberg* habita, feria II. poſt ſanctum diem Pentecoſtes, acta ſunt hec.

N. IV. Concambium pro Eccleſia in Chaſſen. an. 1143.

Regenbertus Dei gratia *Patauienſis* Eccleſie Epiſcopus, Uniuerſis Chriſti fidelibus. Cum iuſtum ſit quemcunque bonorum honeſtis religioſorum occurrere uotis,, nos quoque fratres noſtros *Oſterhouenſes* Deo militantes, debita benignitate amplectentes ex auctoritate Domini Apoſtolici *Eugenii* III. & rogatu Domini *Eberhardi* Ven. *Babenberg*. Epiſcopi, cuius locus ille ſubiacet ditioni, cum conſenſu cleri & populi noſtri, Eccleſiam *Chaſſen* cum omnibus pertinentiis ſuis, que noſtri iuris erant, ipſis in legitimam poſſeſſionem contradidimus. Verum ne ſucceſſores noſtri ullum ſui ſeruitii patiantur detrimentum, & poſſint noſtrum calumniari factum, ſed largitionis ipſius perpetuam ſtabilitatem atque firmamentum, accepimus ab ipſis in commutationem predium *Roſſebach* quod ab eis iure fuerat poſſeſſum. Igitur predictam Eccleſiam eiſdem fratribus noſtris ipſorum profuturum, auctoritate apoſtolica & noſtra firma-

mamus & ſtabilimus, & ad indicium firmitatis hanc paginam ſygilli noſtri impreſſione munimus. Teſtes autem horum ſunt *Marchio Engelbertus & frater eius Rapoto. Hertwich de Hagenaue. Pabo de Zulling. Wernherus de Wainesdorf. Otto de Moſen. Dietherus de Hals. Chunr. de Ibenſpach. Wernher & frater eius Richger de oſterna.* & plures alii ſub eadem ſigilli noſtri impreſſione firmamus, & banno predicte Eccleſie Oſterhouen. decimas *Goſſenpach*, & predioſum accepto ab ea, *Homingeshube* & predio *Miſtebach* in concambium. Teſtes ſunt *Alram de Chamb, Hartwich de Hagenawe. Ekkolf de Warte. Engelboto de Beerendorf. Wilhaim de Mulhaim. Regenger de Johensdorf. Adelbrecht de Birenbach, Gotebolt de Oſterhouen.* Datum anno incarnationis Dominice MCXLIII.

N. V. Introductio Ordinis ad Eccleſiam cum Libertatibus a Sede. an. 1146.

EUGENIUS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei: dilectis filiis *Truhemaro* Prepoſito *Oſterhouen.* Eccleſie ſancte Margarite eiusque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem uitam profeſſis in perpetuum. Quoniam ſine vere cultu religionis nec Charitatis unitas poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhiberi ſeruitium, expedit apoſtolice auctoritati religioſas perſonas diligere, & earum loca pia protectione munire. Ea propter dilecti in Domino filii neſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatam Eccleſiam, in qua diuino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti priuilegio communimus, ſtatuentes, ut quascunque poſſeſſiones, quecunque bona in preſentiarum

iuſte

iuſte & Canonice poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis preſtante Domino poteritis adipiſci, firma vobis veſtrisque ſucceſſoribus illibata permaneant. Sane Laborum veſtrorum quos propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſiue de nutrimentis animalium veſtiorum nullus omnino a vobis decimas exigere preſumat. Statuimus quoque, ut ordo Canonicus ſecundum beati Auguſtini regulam & inſtitutionem Fratrum Premonſtratenſium perpetuis ſibi temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Addentes etiam interdicimus, ut nemini profeſſionis veſtre facultas ſit alicuius leuitatis inſtinctu uel arctioris religionis obtentu ſine Prepoſiti vel Congregationis veſtre licentia de clauſtro diſcedere, quod ſi diſcederet, nullus Epiſcoporum, nullus Abbatum, nullus omnino hominum, ſine communium literarum cautione eum audeat retinere. Si uero ſecundo, tertioue uocatus redire contempſerit, liceat eiuſdem loci Prepoſito canonicam in eum proferre ſententiam. Liceat quoque vobis in communi interdictis ipſius terre excluſis excommunicatis & interdictis ſubmiſſa voce diuina officia celebrare. Porro Sacramenta eccleſiaſtica a dyoeceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem apoſtolice ſedis habuerit, eaque uobis gratis, & ſine prauitate aliqua uoluerit exhibere. Alioquin Catholicum quemcunque malueritis, adeatis Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat, Prohibemus inſuper, ut nullus aduocatus locum veſtrum ſiue homines vel bona ad ipſum pertinentia iniuſtis aut indebitis audeat exactionibus fatigare. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum qui ſe illic ſepeliri delibe-

raue-

rauerint, deuotioni, & extremae uoluntati, nisi forte excommunicati vel interdicti, nullus obsistat, salua iustitia matricis Ecclesie. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatam Ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere, minuere, quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conseruentur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salua sedis apostolice auctoritate & dioecesani Episcopi canonica iustitia. Si igitur &c. Amen, Amen, Amen.

(L.S.) Ego Eugenius catholice ecclesie eps SS.
✝ Ego Theodewinus Sce Rufine eps. SS.
✝ Ego Ymarus Tusculanus eps; SS.
✝ Ego Gregorius preb. Card. tit. Calisti SS.
✝ Ego Guido pbr. Card. Sci Crisogoni SS.
✝ Ego Aribertus pbr. Cardinal. tit. Sce Anastasie
✝ Ego Julius pbr. Card. it. Sci Marcelli SS.
✝ Ego Guido in Rom. eccla altaris minister indign. SS.
✝ Ego Astaldus diac. Card. Sci Eustachii iusta templum agpr.
✝ Ego Johanes diac. Cardinal. Sci Adriani SS.
✝ Ego Gregorius Sce Rom. eccle. indign. diac. SS.
✝ Ego Jacintus diac. Card. Sce Marie in cosmydyn SS.
✝ Ego Petrus diaconus Cardinalis Sce Marie in via lata SS.

Dat. Viterbi per Manum Guidonis Sce Rom. eccle diac. Card. & Cancell. X. Kl. Jan. Indictione X. Incarnationis dnice anno MCXLVI. Pontificatus uero domni Eugenii III. Ep. anno secundo.

Originale cum Sigillo.

N.

N. VI. De Redditibus Hall ab Episcopo Babenberg. circa an. 1150.

Ewerhardus Dei gratia Babenberg. Episcopus *Rudolfo Hallensi* omne bonum. Mandamus vobis sub obtentu gratie nostre, ut quod de villicatione vestra fratribus nostris debetur, iuxta quod in presenti charta notatum est, certo deinceps tempore quod vobis & ipsis complacuerit, sine contradictione persoluatis, singulis IV. claustris his, que hic notata sunt, chartam nostro sigillo signatam commendauerimus. Ut huius nostre constitutionis ipse fratres nostri testes sint: quorum utilitatibus hec bona nos & beate memorie predecessores nostri *Otto* videlicet, & *Eilbertus* Episcopi prouidimus, Rudolfus Hallensis & Uxor eius Irngart persoluunt, ut constitutum est IV. Claustris sc. *Aspach*, *Alderspach*, *Osterhouen*, *Bruuiningin* omni anno vel sex tal. & dimidium, vel quantum salis pro hac pecunia dare debetur. Quarum rerum distributio talis est, ad *Aspach* persoluunt unum talent. vel VIII. Carrat. Salis. ad *Alderspach* X. Sol. vel X. Carr. Salis ad *Bruuingin* XX. sol. vel totidem carr. Salis. LX. dn. qui supersunt de predicta pecunia ad jus villlici pertinent.

N. VII. Confirmatio donationis Ecclesiae in Chassen. An. 1155.

Chunradus Dei gratia Patauiensis Episcopus. Unsuersis Ecclesie fidelibus salutem in perpetuum. Nos a Deo inspirati, & religiosis bonorum exemplis prouocati, que antecessores nostri Pontifices deuote secundum Dominum in suis priui-

legiis nobis tradiderunt, renouando confirmamus, & ſiqua ipſis in eodem ſpiritu facere potuerimus, ne in obliuionem quandoque deueniant, teſtibus & ſcriptis commendare curamus; ex quibus eſt illud quod olim communi utilitate & petitione multorum interueniente, inter predeceſſorem meum benedicte recordationis *Reinbertum* Epiſcopum & fratres *Oſterhouenſis* Eccleſie celeberrime cum conuenientia Cleri & populi Patauienſis factum eſt concambium, quando ſicut extat in priuilegio illorum fratribus prefatis, Epiſcopus ille Eccleſiam *Chaſſen* cum omnibus ſuis pertinentiis temporalibus pariter & Eccleſiaſticis contradidit, & ab ipſis predium in *Koſſenbach* ſitum pro equiualenti concambio recepit. Decimas quoque de curtis ipſorum ſimili modo contradidit. accepta pro digna commutatione ab eisdem fratribus *Honingeshube* & predio *Miſtelbach*. Nos igitur & illud & omnem prefato loco legitime factam ſiue donationem ſiue quarumcunque rerum commutationem libenter cognoſcentes anteceſſoribus noſtris Epiſcopis non ſolum conſentimus, ſed eorum quoque ſicut & noſtras in quorumcunque beneuolentias ſepe iam dictis fratribus exhibitas omni fauore, & aſtipulatione munimus. Denique tempore noſtri Pontificatus tum utilitatis ratione, tum pro litis deciſione quem mut. rationabiliter tertiam partem decimarum predicte Curtis priori inuitentes priuilegio ſibi uſurpaſſe videbantur commodum, atque per neceſſarium, conſilio & inſtantia noſtrorum fidelium, nobis & pretaxatis fratribus fieri conceſſimus concambium; quatenus videlicet ipſis eandem tertiam partem decimarum, quae in *Goſſenbach* nos & Vicarium noſtrum Sacerdotem attinebat, perpetuo iure traderemus, & ab eis prediolum ſui juris in *Chrieſtorff* ſitum pro concambio ſicut factum

eſt

est reciperemus. Ut igitur hec nostra, predecessorisque nostri largitio predicte ecclesie Osterhouen. fratrum inibi Deo famulantium usibus omnimodis seruitura firma & inconuulsa permaneat, auctoritate apostolica ac nostra sub banno presenti pagina confirmamus ac stabilimus, & ad indicium firmitatis paginam hanc sigilli nostri impressione munimus. Testes sunt Ego *Chunr.* sancte Patau. Ecclesie Episcopus. Ego *Rupertus* presb S. Sixti. Ego *Chunilo* Archipresb. Ego *Robertus* Decanus sancte Patau. Ecclesie. Ego *Syghardus* presb. indignus. Ego *Otto* Archidiaconus S. Patau. Ecc. & Cancellarius. Ego *Albertus* presb. & Sacrista Patau. Eccl. Ego *Henricus* presb. plebanus S. Patav. Eccl. ad Sanctum Paulum. Ego *Henr.* Scholasticus. Ego *Gozwinus* Diac. S. Patau. Eccl. Ego *Otto* Subdiac. Patau. Ego *Heinr.* Subdiac. *Heinr. Praefectus Ratisbonensis. Aramus de Chambe. Weinhardus de Julbach. Erkenbertus de Mospach. Engelbertus de Planchenburg. Amelbrecht de Erling. Meinhart & filius eius Heinricus de Spilberc. Ekkolf & Herlieb Postmunster. Otto & eius frater Engelbrecht de Strubene. Dietrich de Wernarn. Reicher de Osterna. Wipoto de Ort. Hartmut, & Germut de Austria. Fridericus de Eschelbach. Marquardus de Wolfa, Fridericus de Recebach.* Acta sunt Anno ab incarnatione Domini MCLV. Indictione I. an. VI. Pontificatus Dni. *Chunradi* Patau. Episcopi, regnante *FRIDERICO* Romanorum Imperatore, III. anno Regni eius. Datum *Patauie* per manus *Ruperti* Patau. Decani. VIII. Kal. Decembris.

N. VIII. De duplici festo S. Egidii, & Missa, & donatione possessionum a Wintzzariis. An. 1159.

Chaunradus Dei gratia *PATAUIENSIS* Ecclesie Episcopus. Uniuersis Christi fidelibus salutem in perpetuum. Sicut decet Rectores Ecclesiarum subditorum mentes uerbis & exemplis ad meliora accendere, ita nihilominus iustum est spontaneas fidelium deuotiones & religiosos conatus digna amplecti benignitate, digno attollere fauore, & illorum exemplo quoque fideles informare. Hinc itaque notum esse cupimus omnibus Christi fidelibus, quod Deo deuotus Vir *Hartliep de Wincere* Babenbergensis Ecclesie ministerialium non infimus, diuinitatis instinctu ad domus dei decorem augendum in ecclesia S. Margarete Osterhouen, altare in honore sanctorum Confessorum *EGIDII*, *Nicolai*, *Augustini* cum consensu & fauore dilecti fratris nostri *Engelschalci* eiusdem ecclesie tunc prepositi totiusque Osterhouensis Chori, reliquique conuentus fratrum construxit, & unacum predictis fratribus a nobis dedicari obtinuit, ac petrimonii sui porcione honeste dotauit. Hec autem sunt predia quae ad dotem consignauit, *Ecclesia Chriesdorf* cum adiacenti predio & molendinis, dimidium mansum *Frigendorff*, predium *Vihausen*, prediolum *Chading*, prediolum supra *Harde*, prediolum *Mulowe*. Hec itaque per manus *Salmanni* sui *Goteboldi de Osterhouen* nobis presentibus super confessionem predictorum confessorum ipsa die dedicationis pretaxati altaris delegauit, presente & petente quoque Uxore & filiis eiusdem H. ea condicione, ut ad idem altare cottidie pro parentibus suis missa defunctorum dicatur: cum tamen Sacerdotum facultas permiserit, dictis aliis missis, quas cano-

nicus

nicus ordo, & eorum regularis consuetudo celebrari exigit, & ut memoria omnium parentum suorum annuatim proxima die post anniuersariam consecrationis diem sepe dicti altaris, id est, V. Kal. Marcii cum plenario defunctorum officio celebretur Insuper ut festum S. Egidii celeberrime cum duplici Festo a clero & populo illius ecclesie celebretur, & in predictis memoriis toti congregacioni de memoratis prediis pro consuetudine celebriorum festorum ad mensas ministretur. Omni ergo conuentu fratrum coram nobis his pactionibus assensum prebentibus nos quoque, ut predicti uiri deuocio exigebat, uolentibus etiam fratribus omnibus omnes prescriptas condiciones ita, ut predictum est, in posterum inconuulse conseruandas, nostra auctoritate & banno communire studuimus, Testes autem horum omnivm fueruut *Poto de Massingen. Hartliep de Wincere & filii eius, Eberhard & Hartliep. Gotebold de Osterhouen, & filii eius Dietrich & Gotebold. Rapoto de Poding. Rudiger de Ebring. Eppo & frater eius Marquard de Hergoltingen. Eberhard & frater eius Eckehard de Anewaltesdorf. Isengrim de Gurckingen. Asicin de Rapholtestorf. Rudiger osso. Dietrich. Chunrad de Osterhouen. Heinrich. Ulrich de Muliheim. Pero & filius eius Chunrad de Lincingen, Chunrad de Otmaringen. Hartmann. Wernhard, homines Hartlippi.* Ut igitur hec predicti largicio Uiri usibus predictorum fratrum in Osterhouen Deo famulantivm prosutura, firma, & inconuulsa perpetuis temporibus permaneat, & ut condiciones eius imutate seruentur, auctoritate Dei omnipotentis & nostra, sub banno, presenti pagina firmamus & stabilimus, & ad indicium firmitatis cum testimonio & fauore Patauiensis chori, paginam hanc Sigilli nostri impressione munimus, Datum Pata-

vie III. Idus Nouembris. Anno ab incarnatione Domini M. C. LVIIII. XI. an. pontificatus Domini Chunradi Patauiensis episcopi. Regnante *FRIDERICO* Romanorum Imperatore VII. anno Regni eius.

N. IX. Concessio Vineæ pro obtinenda fraternitate, & celebrandis Anniuersariis. An. 1168.

Engelscalcus dei gratia Osterhouensis cenobii minister indignus & totus sibi commisse congregacionis conuentus cunctis sibi in Christo succedentibus in perpetuum. Notum esse uolumus tam futuris quam presentibus quasiter Deo deuotus uir *Rvdigerus de Osterhoven* procurator tunc dni. Babenbergensis episcopi uineam emit pro XVIII. talentis, quam huic ecclesie contrudidit eterne mercedis intuitu hac duntaxat conuencione ut sibi ac *coniugi sue Gerdrvdi* ac *filio suo Vlrico* scl. *& fratri suo Vv.* huius congregacionis fraternitas prestaretur, sibi quidem & coniugi plena, fratri vero interim communis, nisi ipse postmodum maiori familiaritate plenam nihilominus promeruerit. Sed & hoc excepit ut medietas uini quod in eadem uinea annuatim collectum fuerit sibi a fratribus nostris a quibus & eadem uinea sicut & alie nostre uinee colenda est in cellaria nostro *Chremese* fideliter conseruetur donec sibi assignetur, altera medietate fratribus ad suos usus & ad uinee culturam cedente. Qui etiam de sua porcione conuentui *pictancium* in commemoracione omnivm fidelivm defunctorum datis VI. urnis uini & L. Caseis facere deliberauit, ea uidelicet intencione, ut in quocunque ipse utpote seculo inplicatus pro uiuis seu mortuis fratribus minus persoluisset, hac elemosina sup-

ſuppleret. Qui ſi forte ſuperſtite uxore uita exceſſerit, exegit, ut de eodem uino illi dominicis diebus unius poculi caritas uel potius commonitorium inpenderetur, reliquum vero uini ad duo anniverſaria cum plenario ſeruicio ad menſas fratrum perſoluenda inpendi decrevit, que anniverſaria ſic deſtinauit ut in ſuo anniverſario predicti filii ſui cum ille nature debitvm exſoluerit memoria, & in uxoris obitu fratris ſui commemoracio nichilominus colligatur, & ſiquod illis anniverſariis reſiduvm fuerit in media quadrageſima & in commemoracione omnium fidelivm ſuperaddi decreuit. Acta ſunt hec in generali capitulo noſtro congregatis tam converſis quam Canonicis omnibus, nobis & omnibus Sacerdotibus per manus reliquo conuentu libenti fauore & aſſenſu laudantibus & confirmantibus ut omnis hec conuencio firma & inconuulſa perpetuo tempore perſeveret, ipſo Rovdigero tremendi judicii ulcionem in eos inprecante qui quicquam horum que ab ipſo & a nobis in uerbo ueritatis deliberata & confirmata ſunt imutare uel minuere aut infringere temptaverit, omni conventu id ipſum inprecante Acta ſunt hec anno duice incarnacionis M. C. LX. VIII. in Sci Thome.

N. X. Conceſſio Feudi in Girching. An. 1172.

Hermannus Dei gratia *Babenberg.* Epiſcopus, cunctis Chriſti fidelibus in perpetuum. Notum eſſe volumus tam futuris quam preſentibus, quod beneficium *Eiſengrini* miniſterialis noſtri de *Guriching* in eadem villa poſitum ab ipſo nobis recognitum & reſignatum Eccleſie ſancte Margarithe & fratribus inibi Deo militantibus ad perpetuam poſſeſſionem tradide-

diderimus. Ut ergo ista traditio nostra usibus predictorum fratrum in perpetuum sub seruitura inconuulsa permaneat, hoc nostre largitionis Chyrographum ad indicium firmitatis impressione Sigilli fecimus nostri muniri. Testes sunt de Choro nostro *Gotpoldus* Archidiac. & Capellanus, *Wilhaimus* Capellanus. De fidelibus ac ministerialibus nostris, *Hertnit de Ratendorff. Albertus de Chamb. Heinr. de Widen, Engelhardus de Pibelnried. Albertus de Tundenuelten, Gundelhohus de Bedelndorf, Marquardus de Wilhalmesforff. Gozwinus & frater eius Rudolfus de Osterhouen. Chunr. de Wintzer, Eppo de Hergolting, Rapoto & filius eius, Rapoto de Pöding, Otto de Steten, Otto Pincerna, Albertus & frater eius, Eberhardus de Jahensforff. Heinr. de Spilwerch*, & plures alii. Actum *Osterhouen*, Anno Incarnationis Dominice MCLXXII. Indictione V. regnante Domino *FRIDERICO* Romanorum Imperatore invictissimo, anno regni eius XVIII. Imperii vero XVII.

N. XI. Jura Ecclesiae Babenbergen. pro aduocatia circa An. 1172.

De reditibus episcopi soluitur frumentum statuto jure in festo S. Michahelis accipiendum, publica taxatione quod uocatur *Fronechuft*. Porci qui uocantur *Siteuris Kinge*, quos economi dant in festo S. Martini, persoluuntur, porci maiores *Specfhwein* in Epiphania. Ceruisia in Purificatione S. Marie. Oues in festo S. Georgii. Porcelli quos economi dant in festo S. Petri in estate dandi sunt. Si placuerit Episcopo pecuniam pro seruitio recipere quod in eius arbitrio est. Pro modio tritici dantur XII. denarii, pro modio siliginis VIII. den. pro modio ave-

avene VI. Porci uillanorum unus XX. nummis, alter XV. Porcus maior de manso LX. num. agnus V. num. ouis redimitur secuudum qualitatem pascue. Pro carrada ceruisie III. solidi maiores soluuntur. Siquis statuta lege & descripto tempore seruitium suum non persoluerit, duplum id est *Zwispilde* vadiabit & bannum procuratori i. e. XII. n. & si maior curie uadimonium ad domum debitoris exegerit, illi etiam duos nummos dabit. quod si secunda uice seruitium non persoluerit, & procuratori inobediens fuerit, simili modo commutabit. Si tertio culpabilis extiterit, de retento seruitio procurator quesita sententia colouorum iudiciaria lege beneficium publicabit. et sine usu fructu in potestate procuratoris stabit X. diebus. & si infra hos Colonus non composuerit, IIII. beneficium perdidit. Siquis Colonus Episcopi tria edicta procuratoris contempserit, que compares sui iudiciaria sententia super eum promulgauerint, tres bannos ad unum placitum plenarie vadiabit, quorum duo procuratori, tertius aduocato cedet. Si cuiuslibet anni sterilitas terre fructus non produxerit, antiqua consuetudine quod terra negauit, coloni reddere non cogentur, nec census ab eis exigetur, & a capitibus suis. Quod si alteruter fructus aut hiemis aut ueris superfederit, de medio fructu medium seruitium antiquo jure persoluetur. Lex est famulorum Curie qui nec habent beneficium quod deseruiant nec sunt redempti de camera Episcopi. Quod siquis est artifex, debet dare de capite suo XXX. nummos, si non est artifex, XV. nisi ex gratia ei aliquid remittatur. Quicunque legitime redimendus est. in publico placito procuratoris redimetur secundum ius & sententiam familiarium. Redemptio autem uiri erit dim. tal. ad censum XXX. den. Redemptio mulieris LX.

num. ad cenſum XII. den. Coloni Epiſcopi ad quamlibet Prepoſituram pertinentes ſeruitium eius ad proximam ducent, ſi eis denuntiatum fuerit, homines & poſſeſſiones fratrum Oſterhouienſium per omnia ſimilem legem & iuſtitiam tenebunt. Aduocatus Oſterhouenſis ex antiqua & inuiolabili conſtitutione & ſanctione irrefragabili lege firmata non debet habere niſi unum legitimum, & generale placitum in Aduocatia duobus continuis diebus. Prima cum hominibus Epiſcopi, altera cum hominibus clauſtri. Quod ſi aliquid emerſerit, quod procurator Epiſcopi & fratres ad illud generale placitum differre nolnerint, vel nequiuerint, pro arbitrio eorum familiariter diſcutiet, quinque uero ſolummodo cauſe ad eius examen ſpectant, id eſt, *vehtat*, *notnunſt*, *nahtprant*, *heimſouechunge & furta*. Horum reus uadiabit aduocato LX. num. pro pelle & capillis ſuis. Si pauper eſt & bannum perſoluere non poteſt, ſiquis amicorum eum redimere uoluerit, datis fidei juſſoribus ne amplius culpabilis fiat, aduocatus renuere non poterit, ſi hec ipſe non fecerit, & nemo pro eo de villa pelletur. In his cauſis aduocatus nihil ultra juris habet. Si homo Epiſcopi collegam ſuum occiderit, reddet hominem longum, ad menſuram VII. Gemundo ſecundum judicium conlegarum eiusdem conditionis. Inſuper dabit Epiſcopo V. tal. quorum tertia pars aduocato cedet. Si extraneus occiderit familiarem, predicto modo componetur, niſi quod tertia pars pecunie cedet Epiſcopo. Non habebit aduocatus exactorem uel *nahuoit*. Sed uillici & *Scriones* Epiſcopi & fratrum exigent ei jus ſuum, & indicent placitum. In tota aduocatia non habebit exactionem vel unius modii. nec in placito ſuo quicquam petendo extorquebit, niſi cum omni beneuolentia aliquid acquirat. Ex antiqua conſtitutione non ſeruitur ei ad placitum ſuum. quo-

niam

niam pie memorie *OTTO* Episcopus mortuo *OULRICO* patauiensi prefecto, qui hanc aduocatiam diu sibi violenter usurpauerat, & uastauerat. Mezelino, seniori, & omnibus sibi perpetuo in hac aduocatia successuris, hanc aduocatiam sub predictis conditionibus firmissime & immutabiliter exceptis, & omnibus in antea temporibus inconuulse conseruandis concessit, & omni seruitio & exactione questus XII. mansos in *Geinchouen* ei in feudo superaddidit. Insuper pie memorie *EBERHARDUS* Episcopus preter iustitiam causa mäioris beniuolentie constituit ei seruitium ad placitum suum, scilicet duos modios tritici, vel ducentos panes, duos porcos, quorum unus ualeat XX. num. alter XV. X. gallinas, XX. caseos. C. ouá. duas urnas vini, IV. umas ceruisie. VI. modios pabuli. Hoc seruitium datur ei Osterhouen, duobus diebus placiti sui. Una die dat Procurator Episcopi, altera die procurator fratrum. Tantundem seruitur ei *Eringen* & *Aspach*, ea tamen conditione, ut aduocatus remittat servitium, quod prius ei de *Eringen* persoluebatur. Si fur extraneus in uilla captus fuerit, *Scerioni Comitis* tradetur extra uillam, sicut cingulo tenus uestitus est. Si homo Episcopi fur essepublicatus fuerit, II. tal. bis redimi potest, & exlex erit. Si tertio infamatus fuerit, extra uillam similiter iudici tradetur. Si quis culpabilis fuerit in homicidio vel furto, vel quacunque re, non debet capi, nec ab aduocato, nec a procuratore, sed *Scerio* cum collegis suis omnia, que habebit, publicabit, donec ille se purgauerit. Tectum Monasterii debent procuratores de Osterhouen reparare & Winzer. Ex parte claustri ille de Osterhouen, ex parte Curie ille de Winzer, & tegule semper ibi debent parate esse, quas procuratores prebebunt, quibus Sacrista tectum reficiat. Tectum vero Sanctuarii & turrium & fenestras fratres procurabunt. Censuales V. den. nec placitis

nec exactionibus nec qualibet uiolentia ab aduocato arctabuntur, nec feudi jure aduocatum eis preponet, nisi a prepositis uel procuratoribus pro externis nuptiis vel aliqua supradictarum culparum ei delati fuerint, pro quibus uadium supradictum exsoluent. Hec aduocatie iura prout a pie memorie venerabili Babenbergensis Ecclesie pontifice Domno *OTTONE* instituta & sancita erant, firmissimis pactionibus ab antiquioribus eiusdem Ecclesie Ministerialibus & melioribus ac ueteranis de familia, qui eisdem institutis intererant, coram Domno. *EBERHARDO* Episcopo recensita & testificata, & ab ipso nihilominus adprobata, renouata, & memorie commendata, Ego *HERMANNUS* Dei gratia in eadem sede successor indignus, hec eadem & cetera Ecclesie ac familie nostre iura, sicut supra digesta sunt, & ad nos conseruata, recolens, & confirmans huius instituti paginam ne quis temerare presumat uel infringere, ad indicium firmitatis Sigillo nostro muniri feci.

Originale cum Sigillo.

N. XII. Concambium pro decima Geroltingen, Grezenraut & Wartperch An. 1177.

Theobaldus celesti gratia *Patauien.* Episcopus. Cunctis Ecclesiæ suæ Christique fidelibus perpetuam in ipso salutem. Multorum ante nos religiosis patrum incitati exemplis fratribus quibuscunque sed precipue deuote Domino seruientibus fauore & justa petentibus assensum pariter & operam libenter debemus impendere. Proinde concambium quoddam infra subnotatum tam in nostra quam multorum fidelium presentia Patauie ante aram S. Protomartyris Stephani ex equo & utiliter habitum, scripto nos & testibus in perpetuum notificare & coruie

roborare dignum & neceſſe duximus. Cuius tenorem a modernis pariter & futuris Chriſti fidelibus, iugiter in omni tempore in memoria retineri cupientes, cunctis innoteſcere volumus, quod religioſi fratres de domo S. Margarethe in *Oſterhouen* cum fratribus noſtris de choro utile ineuntes concambium per manum aduocati ſui *Adelberti de CHAMB* tradiderunt prefato Protomartyri arua quedam ſue proprietatis, *Chedingen* videlicet, & *Rüthe* in perpetuos Cathedralium uſus habenda, ipſique viciſſim in recompenſationem tertiam decimarum partem receperunt, quam noſtri fratres prenominati choro videlicet preſidentes habebant viculis annotatis. Hoc eſt *Centingen*, *Geroltingen*, *Grezenrauth* & *Wartperche*. Amplius quoque iidem religioſi cenobitæ eodem in loco ſimul & tempore per manum eiusdem patroni ſui tradiderunt ad predictum altare predium, quod habebant *Mezingen*, quo ſtatim inbenefaciatus *Adelramus de CHAMBE* per manum noſtram reſignauit nobis duas partes decimarum in predictis pagis perſoluendas, quas nihilominus eisdem cenobitis iugiter obtinendas tradidimus. Et ad huius, modi actionis contractus, omnem reſpuent contradictionem * ſtabilis maneat, & ſemper indiſturbatus, chartam hanc inde conſcribi, & ſigilli noſtri affixione, ut eſt euidens, iuſſimus inſigniri, cum teſtibus ſubter appoſitis. Ex Nobilibus. *Engelbertus de Blanchenberch*, *Albertus & frater eius Alramus de Chamb.* Ex miniſterialibus vero *Heinricus de Spilberich*, *Rugerus de Holzhauſen*, *Pabo de Galchweis*, *Gumpolt de Pornheim*, *Waltherus de Eninchkel*, *Rapoto de Pöding*, *Alkerus de Waldekk & filii eius*, *Alkerus & Heinricus. Chaldelaus de Valchkenſteinne*, *Eberhardus de Bu-*

* *Ita apud Hundium Forte autem legendum*: Et ut huiusmodi actionis contractus omnem reſpuat contradictionem; ſtabilisque maneat, &c.

chenberg, *Wernherus de Aichenbach*, *Perngerus de Wahendorff*. *Rapoto de Pfaffensteten*. Data sunt Patauii predicta. Anno ab incarnatione Domini MCLXXVII. Indictione vero IX. Ego *Fridericus* Decanus Pat. Laudo & subscribo. *Sighardus* laudo & subscribo. Ego *Albertus* L. & SS. Ego *Jacolus* L. & SS. Ego *Frid.* L. & SS. Ego *Pilgrinus* L. & SS. Ego *Gozwinus* L. & SS. Ego *Heinr.* L. & SS. Ego *Dietmarus* Laudo, & SS. Ego *Adalbero* L. & SS. Ego *Wilhelmus* L. & SS. Ego *Gerhardus* L. & SS. Ego *Reinboto* L. & SS. Ego *Wernhardus* L. & SS. Ego *Udalricus* L. & SS. Ego *Purchardus* Laudo, & subscribo. Dat. Patau. per manus Domini Henrici Scholastici VII. Kal. Jun. regnante Domino *FRIDERICO* Roman. Imperatore inuictissimo, anno regni eius XX. Imperii vero XVIII.

N. XIII. Concambium memorabile. Anno 1180.

† In nomine sancte Trinitatis & indiuidue Unitatis.

Ego *OTTO* dei gratia babenbergensis ecclesie episcopus notum facio omnibus tam futuris quam presentibus concambium illud quod inter nos & dilectum fratrem nostrum *ENGILSALCUM* Osterhouensis cenobii prepositum & eius fratres factum est. Ex prima & antiqua Osterheuensis cenobii fundatione & institutione fratribus ibidem deo seruientibus quedam pecunia de reditibus domni. babenbergensis episcopi ad officium eorum uestiarii annuatim persoluebatur. Hec autem pecunia de officiis sex locorum domni Episcopi collecta sic dabatur. De *Osterhouen* duo talenta & sexaginta nummi dabantur. De *Wincer* quatuor talenta & trigínta nummi. De *Dingoluingen* dimidium talentum. De *Eringen* quinque solidi. Octo & decem nummi. De *Matichouen* septem solidi & sex nummi. Pecunia autem hec in unam summam computata nouem talenta &

tres

tres ſolidi ſiunt. Hoc ita uerum eſſe diligenti inquiſitione & computatione habita, procuratoribus ipſorum officiorum teſtificantibus inuenimus, quia uero pecunia deſcripta a fratribus eiusdem clauſtri ſparſim & laborioſe colligebatur, & interdum eis dari diu differebatur, rogatu ſupra dicti dilecti fratris noſtri *Engilſcalci* prepoſiti & eius fratrum, eandem pecuniam ab eis in concambium accepimus, & pro remedio anime noſtre tantundem, id eſt, nouem talenta & tres ſolidos de Salina noſtra apud *Halle'*a prepoſito noſtro eiuſdem Saline quicunque fuerit, annuatim his temporibus, quibus nobis datur, & eo Jure, quo nobis datur, accipiendam tradidimus & delegauimus. Hi teſtes adhibiti ſunt.

PERHTOLDUS marchio de Andehſen, & filius eius PERHTOLDUS marchio. Miniſteriales eorundem. *Gotefridus & ortungus de Andehſen.* Capellani epiſcopi. Dns. *Hermannus de Wilhalmeſdorf.* dns. *Liupoldus de Uelden.* dns. *Adelbertus de Crana.* dns. *Fridericus Matichonen.* Miniſteriales Epiſcopi. *Gundelhohus dapifer. Otto pincerna, Adelbertus marſcalcus de Tundeuet. Marcwardus de Purgeline. Herbordus de Hage. Marcwardus pincerna. Wicgerus de Stein. Heinricus de Gichc. Heinricus de Oberngeſalze. Eberhardus nobilis de Wolueſperc. Burchardus nobilis de Laudenpurc de Saxonia. Oudalricus nobilis de Otlobesdorf.* Miniſteriales epiſcopi. *Eppo de Wincer. Chunradus de Wincer. Chunradus de Gundelehouen. Goteboldus de Oſkouen. Rudiger & filius eius Ouldalricus. & frater eius Oudalricus. Rapoto de Podingen. Gozwinus de franegenburc. Wernardus de Pillenowe. Dns. Adelbertus & frater eius Alrammus. Wolchun. de Chambe. Marcwardus laiderfruent de Matichauen.*

Data

Data *Aleſſe* Anno dnice. incarnationis Milleſimo centeſimo octogeſimo. Indictione XIII. regnante Friderico romanorum imperatore. (*)

N. XIV. De Hubis in Oſterhouen. Anno 1188.

In nomine ſancte & indiuidue Trinitatis.

Ego *OTTO* Dei gratia Babynbergenſis Epiſcopus, ſanctorum, qui ante nos fuerunt, Epiſcoporum exemplo inducti, immo apoſtolica admonitione informati ſeruorum Dei inopiam noſtra ſupplere debemus habundantia, ut pro omnibus & pro his, qui in Sublimitatibus ſunt, liberius exorare poſſint. Proinde manſum illum, quem *Ulricus* filius *Rudigeri* quondam procuratoris mei in *Oſterhouen.* in beneficium habuit, qui eodem *Ulrico* mortuo michi uacabat, Domno *Walthero* prepoſito in *Oſterhouen*, & fratribus eius ad ſeruiendum Deo in eodem loco ſub eo collectis epiſcopatui & nobis ſemper deuotis, jure perpetuo tradidimus, hoc pacto, ut ſeruicium, quod ex illo manſo debetur, annuatim ſoluant. Ut factum hoc firmum & ratum permaneat, ne ab aliquo conuelli debeat, huius ſcripti paginam ſigilli noſtri impreſſione, teſtibus quoque multis & idoneis muniuimus. Teſtes ſunt de Choro Babenbergenſi Domnus *Oulricus Archidiaconus de Hergoltesſpach.* Domnus *Tiemo Prepoſitus* S. Stephani. *Otto de Liutenbach.* De Miniſterialibus

Gun-

(*) Exſtat hoc ipſum Diploma etiam apud *Hundium*, ſed ut pleraque, admodum mendoſe, ut cum noſtro, quod ex originali tranſſumtum eſt, conferenti patebit.

Conſtat porro ex Calculis in hoc Concambio ſubductis, ſolidum conſtare 30. Nummis, & octo ſolidos conſtituere Talentum, hocque uni Libræ æquiualere, habito ſaltem ad illud tempus reſpectu.

Gundelohus dapifer. Otto de Sleten. Gozwinus de Oſterhouen. Eppo de Wincer. & Chunradus de Wincer. Rapoto de Pödingen. Eberhardus de Anowaltſtorff. Albertus de Lahenſtorf. Goteboldus. *Giſehler. Eppo & frater eius Otto. Rudolf. Meingoz. Heinricus Uillicus. Eberhardus mimus. Gnœmil Sahſo*, Oſterhouenſes. *Perngerus* procurator Epiſcopi de Walherdorff. Data Anno Milleſimo Centeſimo octogeſimo octavo.

Sigillum.

N. XV. Anniuerſarium Pabonis Sacerdotis. An. 1188.

Memorie preſentium & futurorum ſcripto tradere dignum duximus, qualiter deo deuotus *Pabo Alburgenſis* eccleſie tunc temporis miniſter idoneus & Sacerdos nobis ex amico factus eſt amiciſſimus. Cvm enim ad nos deſcendiſſet, & mores noſtros & inſtitutionem noſtram prudenter & ſubtiliter conſideraſſet, reſpectu eterne beatitudinis exſpectans partem in retributione omnivm iuſtorum conſilivm fuit ei tractare nobiscvm de rebvs anime ſue. Vt autem id conſilivm ſuvm perduceret ad effectvm, elegit magis affligi detrimento temporalium rervm, quam privari iocunditate futurorum bonorum. Vnde eſt, quod uineam XII. talentis emptam nobis tradidit hoc pacto: ut dies obitus eivs cvm pleno officio Vigiliarvm & miſſa defunctorvm apud nos ſingulis annis agatur, & eadem die Conuentui ad menſas plenarie ſeruiatur. Porro ut anniuerſarivs hic ratvs & inconuulſus omni perſeueret tempore, tenaci pacto firmauit, laudante hoc & confirmante & preſentis ſcripti Cyrografo poſteris commendante Domno W. Pre-

posito cum totius Congregationis fauore & assensv in generali Capitulo. Acta sunt hec anno incarnationis Dominice M. C. LXXXVIII.

Originale cum Sigillo.

N. XVI. De Decima Vinearum in Austria. An. 1188.

In nomine sancte & indiuidue Trinitatis.

Ego *Theobaldus* sancte Patauien. Ecclesie Episcopus. Commisse nobis dispensationis auctoritas exigit & debitum Caritatis nichilominus expostulare videtur, qnod Monasteria in Episcopatu nostro constructa prouida debeamus sollicitudine respicere, & personas, que in eis diuinis sunt mancipate obsequiis, paterne diligere, & earum indigentiis propensius subuenire. Hoc enim ad incrementum salutis nostre & Ecclesie a Deo nobis Commisse prouenire non dubitamus. Proinde presentium claresçat notitie & futurorum innotesçat memorie, quomodo nos propria inducti benignitate, consilio quoque Chori nostri & Ministerialium Patavienſis Ecclesie salubrius inuitati, quasdam decimas que de vineis fratrum de *Osterhouen* nobis & Episcopatui annuatim persolui debuerant, Preposito prefati Monasterii, qui tunc pro tempore fuerat, & fratribus ibidem. Deo militantibus eorum indigentiis subuenientes, quia virtus hospitalitatis apud eos plerumque vigere videtur, quasi in personale beneficium concessimus duntaxat quod decimationes illas in diebus pontificatus nostri quiete & sine difficultate qualibet possidere deberent. Volentes igitur *Waltherus prepositus* & fratres prenominati Monasterii incerta pro certis commutare,

&

& ea, que ipſis in beneficium conceſſa fuerant, in predium & perpetuam donationem redigere, paternitatem noſtram multis & aſſiduis precibus exflagitare ſtuduerunt, quatinus aliquod predium quod predictarum penſionibus decimationum equipolleiter & ex equo & ex integro annuatim reſpondere valeret, in concambium ipſarum recipere vellemus. Precibus quoque illorum benignius inclinati etiam Monaſterii prouida animaduerſione conſulentes deſideriis petentium ſatisfacere duximus eatenus, quod predium quoddam *Ibishouen* nuncupatum iuxta flumen *Wolfa* ſitum, quod in agris cultis & incultis, ſiluis quoque & in pratis in eſtimatione trium hubarum & dimid. cum adiacente ſibi molendino per manum *nobilis Viri Adelberti de Chamb aduocuti Monaſterii ipſorum* ſuper altare *S. Valentini* pretioſi confeſſoris Domini delegatum ſuſcepimus predium Epiſcopatus noſtri dominicalibus & prediis publice & ſolempniter attitulantes, hac interpoſita condicione, quod in arbitrio colonorum ſupra nominati predii poneretur, ſi nobiscum vellent, vel cum eo ad quem ex noſtra conceſſione prefatum deuolueretur predium, ſine coactione & angaria qualibet permanere debeant. Si vero ipſis nobis cohabitare non placuerit *lege colonica* abire permittantur. Sane decimas omnium vinearum quas tunc temporis apud *Chremſam* habuerunt, vel in poſterum emptione, vel etiam fidelium donatione, Domino auxiliante adipiſci potuerint, eis in perpetuam proprietatem pontificali tradimus poteſtate, hoc adjecto, quod exinde anniuerſarius obitus noſtri apud eos orationibus & elemoſinis, ſicut fieri aſſolet, obſeruetur. Ut ergo hec donacionis noſtre memorie cunctis futuris temporibus inconuulſa & illibata permaneat, nos hanc inde chartam conſcribi, & ſigilli noſtri im-

preſſione muniri iuſſimus, adiicientes, ut nullus ſucceſſorum noſtrorum hanc noſtre auctoritatis paginam infringere, & prefatis fratribus factam donationem auferre, minuere, vel abalienare preſumat. Huius rei teſtes ſunt, *Adalbertus aduocatus de CHAMB & frater eius Alramus.* Ego *THEOBALDUS* Pat. Epiſcopus SS. Ego *Fridericus* SS. Ego *Vdalricus Ardeacenſis Prepoſitus* & Diacon. SS. Ego *Meingotus* Patau. Archidiac. SS. Ego *Rudigerus* Diacon. & Scholaſticus. SS. Ego *Heinricus* presb. SS. Ego *Megenhalmus* presb. Theſaurarius SS. Ego *Henricus Prepoſitus S. Nicolaui.* SS. Ego *Purchardus de Chamb* Subdiac. & Capellanus Curie SS. Ego *Wernherus de Aſcha* presb. SS. Ego *Chunradus de Purchauſen* presb. SS. Ego *Rudigerus de Aheim* Subdiaconus SS. Ego *Tyemo Subdiac.* SS. Ego *Ritherus Scholaſticus Friſacenſis* & Subdiac. SS. Datum in Palacio Patauienſi per manum *Tagenonis notarii & presbyteri Eccleſiae S. Andreae in Auſtria, juxta montes Comagenos.* Anno incarnationis Dominicae MCLXXXVIII. Indictione X. ſub Domino *Vrbano* Papa III. regnante Domino *FRIDERICO* Imperatore glorioſiſſimo, Anno regni eius XXXVII. Pontificatus vero Domini *Theobaldi* XVI.

N. XVII. Privilegium Immunitatis patavienſis An. 1195.

† In nomine Sancte & indiuidue Trinitatis. *Wolfkerus* Dei gratia Patavjenſis Epiſcopus. Omnibus Chriſti fidelibus in perpetuum. Epiſcopalis Officii dignitas exigit loca uenerabilia, atque religioſas ſancte converſationis hominum perſonas pio amore complecti, eorumque juſtis poſtulationibus aurem benignam apponere. Qua propter Kariſſimi in Chriſto fratris no-

noſtri dni *Gerungi* Venerabilis prepoſiti in *Oſterhoven*, ſancteque illius Loci Congregationis precibus, & benignis, que nobis ſedulo exhibent, ſeruiciis inclinati, ſimul etiam iuge Sacrificium cottidiane laudis, quod ibi deo ſollemniter offertur, conſiderantes, ad eivsdem diuini ſeruicii incrementum & Sacri Conuentus augendum ſubſidium iuſticiam fori noſtri in *Patauia*, quod *MARCHTREHT* dicunt, iuſticiam quoque noſtram de Theloneo, quod *Mutta* uocatur, in nauibus ipſorum uictualia portantibus, eis in perpetuum cum coniuentia fratrum noſtrorum de Choro & miniſterialium, in perpetuum remiſimus, quatinvs ſicut ibi iugiter ſalutaris hoſtia immolatur, ita & noſtri iugis memoria habeatur. Et ut hec noſtra remiſſio ſemper eidem loco inconuulſa permaneat, atque inuiolabiliter obſeruetur, hanc cartam noſtro Sigillo roboratam eis conſcribi & ſignari, precepimvs. Teſtes etiam ſubter annotari mandauimvs. Ego *Henricvs decanus* laudo & ſubſcribo. Ego *Meingotus* Archidiac. & Prepoſitus SS. Ego *Heinricvs* Sacerdos SS. Ego *Arnoldus* Subdiac. SS. Ego *Ditmarus* ſubſcribo. Ego *Ortolfus* prepoſitus SS. Ego *Richervs* SS. Ego *Heinricus* SS. Ego *Wernherus* ſubſcribo. Ego *Meinhardus* SS. Ego *Arnoldus* SS. Ego *Tymo* SS. Ego *Heinricus* SS. Ego *Walhkun* SS. T. *Rihkerus de Weſen. Eckolfus de Warte. Chunradus dapifer. Siboto de Ainharteſtorf. Albertus puer. Tiemo de pucheńberc. Willehalmus de Stein. Meinhalmus. Walchun de Scaltarn. Pernoldus niger. Pernoldus rufus. Heinricus Comes de ORTENBERGE. Altmannus de Helingersberge.* Acta ſunt hec anno dnice Incarn. M. C. XC. V. Indictione XIII, XI. Kal. Septembris. Anno Pontificatus dni.

CELESTINI pp. V. Anno Imperii dni *HEINRICI* Impris inuictissimi V. Anno etiam Pontificatus nostri V. feliciter. Amen. (*)

Originale cum Sigillo.

N. XVIII. Recognitio Georgii Episcopi Patav. An. 1401.

Nos *Georgius* dei & apostolice sedis gratia Episcopus Patauiensis. Notum facimus Vniuersis presentes Litteras inspecturis. Nos Litteras felicis memorie Reuerendi patris domni *Wolfkeri* quondam Patauien. Ecclesie Pontificis predecessoris nostri, eius uero Sigillo appendente ut prima apparebant facie sigillatas, sanas & integras vicio & suspitione carentes nobis pro parte venerabilis & religiosorum in Christo dilectorum Abbatis & Conuentus Monasterii in Osterhouen nostre diocesis presentatas recepisse in hec uerba. (*Sequitur præmissum Privilegium Wolfkeri insertum.*) Post quarum quidem Litterarum exhibitionem, humili ac deuota instancia nobis extitit supplicatum, quatenus litteras easdem dei & ordinis intuitu ratificare, approbare confirmare gratiosius dignaremur. Nos itaque attendentes ipsorum Abbatis & Conuentus supradicti Monasterii in Osterhouen iustam & deuotam peticionem, & quod *summa sit ratio que pro religione facit*, litteras memoratas, ac

(*) Idem Privilegium nonnulli in Episcopatu patauiensi Successores non modo recognoscere, sed sua quoque Authoritate firmare voluerunt, quorum Diplomata huc pertinentia mox subjungere visum est.

ac omnia & singula in eisdem contenta, ratificamus & approbamus, nec non presentis Scripti patrocinio confirmamus. In cuius rei euidens testimonium & certitudinem pleniorem presentes litteras fieri, ac Sigilli nostri appensione fecimus communiri.

Datum Patauie vicesima secunda die Mensis Aprilis. Anno domini millesimo quadringentesimo primo.

Originale, abrupto Sigillo.

N. XIX. Recognitio, & Confirmatio LEOPOLDI, ex Archiducibus Austriæ Episcopi Patavienſis, insertam habens alteram *Wigulei* de Anno 1503.

An. 1629.

LEOPOLDUS Gulielmus, Dei gratia *Archidux Austriæ, Episcopus Argentinensis, & Patavienſis, Dux Burgundiæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolis, & Wirtenbergæ, Landtgravius Alsatiæ, Comes Tirolis &c.* Venerabili, ac Religiosis Viris nobis in Christo syncere dilectis, *Georgio* Abbati, & Conventui Monasterii in *Osterhoven*, Ordinis Præmonstratensium, nostræ Diœcesis Salutem, & Benevolentiam nostram. Notum facimus omnibus, & singulis, quod supradicti Abbas, & Conventus nobis supplices indicarint, se gratia honoratorum Prædecessorum nostrorum quibusdam Juribus, ac privilegiis gaudere, uti pateret ex Litteris Reverendissimi Domini *Wigulei*, iam dudum defuncti Episcopi, quarum sequens est Tenor:

Anno 1503.

„ Nos *Wiguleus* Dei gratia Epiſcopus Patavienſis notum
„ facimus univerſis præſentes Litteras inſpecturis, Nos
„ Litteras felicis memoriæ *Wolferi* quondam Patavienſis Ec-
„ cleſiæ Pontificis, Prædeceſſoris, eius vero Sigillo appenden-
„ te, ut prima apparebant facie, ſigillatas ſanas, & integras
„ omni prorſus vitio, & ſuſpicione carentes nobis parte Ve-
„ nerabilis, & Religioſorum in Chriſto dilectorum Abbatis, &
„ Conventus Monaſterii in Oſterhoven, Ordinis Præmonſtra-
„ tenſium noſtræ Diœceſis præſentibus recepiſſe in hæc verba:
„ In Nomine ſanctæ, & Individuæ Trinitatis. *Wolferus Dei*
„ *gratia Patavienſis Epiſcopus, omnibus Chriſti fidelibus in per-*
„ *petuum. ut ſupra.* Poſt quarum litterarum exhibitionem humili,
„ & devota inſtantia nobis fuit ſupplicatum, quatenus Litteras
„ eaſdem Dei, & Ordinis intuitu ratificare, approbare, & confir-
„ mare gratioſius dignaremur. Nos itaque attendentes ipſo-
„ rum Abbatis, & Conventus Monaſterii in Oſterhoven iuſtam
„ & devotam petitionem, & quod ſumma ſit ratio, quæ pro
„ Religione facit, Litteras memoratas, ac omnia, & ſingula
„ in eis Contenta ratificamus, & approbamus, nec non præ-
„ ſentis ſcripti patrocinio confirmamus; in cuius rei evidens
„ teſtimonium, & certitudinem pleniorem præſentes litteras
„ ſigilli noſtri appenſione communiri facimus. Data Pataviæ
„ die duodecima menſis Februarii anno Milleſimo quingente-
„ ſimo tertio. „ Cupientes igitur omnes, & ſingulos in ſuis
Juribus, ac privilegiis conſervare, & tueri, cum primis au-

Ju-

tem illos, quos singularis devotio, ac religionis cultus, vitæque modestia præ ceteris nobis commendat, supplici huic petitioni annuere, & prædicta Jura, & libertates per Prædecessores nostros gratiose datas, & concessas, in omnibus suis punctis, clausulis, & articulis certa nostra scientia vigore, & robore præsentium innovare, approbare, & confirmare voluimus, atque hisce innovamus, approbamus, ac confirmamus. In cuius evidens testimonium sigillum nostrum appendi fecimus. Datæ in Civitate nostra Patavienſi septima mensis Julii anno Dominicæ Incarnationis Millesimo Sexcentesimo Vigesimo Nono.

Originale cum Sigillo.

Tab. Osterhoven. N. 9.

N. XX. Immunitas Mutæ & Thelonei per terram Austriæ. An. 1196.

† In nomine sancte & indiuidue Trinitatis Patris & filii & Spiritus sancti Amen.

FRIDERICUS Dux Austrie omnibus in perpetuum. †

Omnibus Christianis expedit precipue his, quos Deus Principes populorum esse uoluit & judices fideles, qui per eum regnant & saluari desiderant, bone conuersationis homines & loca pia ac venerabilia summo affectu & deuoto patrocinio beneficii amplecti & aures benignitatis nostre iustis postulationibus illorum accommodare: ea propter accidit, quod Dominus *Gerungus* venerabilis & dilectus noster Prepositus in

Oſterhouen cum fratribus inibi Deo famulantibus accedentes preſentiam noſtram iugiter uos rogarunt quatenus reſpectu Dei Pro ſalute noſtra & redemptione Patris mei, qui eis nocuerat in expeditionibus ſuis & omnium parentum noſtrorum ad augmentum quotidiani ſeruitii Dei iuſtitiam noſtram, que *muta* dicitur, in nauibus victualia eorum portantibus remitteremus ſperantes, Communionem orationum eorum habeamus, hanc autem gratiam & iuſtitiam Conſilio & Conniuentia fidelium miniſterialium noſtrorum prefato loco contulimus, & impreſſione Sigilli noſtri muniri, & confirmari precepimus, ut ratum & inconuulſum perpetualiter maneat, teſtimonio omnium infra deſcriptorum corroboramus.

Wolfkerus Epiſcopus Patavien. cuius petitione & ſuffragio hoc beneficium conſecuti ſumus. *Wernherus de Griexpach. Chrafto de Ancineſpach. Albertus de Chambe. Rapoto de Steine. Hadmarus de Chumringen. Wichardus Bapifer de Scuelde, Wichardus de Hebingen. Iſenricus de Annedorff. Hugo de Pazawe. Ortolfus de Azenburche. Otto & frater eius Adeloldus. Hartungus de Chiowe. Otto de Puchperch. Chalhohus de Mieſowe. Otto de Porſenprunne. Fridericus Pipnaph. Otto de Radinprunne. Chalhohus & frater eius Pilgrimus, & filius eiusdem. Albero de Mulbach. Ulricus de Glokenz. Gerhardus de Stein. Henricus de Chieowe. Hugo & filius eius. Henricus de Molandeſtorff. Tiemo gewelden, Dietmarus de Lihtenſtein. Poppo de Pernekke. Henr. Letesbart de Chremis. Sifridus judex. Eberger. Hunoldus. Sifridus in foro. Engelfridus Heinr. Cognomine Dux. Ortwinus prolocutor. Leopoldus Wechsler. Hermanus Vauh. Eberger. Meinhardus & Pater eius Pitterolfus. Aigilo. Sigemarus de Stein. Ulricus*

Stru-

Strudel. Uto. Ekehardus. Gerungus. Rapoto. Ungesmach. Albero Munt. Aswin. Marquardus Vinitor. Heinr. Zugilinch. Heinr. Muter. Albholus. Rudolfus. Stiuch. Fridericus. Acta sunt hec VIII. Kal. Aprilis in Castro *Chieowe.* anno ab incarnatione Domini MCXCVI. Indictione XIIII. regnante inuictissimo Romanorum Augusto *HEINRICO.* anno autem Imperii eius VI. feliciter Amen. †

Originale cum Sigillo.

Tab. Osterhov. N. 1.

Num. XXI. Donatio libertatis sine Muta & Theloneo. An. 1196.

In nomine sancte & indiuidue Trinitatis.

FRIDERICUS Dei gratia *Dux Austrie* omnibus Christi fidelibus in perpetuum. Quia ualde nobis pertimescendum est, ne nos qui plus ceteris aliquid in hoc mundo accepisse videmur ab auctore mundi grauius judicemur. Ideirco sanctos & religiosos viros in locis venerabilibus degentes eos ibi Domino seruientes summa ueneratione colendos & de facultatibus nostris eos adjuuandos dignum ducimus quatinus in retributione iustorum per eorum orationes fieri mereamur premio beati qui sumus pietate deuoti, ut recipiamus pro paruis magna, pro terrenis celestia, pro temporalibus sempiterna. Magna igitur instantia Domini *Gerungi* venerabilis Prepositi in *Osterhouen*, simul & fratrum eius precibus deuicti diuine mercedis intuitu & pro remedio Patris nostri qui eis in expedi-

tionibus ſuis grauiter nocuerat, & omnium parentum noſtrorum iuſtitiam noſtram, que vulgo *Aluta* vocatur, in nanibus victualia eorum portantibus plenarie ipſis & in perpetuum remiſimus, & ne quis ſucceſſorum aut officialium noſtrorum hanc noſtre benignitatis & remedii donationem infringere audeat, vel contra eam temere venire preſumat, preſentem paginam conſcribi fecimus, & Sigilli noſtri munimine roborauimus; teſtes etiam annotari precepimus. *Wolfkerus* Epiſcopus Pat. cuius ſuffragio impetratum eſt. *Wernherus de Griezbach. Chraffto de Antzinſpach. Albertus de Chambe. Rapoto de Stein. Hadmarus de Chunring. Weichardus dapifer de Seueld. Wichardus de Hebingen. Eiſenricus de Amedorf. Hugo de Pazowe. Ortolfus Azenpurke. Otto & fratres eius Adeloldus, Hartungus de Chiowe, Otto de Puchperch. Chalhohus de Maichſowe. Otto de Porſenprunne. Fridericus Pibnapf. Otto de Radenpone. Pilgrimus de Mulbach, & filiis eius. Albero & frater eius. Chalhohus: Ulr. de Glotzen. Gebhardus de Stein. Henricus de Chiowe. Rudolfus Stuck. Hugo & filius Henricus de Molanſtorf. Tiemo Gewaeltel. Dietmarus de Liechtenſtein. Poppo de Perneckk. Henricus de Letespart. Dietricus & Pernoldus Mutarii & Monetarii eo tempore de Chrembs. Sifridus judex. Eberger. Hunolt. Sifridus in foro. Engelfridus. Heinr. Dux Ortwinus Vorſprech. Leopoldus Wechsler. Hermanne Vauh. Meinhardus & pater eius Pitrolfus. Aiglo. Sigmarus de Stein. Ungesmach. Albero Munt. Askwinus. Marquardus Viniar. Heinr. Zugelinch. Heinr. Muter. Alhohus. Fridericus.* Acta ſunt hec anno Dominice Incarnationis MCXCVI. Indictione XIV. in caſtro Chiowe. VIII. Kal. Aprilis, regnante Domino Heinrico

in-

inuictissimo Romanorum Imperatore & semper Augusto, anno Imperii eius VI. In nomine Domini feliciter Amen.

Hoc, & duo alia Diplomata secundum ordinem Chronologicum heic inserta coram Notario & testibus fuere recognita, ad hunc, qui sequitur Modum:

N. XXII.

Nos *Seifridus* Prepositus Ecclesie Patauiensis uniuersis & singulis presentes Litteras inspecturis quorum interest vel intererit pateat euidenter. Anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo quarto Indictione secunda die vero Mensis Augusti vicesima tertia Regnante glorioſissimo ac Inuictissimo Dno. Dno. *FRIDERICO* Romanorum Imperatore semper Augusto nec non Duce Austrie Stirie Karinthie & Carniole S. Regni eius anno quarto. Constitutus personaliter coram nobis Venerabilis in Christo pater & Dns. Dns. *Johannes* diuina permissione Abbas Monasterii in *Osterhouen* Ord. Premonstraten. Patauien. Dioces. habens & tenens in suis manibus tres literas priuilegiales, ab inclitissimis Dominis Ducibus Austrie emanatas eorumque Sigillis sanis fericeis appendentibus sigillatas non cancellatas non rasas, non viciatas neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vicio & suspicione carentes in nostri ac Notarii publici ad hoc vocati Testiumque infra scriptorum presencia exhibuit supplicans obnixe easdem literas ad habundancioris cautelam per nos exemplari, copiari, transumi, & in publicam formam redigi, nostrisque patentibus literis inseri, ita quod huius modi transsumpto vbi-

libet locorum ſtetur, credatur, & adhibeatur plena fides in Judicio & extra tamquam ipſis literis originalibus, attentendentes, quod propter viarum diſcrimina ac alias incommoditates que dictus Pater ſibi exinde euenire timuit, periculoſum ſit huiusmodi Literas originales exhibere & per locorum diſtantias varias deportare. Tenor vero ipſarum literarum vt ſupra fit mencio nil addito vel diminuto quod facti ſubſtantiam mutet aut variet intellectum per omnia ſequitur & eſt talis: *IN NOMINE* &c. *FRIDERICUS* &c. ut ſupra - N. XXI.

FRIDERICUS DEI GRATIA DUX AUSTRIE . . . anno Dni M. CC. XLI. VII. Idus Marcy quarte decime Indictionis. *Habetur infra N. XLIV.*

OTOCHARUS DEI GRA. DUX &c. . . Anno Dni MCCLII. V. Idus Decembris. *reperitur infra N. LII.*

Nos vero *Seifridus* Prepoſitus antedictus precibus pretacti Venerabilis Patris annuentes literis preſcriptis primo diligenter examinatis, ac de Verbo ad Verbum coram nobis per Notarium & teſtibus infra ſcriptis & articulis plene & per omnia cum preſenti tranſſumpto vidimus concordare. Idcirco preſens tranſſumptum per infra ſcriptum Notarium exemplatum, & in hanc publicam formam redactum, ipſumque ſic tranſſumi exemplari & in publicam formam redigi decreuimus & decernimus per preſentes, Sigillique noſtri appenſione, vicaria ſubſcriptione Notarii & ciusdem Signeti impreſſione fecimus communiri. Acta ſunt hec in Monaſterio *Oſterhouen* in aula abbaciali Indictione, Die, Menſe & aliis quibus ſupra. Preſentibus ibidem Nobilibus ac circumſpectis Viris *Leonardo Mulherr Caſtellano in Gramplſtain* & *Andrea Liechteneg-*

negker in Gerhalbing Armigeris. Michaele Krench: Stephano Pogner, & Stephano Ziegler Laic. Teſtibus ad premiſſa vocatis pariter & rogatis.

Sign. Notarii.

Ego Petrus Stamphſrewter Clericus publicus ſacra imperiali auctoritate Notarius. Quia predictarum trium Literarum prout preſenti tranſſumpto ſunt inſerte productioni earundem exemplationi, peticioni omnibusque aliis dum ſicut premittitur per venerabilem Dnum Abbatem in Oſterhouen ante dictum coram Rvdo Patre Dno Seifrido Prepoſito ſupradicto fierent & agerentur unacum prenominatis Teſtibus preſens interfui, eaque ſic fieri vidi & audivi. Idcirco hoc preſens publicum tranſſumptum reſpectu dictarum literarum Originalium per me Notarium & teſtes predictos debite Collationatum, exinde conſeci, ſcripſi, & in hanc publicam formam redēgi, Signoque & nomine meo ſolitis & conſuetis unacum dicti Rvdi Patris & Dni Prepoſiti Eccleſie Patauienſis Sigilli appenſione conſignaui in fidem & teſtimonium omnium ſingulorum premiſſorum ad hoc ſpecialiter uocatus & requiſitus.

N. XXIII. Conceſſio ſyluæ Haſenpach uſque Reintal infra Schaidweg. An. 1198.

In nomine ſancte & indiuidue Trinitatis. *Tiemo* Dei gratia *Babenbergenſis* Eccleſiae humilis Eps. Remunerationis diuine nos admonet intuitus & hortatur, quemadmodum & compaſſio nature inducit, ut eos qui nullo ſeu mediocri aut minus

mus sufficiẽti fulciuntur adminiculo, dum tamen facultas suppetat, in suis commoditatibus studeamus promouere, presertim cum ad promerendam promissam nobis proprie gloriam si per nos promoti fuerint, hoc nobis non dubitemus ad profectum mercedis eterne profuturum. Notum ergo esse desideramus tam presentis etatis quam successure posteritatis uniuersis Christi fidelibus, quod nos considerata in Monasterio nostro *Osterhouen* penuria lignorum, portionem quandam sylue nostre memorato cenobio adjacentem, & nobis minus utilem Beate Margarithe Virg. & M. in perpetuitatem & usum perpetuum fratrum ac Sororum in diuinis obsequiis diu noctuque inibi desudantium, instinctu diuino iuste & legitime contulimus, hoc tamen inducentes, ut in posterum omnium predecessorum & successorum nostrorum nostreque paruitatis memoria ibi haberetur. Limites tamen huius donationis sic distrinximus a Valle *Hasenpach*, sicut diuidit via que dicitur *Schaidenweg* usque ad locum qui *Reintal* dicitur. Hoc itaque factum nostrum si quis infringere seu violare attentauerit, anathema sit, & cum maledictis igne torqueatur eterno. Sed ut firmum & inuiolabile permaneat, Sigilli nostri munimine constitutimus roborari. Huius rei testes sunt. *Chunradus* venerab. Abbas de *Windberg*, *Gotcholdus*, *Chunr.* Capellani, *Poppo Eschw. Gotcholdus de Osterhouen*, *Altmannus de Helgersperg*, *Rapoto & Dictricus de Pöding*, *Eberhardus & Chalhohus de Wintzer*, *Rudider de Ebering*, *Eximus de Zeidlarn*, *Ezelo de Aming*. Datum Anno Dominicae incarnationis MCXCVIII. Acta sunt haec petitione & interuentu Domini *Gerungi* venerabilis Prepositi Osterhouensis Cenobii.

N.

N. XXIV. Emunitas Mutæ & Thelonei in Auſtria An. 1198.

In nomine ſancte & indiuidue Trinitatis. *LEUPOLDUS* Dei gratia *Dux Auſtrie & Styrie*, omnibus Chriſti fidelibus ſalutem in perpetuum. Pater noſter beate memorie Dux *LEUPOLDUS* dammum quod in itinere, cum *Ortenburch* obſideret, Eccleſie in *Oſterhouen* ac fratribus intulit, ipſis in aliquo recompenſare cupiens in extremis pia ſuis admonitione inſtructus filio ſuo beate memorie *fratri noſtro Duci FRIDERICO* commiſit, ut id ipſum quod morte preoccupatus facere non potuit, frater noſter loco ſui proſequeretur. Frater igitur noſter pro remedio patris noſtri praefate Eccleſie ac fratribus donauit, ut bona ipſorum ubique apud thelonea ſiue mutas ſuas absque vectigali & eo quod dicitur, *Fürfart*, & penitus absque omni juris perſolutione libere tam per terram quam per aquam ducerentur, eis ſuper hoc priuilegii ſui cautelam impendens. Nos itaque parentum ac predeceſſorum noſtrorum in bene actis veſtigia ſequi cupientes pro ſalute animæ patris & fratris noſtri, nec non & noſtrae, praedictis fratribus hoc ipſum donamus, videlicet Mutam & *Fürfart*, & preſenti pagina ſigillique noſtri impreſſione, ſubſcriptioneque teſtium, quorum nomina ſunt hec, id ipſum eius confirmamus.

Capellani *Chunr.* & *Wolffgangus Chrafto de Amtzinpach*, *Wernhardus de Schawberch Walchuno de Griezpach*, *Weichardus Dapifer de Seueld*, *Heidenr. de Gors*, *Otto de Haſelawe*, *Pilgrimus de Swarzenawe & frater ſuus Ortolfus*, *Otto de Stayze*, *Dietmarus de Charnbrunne*, *Hartnidus de Orte*, *Erchengerus de Zandeſet*, *Ulr. de Stubenberch*, *Otto de Chrems*,

Officiales Herbordus & Dietmarus. Datum per manus *Ulrici* apud *Plaedling* super *Tfermos*, Anno Incarnationis Dominicae MCXCVIII. XVI. Kal. Septembr.

N. XXV. Confirmata Donatio Hubæzeidlarn. An. 1203.

In nomine ſancte & indiuidue Trinitatis Amen.

Ekbertus Dei gratia *Babenbergenſis* Eccleſie electus, omnibus Chriſti fidelibus ſalutem in perpetuum. Decet omnes quos ad ſpiritualis regiminis apicem diuina gratia voluit ſublimare, bonis juſtisque petitionibus aurem ſue Clementie non auertere, votisque piis ac ſuperna inſpiratione conceptis deſideriis libenter annuere. Unde petitionem dilecti noſtri Prepoſiti *Gerungi*, & fratrum in *Oſterhouen* iuſtam attendentes, bone voluntatis amplitudine exaudiuimus, & quod a predeceſſore noſtro felicis memorie *Chunrado Babenbergenſis* Eccleſie electo acceptum poſſederunt, nos quoque eisdem fratribus meritis Sanctorum duplicia recepturi contradidimus, magnum non judicantes, ſi carnalia noſtra eis ſeminemus, ut eorum metamus ſpiritualia, ut ex equalitate in preſenti tempore noſtra abundantia illorum inopiam ſuppleat, ut & illorum abuntantia noſtre inopie ſit ſupplementum. Igitur *Hubam* unam in *Zeidlarn* ſitam, quam *Rugerus de Ebring* quondam in beneficio habuit, predeceſſorique noſtro hoc pacto, ut eisdem fratribus traderetur, reſignauit. Nos quoque fratribus ſupradictis omnis iuſtitiae plenitudinem confirmauimus. Ut autem hec largitatis noſtre donatio uſibus predictorum fratrum in *Oſterhouen* firma in reliquum permaneat, ſcriptura pagine huius firmamus, & ad

ju-

judicium ſtabilitatis Sigilli noſtri impreſſione muniuimus, cum teſtimonio, conſenſu, & fauore eorum, qui preſentes aderant. De Dominis Cathedralibus, de Capellanis, & miniſterialibus noſtris, quorum hec nomina ſunt. De majori Eccleſia Dominus *Gundelhohus* Decanus, *Syboto* Archipresb. *Gotfridus* & *Hertuidus* Canonici de titulo S. Jacobi *Purchardus* ſacerdos & canonicus. De miniſterialibus noſtris *Otto de Sleten. Marquardus Slich. Chalhohus de Wintzer*, *Dietricus de Pöding*. Acta ſunt hec anno Incarnationis Dominice MCCIII. coram altari S. Joannis Baptiſte, primo anno electionis Domini *Eberti* in Epiſcopatum, V. Kal. Octob.

N. XXVI. Litteræ Apoſtolicæ de introductione Ordinis in Eccleſiam Slagen. An. 1222.

HONORIUS III. Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filiis Lectori & fratribus ſancte Marie in *Slagen*. Premonſtraten. ordinis ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Solet annuere ſedes apoſtolica piis votis & honeſtis petentium precibus fauorem beneuolum impertiri. Sane ſicut ex parte veſtra fuit expoſitum coram nobis, cum venerabilis frater noſter.... Patau. Epiſcopus Eccleſiam S. Marie de *Slag* de voluntate patroni eiusdem Eccleſie Capituli ſui accedente, conſenſu vobis pie ac prouide duxerit conferendam, in ea ſecundum Premonſtratenſis Ordinis inſtituta Domino ſeruituris, nos veſtris precibus inclinati quod per eundem Epiſcopum ſuper hoc prouide actum eſt, auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Datum Laterani. IV. Non. Aprilis Pontificatus noſtri Anno. V.

N. XXVII. Fundatio Anniuersarii pro Arnoldo eiusque Matre celebrandi.

Vniuersis tam presentibus quam futuris presens scriptum intuentibus, Prepositus *Osterhouensis* totusque eiusdem loci Conuentus Orationes in domino.

In libro scriptum monstratur Machabeorum,
Quod pro defunctis sit res exorare salubris.
Quod bene Reinoldus vir prudens premeditatus
Obtinuit precibus quod in hoc consensimus eius,
Ipsius ut matris obitus per nos recolatur
Officio pleno diuino quolibet anno.
Sed per Conuentum deuotius ut peragatur,
Quatuor ipse Libras nobis offerre probatas
Dari curauit firmum pro lege notari,
Dimidia nostris de rebus vt omnibus annis
Accepta libra confratrum cedat in vsum.
Ergo quod intacta maneant que sunt recitata,
Presentem cartam precepimus inde notatam
Ecclesie nostre bulla, nostra que ferata.

Testes autem huius rei sumus nos Prepositus. C. Prior. S. Subprior. H. Senior. H. Cellarius. Gozbert. Rehus. Dietpoldus. Wal. Wil. Ebus. Vl. Sacerdotes. Vl. H. Diaconi. Frid. H. Subdiac, & alii quamplures familiares nostri.

N. XXVIII. De Seruitio in Caena Domini. An. 1224.

Ad memoriam posterum posterorum transmittimus, qualiter homo nobilis *Dietricus de Attenberg* contulit huic Ecclesie

XX. Lib. argenti spe mercedis eterne, hac videlicet ratione & conditione, ut annuatim in Cena Domini pro remedio anime sue plenarie toti congregationi seruiatur. Sumptus autem seruitii huius de curte nostra *Lintzing* & III. Sol. de curte *Oberndorf* colligatur. Facta sunt hec presidente huic loco Preposito Domino *Gerungo*, anno administrationis eius quarto, anno autem ab Incarnatione Domini MCCXXIV. (*) factum est cum omni diligentia, promouit frater Heinr. *Suuerpir.*

N. XXIX. Ineorporatio plenaria Parochiæ Osterhouensis & filiarum. An. 1228.

Ekcbertus Dei gratia *Babinbergensis* episcopus. Vniuersis fidelibus salutem, Quanto deuotio religiosorum uirorum studiosius mandatis diuinis inheret, & Creatori suo placere per opera sancte conuersationis intendit, tanto humani generis inimicus ad turbationem eorum sue fraudis malignitate laborat, & uariis modis eis prestat materiam litigandi, ut sic ipsos retrahat a proposito quod iam iuceperunt. Hinc est, quod nos uolumus Ecclesie in *Osterhouen*, que ad nos ratione juris patronatus spectare dignoscitur, in posterum providere, ne falsitas ueritati possit preiudicare, aut iniquitas preualere equitati. Uniuersitati vestre uolumus constare protestantes, quod dicta

(*) Ita quidem legitur apud *Hundium*. Sed in hanc Chronotaxin palpabilis irreplit Error, defecta originalis vix sanandus. Annus enim *quartus* Administrationis, *Gerungo* An. 1195. delatæ, cum posita heic Aera Christi componi nulla ratione potest. Neque tamen Operæ pretium eiusmodi Minutiis diu immorari.

Eccleſia cum omnibus filiabus ſuis *pleno iure* ad fratres Deo ibidem militantes ſpectare & pertinere cognoſcitur. Ne autem ſuper huiusmodi proteſtatione aliquo modo poſſit dubitari, & ut predictis fratribus jus eorum ſaluum permaneat, preſentem paginam Sigilli noſtri munimine roboramus. Anno ab incarnatione dni. MCCXX. Octauo.

Originale cum fragmento Sigilli.

Eandem Incorporationem poſtea confirmavit Bertholdus ſucceſſor circa An. 1258. in hæc verba: nos *Berchtoldus* Dei gratia babenbergenſis epiſcopus preſenti ſcripto proteſtamur, nos litteras uenerabilis patris noſtri felicis memorie *Ekberti* epiſcopi vidiſſe de Verbo ad Verbum ſub hac forma *ut ſupra.*

N. XXX. Vidimus cuiusdam Recognitionis feudalis. An. 1228.

Omnibus Chriſti fidelibus preſentem paginam inſpecturis. *Ekbertus* Dei gratia *Babenbergenſis* Eccleſie Epiſcopus ſalutem in Domino. Uniuerſitati veſtre patere volumus & conſtare, quod nos ſubſcriptam priuilegii formam cum Sigillis hic annotatis in theſaurario noſtro reconditam habemus & conſeruatam.

„ *LUDWICUS* Dei gratia *Palatinus comes Rheni &* „ *Dux Bauariae*, omnibus in perpetuum. Quoniam labilis eſt „ memoria hominum, ideo ne ea que rite aguntur, poſtmo- „ dum in dubium reuocentur, conſueuerunt ſcripti munimine

ro-

„ roborari. Quapropter notum esse cupimus tam presentibus
„ quam futuris, quod venerabilis Dominus noster *Ekbertus* Ba-
„ benbergen. Episcopus nos & *OTTONEM* filium nostrum, &
„ omnes heredes nostros qui nobis jure feudali debent succe-
„ dere, de feudo *Alrami & Alberti fratrum de HALS*, quod
„ ab ipsis euicit, & mediante sententia obtinuit, coram Re-
„ ge rationabiliter infeudauit, hoc pacto interposito, quod de
„ eodem feudo nihil infeudare, nec obligare, nec vendere,
„ nec aliquo modo obligare debeamus, nec aliquo modo alie-
„ nare debeamus ab Ecclesia nec possimus. Adiectum fuit
„ preterea, quod nos & noster filius & nostri heredes debea-
„ mus esse contenti antiquo jure aduocatie, quod per priuile-
„ gia vel per seniores terre illius poterit declarari; & ut hec
„ in sua firmitate permaneant, presentem paginam sigillis Sere-
„ nissimi Domini nostri *HEINRICI* Rom. Regis. *Alberti Mag-*
„ *deburg*. Archiepiscopi, *Heinr.* Winacensis Wormaciensis
„ Episcopi. *Heinr.* Episcop. *Aistetен.* atque nostro nostrique *filii*
„ *OTTONIS Palatini comites Reni* & *LEOPOLDI Ducis Au-*
„ *stric* fecimus munire. Testes autem hi sunt, *Rudolfus Pala-*
„ *tinus comes de Teuwing*, *Hermannus Marchio de Paden*,
„ *Chunr. Pargrauius de Noremberckh*, *Heinr. Comes de Otin-*
„ *gen*, *Fridericus de Truhendingen*, *Dapifer de Waltpurch.*
„ *Chunradus Pincerna de Wintersteten*, *Chunradus de Win-*
„ *sperch*, *Gotfridus de Dikkenpach*, *Hertwicus de Hirsperch*,
„ *Leupoldus Pincerna de Vogelsperch. Hademarus de Chunring*,
„ & alii quam plures. Acta sunt hec apud *Ezzeling*, Anno
„ Domini MCCXXVIII. prime Indictionis. „ Et ut his plena
fides adhibeatur, presentem paginam munimine Sigilli nostri
roboramus,

N.

N. XXXI. Sententia Judicum delegatorum de plenaria Incorporatione Ecclesiæ in Chassen. An. 1228.

In nomine Domini nostri Jesu Christi Amen. Nos *Vlricus* miseratione diuina *Patauien.* Archidiaconus, judex a sede apostolica delegatus. Q. eadem miseratione Decanus apud sanctum Nicolaum in Patauia. Judex subdelegatus, omnibus hanc paginam inspecturis, salutem in uero salutari. Ad notiam cupimus peruenire tam presentium quam futurorum, quod cum nos de mandato apostolico ad querimoniam *Pilgrimi clerici*, venerabilem in Christo fratrem nostrum *Heinricum* Prepositum in *Osterhouen*, Patauiam peremptorie citassemus, & ipse coram nobis die statuto compareret, jam dictus *Pilgrimus* Clericus, petiit a nobis quatenus Preposito & Conuentui in *Osterhouen* auctoritate qua fungeremur, precipere deberemus, ut ipsum P. Clericum Ecclesiam in *Chassen*, ad quam per venerabilem in Christo fratrem nostrum *Popponem Altachensem* Abbatem Episcopo Patauienti Dyocesano ipsorum canonice sicut dicebat fuerat presentatus, quiete & pacifice permitterent possidere. Sed cum jam dicti Prepositus & conuentus in *Osterhouen* per priuilegia & confirmationes Patauiensium Episcoporum, nec non & per prescriptionem legitimam Ecclesiam in *Chassen*, tam in temporalibus quam in spiritualibus ad se pleno jure pertinere parati essent probare, cum etiam jam dictus Abbas Altachensis in judicio coram nobis comparens requisitus a nobis, utrum se jam dicto P. Clerico presentatorem in Ecclesia *Chassen* recognosceret, respondit, quod ipse conuentus in *Osterhouen* prescripserat impedire nollet vel aliquo modo perturbare. P. Clericus, nescimus quo instinctu ductus, vel quia

in-

inprobatione petitorum deficere se credebat, vel quia iniustam litem a se foueri sciebat, liti & actioni quam aduersus conuentum in *Osterhouen* intentarat voluntarie cessit nullis prorsus precibus, vel illectionibus super cessione huius interuenientibus, reddens ei rescriptum, quod super hoc a sede apostolica obtinuerat. Nos igitur habito super hoc prudentum nostrorum consilio, tum propter recognitionem Abbatis *Altahensis*, quam coram nobis fecit conuentui in *Osterhouen* super jure, quod ipsi Osterhouenses habebant in Ecclesia *Chassen*, tamen etiam propter voluntariam cessionem jam dicti P. Clerici conuentum in *Osterhouen* ab obseruatione huius judicii sententialiter absoluimus Ecclesiam pleno jure in *Chassen* tam in temporalibus quam spiritualibus adjudicantes eisdem ad quod faciendum id nos precipue induxit, quod per autenticum scriptum venerabilis in Christo fratris *Ludwici* Abbatis in *Alderspach* Cistertienf. Ordinis, cui iniunxeramus, ut priuilegia *Osterhouensis* Ecclesiae inspiceret, nobis constitit, Ecclesiam *Chassen* a felicis memorie *Reinberto* quondam *Patauiensi* Episcopo, conuentui *Osterhouen.* per concambium fuisse traditam, & postmodum a successore suo bone memorie *Chunrado* eiusdem Ecclesiae Episcopo confirmatam. Acta sunt hec, anno ab Incarnatione Domini MCCXXVIII. XIII. Kal. Julii in conuentu majoris Ecclesie in *Patauia.* Testes huius rei sunt P. Abbas *Altahensis* & Eius Monachi. *Ulr. Bohemus*, *Wilhalmus can. de Osterhouen. Rudolfus & Traiboto* Canon. Patau. *Chunr.* maior plebanus, *Eberhardus de Veuhtenpach*, *Albertus de Possenmünster* R. *de Lansdorf.* Clerici vero Ulr. plebanus de *Mundfing*, *Chunr*, Scolasticus, *Heinricus Physicus de Ehw*, *Walchün cognomine Dyabolus. Hartliebus* notarius Episcopi. *Pilgrinus de Waltchir-*

chen, *Richkerus & Heinr. de Pezenpach* de domo S. Nicolovi Can. & alii quam plures.

N. XXXII. De Muta in Tekkendorf & Plaedling. An. 1228.

Vniuersis presentem paginam inspecturis *ALBERTUS Comes de POGEN* salutem. Uniuersitati vestre constare volumus & patere, quod nos fratribus in *Osterhouen* intuitu mercedis diuine remittimus & indulgemus jus quod habemus in rebus ipsorum, que ducuntur per comitatum nostrum siue in Ysara, tam in viis, quam in pontibus, tam in ascensu quam in descensu, ita quod nihil soluant officiatis nostris. Et ut predictis fratribus jus eis a nobis collatum salvum permaneat & perpetuum, presentem paginam munimine Sigilli nostri roboramus, transgressoribus eam penam infligentes, ut nobis vel ei ad quem jus nostrum deuoluitur quinque libras persoluant. Testes huius rei sunt. *Heinr. de Pholingen. Rudolfus Reuht*, *Godfridus de Schainbach*, *Albertus de Erlpach*, *Dietmarus de Podingen*. & alii quam plures. Data Anno Gratiae MCCXXVIII.

N. XXXIII. Possessiones a Dominis de Horbach, sunt sine aduocatia & omni exactione. An. 1229.

Vniuersis Christi Fidelibus *LUDIVICUS* Dei gratia *Comes Palatinus Reni Dux Bauariae* salutem. Contra falsam iniquorum assertionem & ne ipsa falsitas prejudicet veritati, Uniuersitati vestre presentium auctoritate & in figura judicii fina-

finaliter ſententiamus, quod omnes poſſeſſiones tam culte, quam inculte collate Eccleſie ſancte Margarethe in *Oſterhouen*, a *Chunrado de Horbach*, & a progenitoribus ſuis ſunt ſine jure aduocatie, niſi unicus *filius eius Chunradus* velit ipſas defendere, habito reſpectu eternae retributionis, & ſine omni honore & onere jure aduocationis. Teſtes autem noſtre ſententie ſunt *Comes Heinr. & Chunr. de MOSBURCH, Comes Albertus de Pogen*, & *Otto Comes.* de *GRUNENPACH*, & *Hoholdus de Nidekke Heinricus de Lapide, Chunr. de Hohenuels*, & *Chunr. filius eiusdem. Leutoldus de Awe*, & *filii eius Ulricus & Ludwicus*, & alii quam plures. Acta ſunt hec *Lantzhut.* Anno Gratiae MCCXXIX. Datum Kal. Martii.

N. XXXIV. Conceſſio Decimationis in Straubing & Ellenpach. An. 1230.

L (*LUDWICUS*) dei gratia *Comes Palatinus Rheni & Dux Bawarie*: Uniuerſis Chriſti fidelibus ſalutem. Uniuerſitati veſtre uolumus conſtare & patere, quod nos pro amore dei eccleſie ſancte Margarete in *Oſterhoven* contulimus perpetuo decimationem omnium redituum noſtrorum in *Strubyn* & *Ellempach.* Volumus etiam ut predicte decimationes non tranſeant in obligationem vel alienationem, ſed predictis fratribus eiusdem loci ſemper ſalue permaneant. Et ut iſta donatio perpetua ſit, preſens ſcriptum munimine Sigilli noſtri fecimus roborari. Acta ſunt hec anno gratie MCCXXX. in *Rytenburch.* Teſtes. *Anſhelmus de Juſtyni. Chunradus, & filius eius eiuſdem nominis de Hohenuels, Pincerna, Liutoldus de Augia, &*

filii eius Oulricus & Ludwicus. Perhtoldus Pincerna de Ode, & Heiuricus notarius eius.

Originale cum Sigillo delineato Vol. III.
Monum. Boic. Tab. II. N. 6.

N. XXXV. Libertates indultae Monasterio a Sede apostolica. An. 1230.

GREGORIUS Episcopus seruorum Dei. Dilectis filiis *Henrico* Preposito in Osterhouen sancte Margarete, eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Quotiens a nobis petitur quod religioni & honestati conuenire dinoscitur, animo nos decet libenti concedere, ac petentium desideriis congruum suffragium impertiri. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris iustis postolationibus clementer annuimus, & Ecclesiam S. Margarete in *Osterhouen*, in qua diuino estis obsequio mancipati, sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut Ordo canonicus, qui secundum Deum & beati Augustini regulam in eodem loco institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Preterea quascunque possessiones, quecunque bona eadem Ecclesia in presentiarum juste ac canonice possideat, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis prestante Domioo poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo

pre-

prefata Ecclefia fita eft cum omnibus pertinentiis fuis & de Podigin, Mulheim, Chaffen capellis & decimis earundem, ac alias poffeffiones cum pratis, uineis, terris, nemoribus, uſuagiis, paſcuis, in boſco & in plano, in aquis & molendinis, in viis & femitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus fuis. Sane noualium veſtrorum que propriis manibus aut fumptibus colitis, vel de nutrimentis animalium ueſtrorum, nullus a uobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, liberos & abſolutos e ſeculo fugientes ad conuerſionem recipere, ac eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in veſtra Ecclefia profeſſionem fas ſit ſine ſui Prepoſiti licentia de eodem loco, niſi arctioris religionis obtentu, diſcedere, diſcedentem vero absque communi literarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat uobis clauſis ianuis excommunicatis & interdictis excluſis, non pulſatis campanis ſuppreſſa uoce diuina officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis interdicto. Chriſma vero, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſeu baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promouendi, a Dioceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem, ſacroſancte Romane ſedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, ut infra fines parochie veſtre, nullus ſine aſſenſu Dioceſani & ueſtro Capellam ſeu oratorium conſtruere audeat ſaluis priuilegiis Pontificum Romanorum, ſepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum deuotioni, & extreme voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint, niſi forte excommunicati vel

interdicti sint, aut etiam publice usurarii, nullus obsistat, salua tamen justitia illarum Ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas quoque ad jus Ecclesiarum vestrarum spectantes que a laicis detinentur, redimendi & legitime liberandi, de manibus eorum, & ad Ecclesias ad quas pertinent, reuocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Obeunte vero te nunc eiusdem loci Preposito vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia preponatur, nisi quem fratres communi consensu, uel fratrum pars majoris & sanioris consilii secundum Deum & beati Augustini regulam prouiderint eligendum. Paci quoque & tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine prouidere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum nullus rapinam vel furtum facere, iguem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris Romanis Pontificibus Ecclesie vestre concessas, nec non Libertates & exemptiones secularium exactionum a Regibus & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti priuilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatam Ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre, aut ablatas retinere, minuere, vel quibuslibet uexationibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salua sedis apostolice auctoritate & Diocesani Episcopi canonica justitia. Si quae igitur in futurum &c. praemia aeternae pacis inueniant Amen. Amen, Amen.

(L. S.)

(L.S.) † Ego Gregorius catholice ecclie eps. SS.
† Ego Johanes Sabinen. eps. SS.
† Ego Jacobus Tuſculan. eps. SS.
† Ego Thomas tt. Sce Sabine pbr. Card. SS.
† Ego Guifredus tit. Sci Marci pbr. Card. SS.
† Ego Sigenbaldus tit. Sci. Laurentii in Lucina pbr Card. SS.
† Ego Stephanus Sce. Marie transtiberim tit. Calixti pbr. Card. SS.
† Ego Octauianus Scor. Sergii & Bachi diac. Card. SS.
† Ego Rainerius Sce. Marie in Coſmidin Diaconus Cardin. SS.
Dat. Lateran. per manum Magiſtri Martini ſancte Romane Ecclie Vicecancellarii II. Non. April. Indictione II. Incarnationis dnice Anno M. CC. XXX. Pontificatus uero domni Gregorii pp. VIIII. anno quarto.

Originale cum Sigillo.

N. XXXVI. Litteræ Apoſtolicae de Decimis Goszenbach, Chreus, Centingrn, & Gerlting. An. 1230.

GREGORIUS (IX.) Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filiis *Heinrico* Prepoſito & Conuentui Eccleſie ſancte Margarethe de *Oſterhouen* Premonſtratenſis Ordinis Patauienſis Dioceſeos ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sacroſancta Romana Eccleſia devotos & humiles filios ex aſſuete pietatis officio propenſius diligere conſueuit, & ne prauorum hominum moleſtiis agitentur, eos tanquam Mater pia ſue protectionis munimine confouere. Eapropter dilecti in Domino filii ueſtris iuſtis precibus inclinati perſonas veſtras & locum in quo diuino eſtis obſequio mancipati, cum omnibus bonis que in

pre-

presentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum prestante Domino iustis modis poteritis adipisci, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus. Specialiter autem Ecclesiam de *Osterhouen*, cum Capellis & pertinentiis suis. Decimas quoque & Curtes de *Gozzenbach*, de *Chremis*, de *Centingen*, *Geroltingen*, *Grezzenraent*, *Wartperge*, nec non libertates, immunitates a Babenberg. & Patauien. Episcopis de capitulorum suorum assensu Monasterio vestro pia liberalitate concessas possessiones, terras, redditus, prata, nemora, vineas, & alia bona ipsius Monasterii sicut ea omnia iuste possidet & quiete, ac in literis super his confectis plenius dicitur contineri, vobis & per vos eidem Monasterio auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostre protectionis & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Lateran. V. Kaln. Aprilis Pontificatus nostri anno IV.

N. XXXVII. Litteræ Apostolicae de Ebring, Aeming, Entau, & Scharten. An. 1230.

GREGORIUS (IX.) Episcopus seruus seruorum Dei, dilectis filiis & Preposito & conuentui Monasterii Premonstratensis Ordinis salutem & apostolicam benedictionem. Justis petentium desideriis dignum est nos facilem prebere consensum, & vota que a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Eapropter dilecti in Domino filii ve-

stris

ſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, de *Ærging*, de *Aeminge*, de *Entaume* de *Scharten* grangias cum decimis & aliis earundem pertinentiis quas vos proponitis aſſecutos canonice, ſicut illas iuſte & pacifice poſſidetis, vobis & per vos eidem Monaſterio veſtro auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. *Nulli ergo &c. ſi quis autem &c.* Datum Lateran. Kaln. Aprilis, Pontificatus noſtri anno. IV.

N. XXXVIII. Libertates a ſede de poſſeſſionibus Dominorum de Horbach. An. 1230.

Gregorius (IX.) Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis filiis *Heinrico* Prepoſito, & conuentui Monaſterii de *Oſterhouen*, Premonſtratenſis ordinis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Juſtis petentium deſideriis dignum eſt nos facilem prebere conſenſum, & vota, que a rationis tramite non diſcordant, effectu perſequente complere. Ea propter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu poſſeſſiones, & alia bona veſtra, que ſicut vos aſſeritis nobilis Vir *de Horbach Chunradus* Monaſterio veſtro pia liberalitate conceſſerit, ſicut ea juſte omnia poſſidet & quiete, vobis, & per vos eidem Monaſterio auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c. Datum Lateran, X. Kain, Aprilis, Pontificatus noſtri anno. IV.

N. XXXIX. Quod Prælatus eſt ſummus Capellanus Ducis & de decima Straubing & Ellenpach. An. 1231.

In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti Amen.

OTTO dei gratia *Palatinus Comes Rheni & Dux Bawarie.* Uniuerſis preſentem paginam inſpecturis Salutem. Sicut uinculo naturali filius heres pro debito patris intelligitur eſſe obligatus, ita uidetur pater ſoluere, ſi filius fecerit pro eo ſolutionem. Hinc eſt, quod nos uniuerſitati veſtre patere uolumus & conſtare, quod reſpectu eterne mercedis, & pro eo quod dominus *Hainricus* ſancte Margarete in *Oſterhouen* prepoſitus noſtro patri ſuis in neceſſitatibus cum perſone periculo & diſpendio rerum ſeruitia multiplicia fideliter exhibuit & deuote: predictam eccleſiam ea prerogatiua volumus perpetuo gaudere & honore, vt vbicumque locorum fuerimus, qui pro tempore in eadem eccleſia prepoſitus fuerit, omnium prelatorum, capellanorum, & clericorum ipſe primus exiſtat & major, & in preſentia noſtra faciat diuina vel iniungat alii, qui fretus ſua auctoritate adimpleat, quod ei ab ipſo fuerit ordinatum & injunctum. Preterea volumus ut tempore noſtre refectionis propter preſentiam aliquorum prelatorum cuiuscunque profeſſionis fuerint locum quem ei aſſignamus in latere noſtro non alterando transmutet, & Utenſilia Capellanie noſtre conſervet, vel faciat Camerarium noſtrum ſvb certo numero conſeruare, & diſtributio elemoſinarum noſtrarum iuxta diſcretionem predicti prepoſiti fiat & ordinetur: ſed quia nobili-

tas

tas illam legem ſibi preſixit, quod nichil credit ſe preſtitiſſe, ſi ſiue adjectione conferat & fecerit donationem.

Vnde nos liberaliter prefate eccleſie donamus decimationem omnium redituum noſtrorum in *Strvbingen* ſecundum quod continet patris noſtri inſtrumentum, ſuper eadem donatione confectum. Et volumus, vt vbicumque locorum in figura judicii fuerimus ipſe cauſam eccleſie ſue prior proſequatur, & quando contingeret ipſum curiam noſtram intrare, ſibi & quatuor evectionibus honeſte & de expenſis noſtris prouideatur. Et ut iſta rata permaneant & inconuulſa, preſentem paginam munimine Sigilli noſtri roboramus. Teſtes. *Comes Hainr. de Moſburch. Comes Otto de Grvnenbach. Cvn. de Geren. Cvnradus de Hohenvelſe. Alhardus de priſingen. Siuridus de Frowenhouen. Siuridus de Frowenberch., Cvnradus Notarius noſter de Haidelberch* & alii quam plures. Acta ſunt hec Landeshvt Anno gratie Milleſimo ducenteſimo XXX. primo quarto Kaln. *NOVEMBRIS.*

Originale.

N. XL. Conceſſio Curiæ Entavv ad Vitalium. An. 1233.

Albertus Comes de POGEN, uniuerſis Chriſti fidelibus ſalutem. Uniuerſitati veſtre conſtare volumus & patere, quod Eccleſia S. Margarethe in *Oſterhouen Marſchalco noſtro nomine Gebhardo* curiam ſuam in *Paskning.* pro tempore tantum vite ſue cuſtodiendam locauit, quatenus ipſi Eccleſie ſecundum euentum fructuum annuatim tanquam colonus Domino ſue ex iude reſpondeat, & quando iam dicte Eccleſie placeat ipſum

factum possit mutare, & curiam ad se reuocare, non obstante contradictione eiusdem Marschalci, vel eius heredum. Preterea volumus vos scire, quod iam sepe dicta Ecclesia *Marquardo dispensatori* nostro curiam suam *Entaw*, ad idem ius & onus locavit. Et ut predictis fratribus eiusdem Ecclesie ius ipsorum saluum permaneat, & inconuulsum, & ne aliquo modo possit de praescripto facto inposterum dubitari, presentem chartam munimine Sigilli nostri roboramus. Testes *Alramus de Chamb*, *Rudolfus Rauto*. *Albertus de Erlbach*. *Vlricus de Leuwolfing*, *Heinricus de Acholmingen*, *Engeschalcus de Saching*, *Eberhardus*, *Ulricus*, & *Rudolfus* Sacerdotes predicte Ecclesie. Acta sunt hec *Naternberch*. Kal. Julii, Anno Domini MCCXXXIII.

N. XLI. Precarium in Entau circa eundem Annum.

Albertus Dei gratia *Gomes de POGEN*, omnibus has literas inspecturis salutem & plenitudinem omnis boni. Notum facimus presentibus & futuris, quod curiam unam in villa *Satstorf* tradidimus Ecclesie sancte Margarethe in *Osterhouen* perpetuo possidendam. Preterea nouerint Uniuersi, quod fratres prefate Ecclesie curiam in *Entau Marquardo Magistro pistorum* commiserunt, ut annuatim eis soluat inde censum constitutum, ita tamen ut eo decedente nullus heredum, nullus amicorum suorum, aliquid juris habeat in Curia prenotata, nec etiam juuenis iple M. aliquam potestatem in ea habebit, nisi secundum quod consensus predictorum fratrum admiserit & voluntas. Item *Marquardus* tradidit prefatis fratribus predium quoddam iu *Entau*, ad censum XXX. Dn. Hi sunt testes, *Henricus*

ricus Senior Pfölinger. Gerhardus. Marschalcus, Chalchohus de Winzer, Albertus de Challenberg, Dictmarus de Poeding, Eberhardus de Tundorf.

N. XLII. Immunitas Thelonei in Vilshouen concessa ab Henrico Comite de Ortenburch. An. 1236.

H. Dei gratia *Comes de ORTENBURCH.* Notum fieri cupimus tam futuris quam presentibus, quod nos pro spe & in columitate salutis nostre fratribus S. Margarethe de *Osterhouen* indulsimus, ut ab omni muta & theloneo tam in aquis quam in terra liberi sint apud *Vilshouen* ciuitatem nostram sub hac forma, ut quidquid de bonis & rebus eiusdem specialiter transeat, nihil ex his nobis, aut judici nostro, vel theloneario, uel cuiquam nostrorum penitus persoluatur. Presens igitur scriptum roboratum sigilli nostri munimine ipsis conferimus, ut hoc factum nostrum nunquam possit aliqua delere oblivio, aut processu temporis a quoquam valeat immutari. Testes *Weigandus de Rümtingen, Heinr. de Pamgarten nobiles. Ortwinus de Cholberch, Richgerus de Rotone, Otto de Sturspach. Sygelochus, Chalhohus, Marquard fratres Sakkingii. Syboto ze Zwiglarn, Heinr. Longus, Heinr. perditor.* & alii quam plures. Acta sunt hec anno MCCXXXVI. Indictione IX. Datum *Vilshouen* XV. Kal. Maii.

N. XLIII. Confirmatio Fundationis Monasterii Slagen. An. 1236.

Rudigerus Dei gratia *Patauiensis* Ecclesie Episcopus, omnibus tam presentibus quam futuris salutem in eo, qui est

vera ſalus. Ad notitiam omnium cupimus peruenire, quod *Chalhohus de Valchenſtein miniſterialis* Eccleſie noſtre in loco qui vocatur *Slag* fundauit cenobium ad honorem Dei & Genitricis ſue Marie cum conſenſu & voluntate predeceſſoris noſtri beate memorie *Wolfkeri*. Fundationem igitur illam filius ſuus *Chunr*. in noſtra preſentia renouauit, & in hoc magis roroborauit, quod a jure aduocatie receſſit, & ſine omni utilitate, promiſit eundem locum ipſe & ſui ſucceſſores defendere & iniurias proclamare. Preterea partem decimationis, quam in illis bonis habuit, nobis voluntarie reſignan. & nos easdem decimas ad petitionem ipſius *Chunr*. tradidimus illi loco. Cenobium in quam illud Eccleſiam & decimas cum omnibus attinentiis cultis & incultis tam in Bavaria, quam in Auſtria, nos conferimus ac committimus pleno jure, dilecto in Chriſto fratri noſtro Prepoſito in *Oſterhouen* tam in Spiritualibus quam in temporalibus, ut ipſum regat ſecundum regulam beati Auguſtini, & ordinem Premonſtratenſem. Quicunque ergo Cenobium illud in captura piſcium, ſucciſione arborum, vel qualicunque, modo in redditibus ſuis habitis & habendis indebite leſerit, vel damnificauerit malitioſe, idem ſententiam excommunicationis beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac etiam noſtram ſe nouerit in curriſſe. Ut autem hec fundatio permaneat in conuulſa, & ne heredes predicti *Chunradi* preſumant eam in aliquo aggrauare, nos preſens priuilegium ſigillo noſtro & Capituli, ac etiam ipſius *Chunradi*, & Teſtium ſubſcriptione fecimus communiri. Hi ſunt teſtes. *Chunr*. Decanus Patau. *Godfridus* Archidiac. & theſaurarius, *Chunr*. Tumplebanus. *Eberhardus de Veuhtenpach*, *Rugerus de Lonſtorf*, *Meingotus de Waldeche*. *Heinr*. *Zobelinus*. *Chunr*. *Decanus*

Ra-

Ratisbon. & Canonicus Patau. Miniſteriales Eccleſie Patau. *Cnunr. de Valchenſtain, Ortolfus & Heinr. fratres de Waldecke, Pilgrinus de Tannberch* & alii quam plures. Datum *Patauie.* Anno Dominice Incarnationis. MCCXXXVI.

N. XLIV. Immunitas Mutæ & Thelonei in Auſtria. Au. 1241.

FRIDERICUS Dei gratia *Dux Auſtrie & Stirie* & *Dominus Carniole* omnibus inſpecturis hanc paginam in perpetuum, ſolite benignitatis affectu opera caritatis que felicis recordationis progenitores noſtri ſpecialiter pro libertate Eccleſiarum quarumlibet, que in noſtro dominio ſunt conſtitute, facere dinoſcuntur, firmare, conſeruare, augmentare pariter cupientes, tenore preſentium notum fieri volumus uniuerſis, quod non ſolum ex inſtrumentis per que inſtruimur & non immerito inclinamus ad ſingula conſeruanda, que vel compenſando, aut de mera liberalitate dicti progenitores noſtri quomodolibet feciſſe uidentur, aſſurgimus cum affectu, verum etiam diuinitus ſtimulati ſingulis eccleſiis de gratia ſpeciali noſtris temporibus taliter adeſſe uolumus & prodeſſe, ut & nos ex hiis & aliis, que fecerimus, Domino inſpirante mereamur fieri participes regni dei. Penſatis igitur premiſſis feliciter ad que digne fratribus eccleſie in *Oſterhouen* fauorabiliter indulgemus, ut ſingulis annis omnia victualia ſua tam per aquam quam per terram noſtram ad Cenobium ſuum libere ducere debeant, ſine omni theloneo atque muta. Vt autem huiusmodi gratia fratribus & dicte eccleſie per nos facta perpetuo debeat conſeruari, preſentem paginam in euidens teſtimonium ſigilli noſtri mu-

munimine jussimus roborari. Acta sunt hec *Patauie* Anno Domini M. CC. XLI. pridie Kal. Marcii.

Originale cum Sigillo. N. 2. Tab. Osterhov:

N. XLV. Repetita Immunitas Mutæ & Thelonei in Austria. An. 1241.

FRIDERICUS Dei gratia *Dux Austrie & Stirie*, *& Dominus Carniole* omnibus hanc litteram inspecturis in perpetuum. Cum ecclesia in *Osterhouen* a bone memorie Duce *LIUPOLDO attauo nostro* occasione quondam obsidionis castri in *Ortenburch* lesa fuerit plurimum & grauata, in recompensationem eiusdem dampni eidem ecclesie felicis recordationis progenitores nostri pia deuotione duxerunt indulgendum, ut omnia victualia sua ubique apud thelonia siue mutas suas absque, vectigali, & eo, quod *Vüruart* uulgariter appellatur, gaudere debeant libero transitu, & securo. Nos eorumdem predecessorum nostrorum inherere vestigiis cupientes, id ipsum jus pro Dei omnipotentis reuerentia memorate ecclesie duximus concedendum. Vt autem hec concessionis nostre gratia debeat inuiolabiliter obseruari, presens scriptum Sigilli nostri Karactere roboratum sepesate ecclesie mandauimus assignari. Dat. in *Chrems* per manus magistri *Vlrici de Chirenperch* Prothonotarii. Anno dni. M. CC. XLI. VII. Idus Marcii quartedecime Indictionis.

Originale.

N.

N. XLVI. Confirmatio Donationis pro Anniversario. An. 1241.

Rudigerus Dei gratia *Patauiensis* Episcopus in perpetuum. Ne rebus gestis procedente tempore periculosa obliuione valeat derogari, ea, que aguntur, solent commendari, scripti memorie ad Cautelam. Hinc est, quod notum esse cupimus, tam presentibus quam futuris, quod cum *Otto dictus Chlosner* fidelis noster ciuis Patauiensis Ecclesie & conuentui, in *Osterhouen* pro remedio anime sue & *Irmgardis uxoris* sue & progenitorum eorundem, & ut ipsorum anniuersarius in festo S. Oswaldi annis singulis celebretur in presentia nostra & Ciuium nostrorum domum suam, in qua *Sifridus de Osterhouen* habitauit hactenus, tradidisset, pariter & donasset perpetuo possidendam. Petiuit autem a nobis idem Conuentus & dictus *Otto* ut dictam domus praefate collationem nostris dignaremur literis confirmare. Nos ergo justis eorum petitionibus satisfacere cupientes, auctoritate nostra donationem eandem duximus confirmare. Vt autem dicte donationis confirmationi neque at per alicuius friuolam malitiam in posterum obuiari, presentem paginam cum sigilli nostri appensione & testium subscriptione fecimus communiri. Testes autem hi: *Engelschalcus*, *Chunr. Setzer*, *Metfridus*, *Chunr. filius Perhardi*, *Duringus Sartor*, *Sifridus de Osterhouen*, & *Leupoldus filius eius*, *Purchardus Clericus* & alii quam plures. Datum *Patauie* Anno Domini. MCCXLI. XII. Kal. April. Indictione XIV.

N. XLVII. Laudum de Curia controuersa Paſching. An. 1243.

Omnia, que aguntur in tempore, ne labantur cum tempore, ſcripturarum ſerie ſolent perennari. Hinc eſt, quod nos *Heinricus* dictus de *Oſterhouen* Prepoſitus, & ipſius Loci capitulum, poſteritati noſtre preſenti ſcripto mandare curamus, quod querimonia inter nos & miniſteriales dictos de *Steinberckh*, *Albertum* videlicet & *Perchtoldum Wernhardum & Chunradum*, *& ipſorum Patrem Perchtoldum* pie memorie a multis retroactis temporibus ſemper interminata permanſit. Tandem vero dicta cauſa a venerabilibus de *Superiori Altach* & de *Wimberg* Abbatibus utriuſque partis arbitris taliter diffinita eſt, ut nos jam dictis *militibus de Steinberch* X. lib. Ratisbon. probate monete perſolueremus, & ipſi ſepedicti miniſteriales intuitu Dei & pro remedio patris ipſorum predium in *Paſchingen* Eccleſie noſtre quiete poſſidendum contraderent. Ut autem iſta que prelibata ſunt, firma & rata permaneant. Nos de *Steinberch* fratres, *Albertus*, *Perchtoldus Wernhardus & Chunradus* confitemur, nos abnegaſſe omne jus proprietatis in predicto predio *Paſching* coram venerabilibus de *Superiori Altach*, *Ulrico de Wimberg* Abbatibus in Cenobio *Wimberg* aſtantibus *Priore Heinrico* & Supriore *Rudolfo*, & aliis ipſius loci fratribus. In teſtimonium vero ſupradicte firmitatis preſentem ſchedulam predictorum Abbatum fecimus Sigillo muniri. Huius rei teſtes ſunt *Ludwicus miles de Ernoltesueld*, *Heinr. de Tüſcheldorf*, *& frater ſuus*, *Rupertus. Chunr. dictus Patruus*. *Rugerus Preco*, *Rugerus Faber*, & alii quam plures. Acta ſunt hec Anno gratie. M. CCXLIII. Indictione II.

N.

N. XLVIII. Ne aliquis nos conueniat in Judicio prouinciali, sed in Camera Ducis. An. 1245.

OTTO Dei gratia *Palatinus comes Reni*, *Dux Bauarie* omnibus presens scriptum intuentibus. Judicibus ac officialibus suis gratiam suam. Noueritis, nos propter petitionem venerabilis Prepositi & Collegii sui *Osterhouen*, ob reuerentiam diuine remunerationis, principaliter Ecclesie ipsorum talem gratiam feciſſe, videlicet ut nullus vestrum de possessionibus ipsorum quas decem aut XX. annis vel amplius in quieta duxerunt possessione, judicium faciat alicui querelanti. Personaliter namque de ipsis, ac eis attinentibus justitie uniuersis proponimus facere complementum. Ne igitur aliquis vestrum eidem gratie audeat in contrarium venire, presentem chartam ipsis dedimus in testimonium sigilli nostri vigore communitam. Acta sunt hec Anno Domini MCCXLV, XII. Kal. Junii, Indict. III.

N. XLIX. Emunitas Mutæ & Thelonei per totam terram Bauariae. An. 1246.

Nos *OTTO* Dei gratia *comes Palatinus Reni Dux Bauarie*, uniuersis presenti scripto declaramus, quod dilectis venerabilibus Preposito & capitulo de *Osterhouen* gratiam fecimus specialem: videlicet ut in mutis nostris vel theloneis ammodo nulla thelonea soluant, & illesa ipsis attinentia & maxime vinum de Austria ipsis transportandum in aquis & in terris sine exactionis emolumento traduci permittantur. Ne autem aliquis presumptuosus eandem gratiam ipsis libere conceſſam au-

deat

deat violare, ſub obtentu gratie noſtre inhibemus, preſens ſcriptum ſigillo noſtro munitum eisdem aſſignantes. Acta ſunt hec Anno Domini MCCXLVI. VI. Kal. Julii. Indict. IV.

N. L. De duabus Hubis. An° 1249.

In nomine Domini Amen. *Heinricus* Dei gratia *Babenbergenſis* Epiſcopus. Uniuerſis preſentes literas inſpecturis in perpetuum. Quoniam labilis eſt memoria hominum, geſte rei notitiam ſcripture teſtimonio duximus commendandam, ne in recidiue contentionis ſcrupulum relabantur. Nouerit igitur tam preſentium etas, quam futurorum poſteritas, quod predeceſſor noſter venerabilis Epiſcopus *Ekbertus* bone memorie manſum noſtrum in *Oſterhouen*, quondam fratris *Wipotonis* hereditarium, quem *Magiſter Petrus Valkenarius* poſt eundem tenuit, Prepoſito & conuentui in *Oſterhouen* pro ſeruitiis & donis, que ab eis receperat, contulit eo jure, ut cenſum ſtatutum & ſeruitia debita ſicut & ceteri domeſtici, de ipſo perſoluere debeant annuatim. Unde conſiderantes grata obſequia, & deuotionem, que dictus Prepoſitus & Conuentus predeceſſoribus noſtris & nobis exhibuerant, & inantea poterunt exhibere, gratiam eis factam in eodem manſo, auctoritate preſentium & Sigilli noſtri munimine, cum ſubſcriptione teſtium communimus, confirmamus. Teſtes autem ſunt hi: *Hermannus Abbas de Altach*, *Albertus Abbas de Metten. Heinr. Prepoſitus veteris Capelle Ratisbon. Canonicus noſter Rudlibus Prepoſitus in Rinichnach*, *Werinhardus de Uttendorf. Purchkardus de Weier. Ludwicus de Hagenawe*, *Wolframus Pincerna noſter de Reut*, *Gebhardus de Veltbach*, *Albertus de Gneiſſing*, *Chunradus Zeikauf*,

kauf, & alii quam plures. Datum Anno Domini MCCXLIX. Indictione VII. Mense Martio, Pontificatus nostri Anno IV.

N. LI. Commutatio Prædiorum inter Gottwicense & Osterhovense Monasteria. An. 1251.

In nomine sanctae & indiuidue Trinitatis Amen.

Heinricus Dei gratia, Chotwicen, hanc litteram inspecturis, salutem in perpetuum. Discretorum virorum prouidentia ea que inter ipsos aguntur in tempore, ne per obliuionem humanam a memoria simul labantur, cum tempore scriptis prouidit, ac proborum virorum testimonio confirmare, quorum nos vestigia obseruantes omnibus innotescimus hanc litteram inspecturis, quod venerabilis Prepositus & Conuentus *de Osterhouen* predecessorum nostrorum temporibus utriusque Ecclesie considerata vtilitate curiam suam apud *Chrems* cum omnibus attinentiis vinetis & agris a decimis nobis inde prouenire taliter exemerunt, quod villam, que superior dicitur *Vuthaw*, nostre Ecclesie contulerunt in recompensationem predictarum decimarum perpetuo possidendam, ita tamen, ut dimidia *carrada vini* nobis de prelibata curia singulis annis persoluatur, nosque ipsis in equipollentia curiam villicariam addidimus apud *Teizz* liberaliter possidendam. Ne autem super hiis pretextu alicuius vendicionis seu obligationis nostrarum decimarum predicte curie de *Osterhouen* super libertate sue empcionis calumnia seu questio aminodo oriatur, sed hic tractatus a nostris predecessoribus solempniter factus perpetuo robur obtineat firmitatis, ipsum tenore & auctoritate presentium renouamus, ac

perenniter confirmamus sigilli nostri atque Conventus Karactere apponentes. Testibus etiam, qui huic publicationi & renouationi intererant subnotatis, qui sunt. *Irnfridus Decanus Chremensis. Hertnidus Sac. Albero Winceler. Chunradus Sac. de Prusing: Perchtoldus Traxernius. Meinhardus de Lapide. Chunradus Seuelder Ratisbon. Senior. Hayssolfus Grossus. Otto filius Hayssolfi. Ilsunlo. Meinhardus de Camera. Waltherus Moderstoch.* & alii quam plures. Actum in *Stayn*, Anno Domini M.CC.LI. Indictione X.

N. LII. Confirmata Immunitas Mutæ & Thelonei per terram Austriae. An. 1252.

OTACHARUS Dei gratia *Dux Austrie & Stirie* & *Marchio Morauie*, uniuersis literam hanc inspecturis salutem in perpetuum. Cum Ecclesia in *Osterhouen* a bone memorie Duce *Leupoldo* atauo illustris quondam Ducis Austrie *FRIDERICI* occasione quondam obsidionis Castri in *Ortenburch* lesa fuerit plurimum & grauata, in recompensationem eiusdem dampni eidem Ecclesie felicis recordationis principes memorati pia deuotione duxerint iniungendum, ut omnia victualia sua ubique apud theloneа sua siue mutas suas absque vectigali & eo, quod vulgariter *Fürfart* appellatur gaudere debeant libero transitu & securo. Nos eorundem Principum inhaerere vestigiis cupientes id ipsum jus pro Dei omnipotentis reuerentia memorate Ecclesie liberaliter duximus concedendum. Ut autem hec concessionis nostre gratia debeat inuiolabiliter obseruari, presens scriptum sigilli nostri Karactere roboratum fepefate Ecclesie

mau-

mandauimus assignandum. Datum in *Chrems*, per manus prothonotariorum Magistri *Wilhalmi* & Magistri *Gorschalci*, Anno Domini MCCLII. V. Idus Decemb.

Originale cum Sigillo & Contrasigillo, ut delineatum est Vol. VI. Sigill. Tab. III. N. XII. sed paullo diversum, Num. 3. Tab. Osterhoven.

N. LIII. De duabus Hubis in Geiselhartstorf. An. 1253.

In nomine Domini nostri Jesu Christi. Uniuersis presentem paginam inspecturis, in vero salutari salutem. Cum felicis memorie vir strenuus *Ulricus de Lubolfingen miles*, solutus corpore huius vitae carens ecclesiastica sepultura fere per tria lustra existeret inhumatus, *Altmannus*, *Ulricus & Heinr. & Haitka eius haeredes* apud venerabilem in Christo Patrem, *Perchtoldum* Episcopum *Patau.* Loci Dyoecesanum & Patrem venerabilem *Albertum Decanum* eiusdem Ecclesie ipsius Episcopi vicem gerentem pro iam dicto Patre suo sepulturam Ecclesiasticam impetrantes, in Monasterio sancte Margarethe dicto *Osterhouen* Premonstraten. Ordinis ipsum obtinuerunt feliciter sepeliri. Et ut Patris ipsorum in eodem monasterio a fratribus ibidem Deo militantibus fieret memoria sempiterna, iidem haeredes iam expressi duas hubas in *Geiselhartzstorf secus flumen Chalbach* in parochia *Arnsdorf* pro remedio anime Patris memorati iam dicto Monasterio possidendas perpetuo tradiderunt. Et quoniam Sigilla propria non habebant, hanc de-

donationem siue largitionem Capituli Patau. & ipsius *Alberti Decani* sigillis petiuerunt hec omnia in testimonium roborari. Nos igitur *Albertus Decanus* quia hec omnia coram nobis ex subscriptis testibus solemniter acta sunt auctenticantes hec omnia & robur legitimum parantes eisdem presentem paginam sigilli nostri, & Sigilli capituli nostri munimine duximus roborari. Sunt autem huius rei hi testes, per omnia annotati, *Albertus Tumplebanus* Canonicus Patau. *Albertus de Jochenstorf ministerialis. Wernhardus Chlosner, Wernhardus Preminger, Chunradus, Heinricus de Iridernspach, Heinr. Faber, Engelbertus, Dietmarus, Albertus.* Acta sunt hec *Patauie* in domo domini Decani in presentia Prepositi, & fratrum suorum de *Osterhouen* VI. Idus Decemb, anno Dominicae Incarnationis M. CC. LIII. Indictione XII.

N. LIV. Relaxatio minuti Seruitii duarum Hubarum. An. 1254.

Hermannus Dei gratia *Babenbergensis* Episcopus dilectis in Christo Preposito & toti conuentui sancte Margarethe in *Osterhouen* salutem cum sincera in Domino charitate. Cum Ecclesiis ad nos immediate spectantibus semper velimus in quantum possumus, manum porrigere adjutricem, ecce de illis duabus hubis, quas a predecessoribus nostris in *Osterhouen* ad jus hereditarium habuistis vobis pro tempore vite nostre census minutos & obsequia remittimus, ita videlicet, ut maiora, triticum videlicet, frumentum, ac auenam & consimilia nobis vel officialibus nostris more solito singulis annis soluere nullo

mo-

modo negligatis. Et hoc per preſens ſcriptum noſtro roboratum ſigillo, uniuerſis officialibus noſtris ac aliis volumus eſſe notum. Datum in *Altach* Anno Domini M.CC.LIV. in die beati Martini Epiſcopi.

N. LV. Emunitas Mutæ apud Vilshouen. An. 1256.

Nos *Henricus* Dei gratia *Comes Palatinus Reni Dux Bauaric.* Uniuerſis ad quos preſens litera deuenerit notum fieri volumus, & preſenti litera declaramus, quod nos de communi ſenſu noſtrorum conſulum, dilecti & venerabilibus Prepoſito & conuentui in *Oſterhouen* hanc fecimus gratiam ſpecialem, quod in Muta noſtra *Vilshouen*, vinum ipſorum ſine exactione liberum habeat tranſitum & ſecurum ſiue per terram tranſeat vel per aquam. Ut autem talis noſtra donatio ipſis permaneat inconuulſa, preſentem literam cum ſigillo noſtro roboratam ipſis in teſtimonium tradimus, & donamus. Acta ſunt hec in *Oſterhouen*, Anno Domini MCCLVI. IV. Idus Decembris.

N. LVI. Defenſio Eccleſiarum præmonſtratenſium facta ab Alexandro IV. P. M. An. 1258.

ALEXANDER IV. Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabili fratri Epiſcopo Patauienſi ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Cum multiplicata ſit uſque adeo iniquitas ſuperborum, quod quaſi aquam maledictionem bibentes, eccleſias & perſonas Eccleſiaſticas perſequi non deſiſtant, multipli-

cari debet humilium equitas contra eos, ut ſapientia uincens malitiam virgam peccatorum ſuper ſortem iuſtorum minime derelinquat. Cum igitur dilectus filius. Abbas Premonſtratenſis pro ſe ac Ceteris Coabbatibus, prepoſitis ac Conuentibus Vniuerſis Premonſtratenſis ordinis nobis expoſuit, nonnulli qui nomen Domini recipere in vacuum non formidant, ipſos in perſonis & rebus ſuis aggrauant & maleſtant, nos volentes, & preſumptorum huiuſmodi refragari conatibus, & eorundem abbatum, Prepoſitorum, & Conuentuum grauaminibus congruis ſubſidiis ſubuenire, Fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus non permittas ipſos contra indulta priuilegiorum & indulgentiarum ſedis apoſtolice ſuper in officiatione barochiarum ſeu Capellarum ſuarum eiſdem conceſſorum ab aliquibus indebite moleſtari, Moleſtatores huiusmodi per Cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Datum Lateran. IIII. Nonas Januarii Pontificatus noſtri anno Tertio.

Originale cum Sigillo.

N. LVII. Donatio Parochiae Oſterhouen. cum annexiis. An. 1258.

Nos *Berchtoldus* Dei gratia Babenbergen. Epiſcopus, praeſenti ſcripto proteſtamur. Nos literas venerabilis patris anteceſſoris noſtri felicis memorie Ekberti Epiſcopi vidiſſe de verbo ad verbum ſub hac forma. „ Ekbertus Dei gratia Ba-
„ benbergen. Epiſcopus uniuerſis Chriſti fidelibus ſalutem.
„ Quanto deuotio Religioſorum virorum ſtudioſius mandatis

„ di-

„ diuinis intenditur, tanto humani generis inimicus, ad turba-
„ tionem eorum ſuae fraudis malignitate laborat, & variis mo-
„ dis eis praeſtat materiam litigandi, ut ſic ipſos retrahat a
„ propoſito, quod iam inceperunt. Hinc eſt quod nos volu-
„ mus Eccleſiae in Oſterhouen, quae ad nos ratione juris pa-
„ tronatus ſpectare dinoſcitur; in poſterum prouidere, ne fal-
„ ſitas veritati poſſit praeiudicare, aut iniquitas praevalere
„ aequitati. Uniuerſitati veſtrae. volumus conſtare proteſtan-
„ tes, quod dicta Eccleſia cum omnibus filiabus ſuis, noſtra
„ & anteceſſorum noſtrorum largitione pleno jure ad fratres
„ Deo ibidem militantes ſpectare & pertinere cognoſcitur. Ne
„ autem ſuper huiusmodi proteſtatione aliquo modo poſſit du-
„ bitari, & ut fratribus jus eorum ſaluum permaneat, prae-
„ ſentem paginam Sigilli noſtri munimine roboramus.„ Anno
ab Incarnatione Domini MCCLVIII.

N. LVIII. Relaxatio maioris & minuti ſeruitii per IV. annos. An. 1259.

Berchtoldus Dei gratia *Babenbergenſis* Epiſcopus. Uniuerſis preſens ſcriptum inſpecturis ſalutem in Domino. Quia viri venerabiles fratres Monaſterii in *Oſterhouen* nobiscum & cum noſtris fecerunt expenſas ſumptuoſas. Nos ad recompenſationem ipſis fratribus faciendam conceſſimus eis, ut duos manſus de quibus penſionem ſeu cenſum annuum nobis ſoluunt, teneant, a feſto Natiuitatis Domini nunc inſtanti per IV. annos continuos ab omni cenſu, penſione, & ſeruitio maiori & minori, liberos & quietos. Quibus annis peractis ſoluant

pensionem & seruitium maius. A minori vero seruitio perpetuo sint quieti. In cuius rei testimonium presens scriptum eis dedimus nostri Sigilli munimine roboratum. Datum *Osterhouen* anno Domini MCCLIX. XI. Kalend. Januar.

N. LIX. Relaxatio minuti seruitii de duabus hubis. An. 1259.

Nos *Berchtoldus* Dei gratia *Babenbergen.* Episcopus. Tenore presentium constare volumus uniuersis, quod nos attendentes grata & sumptuosa seruitia, que viri religiosi fratres Monasterii in *Osterhouen* nobis & nostris familiaribus frequenter impendunt. Concedimus ipsis, ut de duobus mansis, quos sub censu annuo & seruitiis a nobis tenent certis, minora seruitia sibi retineant, & ab ipsorum prestatione perpetuo sint immunes, maioribus seruitiis nobis remanentibus in statu debitu & consueto. In cuius rei testimonium presentem paginam eis dedimus nostri Sigilli munimine roboratam. Datum Anno Domini MCCLIX. XI. Kal. Januar.

N. LX. De Annis quibus cessauit Aduocatia. An. 1259.

Nos *Berchtoldus* Dei gratia Episcopus *Babenbergensis* Uniuersis tenore presentium volumus esse notum quod super dissensione que inter nos & nobilem virum *Albertum de Hals* oriebatur, talis ordinatio interuenerit. Primum quidem dictus *Albertus* cessit omni juri, quod sibi in curte nostra *Mulhaim* vendicabat, & eam nobis dimisit in perpetuum liberam & quietam. Item homines nostros uniuersos, & homines Monaste-

rio-

riorum in *Osterhouen* & in *Aspach*, in quibus ipse jus aduocatie a nobis tenet, dimisit Liberos & quietos ab omnibus hospitalitatis & steurarum in commodis, ac aliis quilibuslibet vexationibus. A festo Purificationis proximo per duos annos continuos. Sed tamen antiquum & debitum aduocatie ius debet percipere ab eisdem. Item nullos de seruis locabit *in foro Osterhouen*, sed & locatos remouebit, preter eos qui proprietatem seu feuda hereditaria ibi tenent, nec ibidem ii tabernas exercebunt, nec alias erunt hominibus nostris graues. Adhuc super iure, quod ipse *Al.* dicit se habere in castro *Ernekk*, & in curtibus nostris *Osterhouen*, *Amingen*, & *Podingen*, si non potest nobiscum amicabiliter concordare juris sententiam postulabimus nos utrinque. Item nullus de suis castellanis, seruis aut hominibus ipsum pignorabit, occasione alicuius debiti bonis nostris, sed si factum fuerit continuo sine dispendio faciet emendare. Curabit etiam bona fide quod nullus extraneus ipsum in bonis nostris debeat pignorare. Pro quibus omnibus firmiter obseruandis dedit nobis fidejussores, viros discretos *Henricum de Phöllingen*, *Alberonem Wallerium Swikerum de Vorst*, & *Albertum de Fnert*: ut si predicta fuerint in aliquo violata, ipsi infra sex septimanas id faciant emendari. Alioquin si non fuerit emendatum, hi iidem fidejussores *Vilshouen* intrabunt inde non exituri, donec *ducentas Lib. Ratisbon.* nobis soluant, ipsam totius penam solut. quoties infra duos annos prescriptos predictorum aliquod fuerit violatum. Ut igitur hec predicta ipse *Al.* & fide jussores memorati nobis obseruent, dedimus eidem *Alb.* gratiam nostram & suis & feudum, quod a nobis ab antiquo & sine lite tenet, duximus conferendum. Si vero ipse vel fidejussores violauerint hanc concor-

diam nobis omnem queſtionem, quam ante compoſitionem habuimus contra ipſum, habebimus nobis ſaluam. In cuius rei teſtimonium preſens ſcriptum fieri fecimus, & noſtro ac ipſius ſigillo iuſſimus Communiri. Hec etiam omnia firmiter obſeruanda dictus *Albertus* & fidejuſſores data fide promiſerunt ſe firmiter ſeruaturos. Acta ſunt hec anno Domini M. CC. LIX. XII. Kal. Januarii in Monaſterio *Oſterhouen*.

N. LXI. Donatio Hubae in Holerbach & Dotis ſanctae Crucis. An. 1259.

Nos *Albertus de Hals*, tam preſentibus quam futuris preſens ſcriptum inſpicientibus ſalutem in Domino. Quia propter infirmam hominum memoriam rite & bene determinata in obliuionem veniunt, & ſi quandoque vel litigioſa fiunt, vel totaliter pereunt, ne id eueniat in preſenti negotio, placuit ipſum literarum apicibus perpetue memorie commendare. Hinc eſt quod nos ad memoriam reducentes eccleſiam *Oſterhouenſem* jure aduocatie nobis attinentem, tum per nos, tum per pie momorie patrem noſtrum *Alramum de Hals*, indebitis exactionibus ſepius damnificatam, tandem ſuper hoc diuino timore & amore concepto, aliquandam dicte Eccleſie cupientes facere ſatisfactionem, ob prefati damni reſtaurationem & perpetue a Domino mercedis remunerationem, conſilio honeſtorum virorum habito viris religioſis in ſepe dicta Eccleſia *Oſterhouen* Deo militantibus tradidimus predia noſtra ſita in *Holerbach*, & Eccleſiam noſtram in *Mulheim* utraque ſuper principale S. Margarethe Virginis altare ſolemniter delegantes, ratum habentes ut ſi nos contigerit in poſterum vel uxo-

rem

rem noſtram impoſterum reſidere ibidem, tantummodo a ſacerdote, qui fuerit de conſortio fratrum eandem Eccleſiam inofficiari. Ut autem talis collatio perpetuam habeat firmitatem, preſentem paginam ſigilli noſtri munimine roboratam predictis fratribus aſſignauimus: huius rei teſtibus exiſtentibus & ſubnotatis Domino *Chunr. de Horbach*, *Alberone dicto Waller. Hartlibo & Altmanno de Winzer*, *Heinr. Allenchouer*, *Ottone Rege*, *Alberto de Fuert*, *Ruperto de Perndorf*, *Chunrado*, *& Leopoldo fratribus de Ekkcharting*, *Ortolfo de Weng*, *Friderico de Walchſing*, *Ottone de Luterbach*, *Helmwico de Fürt*, *Friderico Rabern*, *Ottone Tuſchel*, *Eberhardo fratre ſuo*, *Henrico de Gamhartſtorff*, *Leopoldo de Heſte*, *Dietrico de Willing*, *Bernhardo de Perndorff*, *Tyrolfo coquinario*, *Alberto & Friderico de Ramuels*, & aliis quam pluribus. Acta ſunt hec anno Dominice incarnationis M. CC. LIX. III. Kal. Decembris Indictione III.

N. LXII. Donatio Eccleſiæ in Mulhaim. An. 1259.

NOs *ALBERTUS DE HALS.* Uniuerſis preſentem literam inſpecturis vel audituris ſalutem in Domino. Acta mortalium procedente tempore obliuionis incurrerent detrimentum, niſi ſubueniretur eis ſtudio literarum. Hinc eſt quod nos Eccleſiam noſtram in *Mulheim* ſitam, quam Dominus *Albertus dictus Vzo* a patre noſtro & a nobis in beneficio habet per vite ſue tempora poſſidendam, ipſo *Alberto* viam uniuerſe carnis ingrediente, tradidimus in proprietatem fratribus in *Oſterhouen*, perpetuo poſſidendam, ſuper premiſſis preſentem literam fratribus prefatis aſſignantes. Datum Anno Domini MCCLVIIII. III. Kal. Decembris, Indictione tertia. Coram iis teſti-

ribus subnotatis. *Chunrado de Horbach. Chunrado de Porce. Hartlibo & Altmanno de Winzer. Alberto de Vurt. Ottone Rege. Chunrado & Livpoldo de Eckhärting. Ortolfo de Wenge. Friderico de Emerzchoven Friderico de Walxign. Dietrico de Willing.* & aliis quam pluribus testibus Ydoneis.

Sigillum N. 4. Tab. Osterhoven.

N. LXIII. Remedium Domini de Hals. An. 1262.

Nos *Albertus dictus de Hals* tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis vel audituris salutem in Domino. Quia propter infirmam hominum memoriam, rite & bene determinata in obliuionem veniunt, & sic quandoque litigiosa fiunt, vel totaliter pereunt, ne id in presenti negotio eueniat, placuit ipsam literam apicibus perpetue memorie commendare. Hinc est quod nos ad memoriam reducentes Ecclesiam *Osterhouensem* jure aduocatie nobis attinentem tum per nos, tum pie memorie patrem nostrum *Alramum de Hals*, indebitis exactionibus damnificatam; tandem super hoc diuino timore & amore concepto, aliquandam dicte Ecclesie cupientes facere satisfactionem, ob prefati damni restaurationem, & perpetue a Domino mercedis remunerationem, consilio honestorum virorum habito viris religiosis in sepedicta Ecclesia Osterhouensi Deo militantibus tradimus capellam nostram in *Mulhaim* sitam cum dotibus eidem Capelle attinentibus, scilicet in *Mulhaim* Hubam, in *Wissensing* Hubam, in *Winchlorn* dimidiam Hubam, in *Walchksing* feudum, quinquaginta soluens denarios, super principale S. Margarethe virginis altare solemniter delegantes, Ratum habentes, ut si nos contigerit imposterum vel uxorem nostram

ibi-

ibidem residere eandem capellam tantummodo a sacerdote, qui fuerit de eorundem consortio, inuestiri. Ut autem talis nostra collatio perpetuam habeat firmitatem, presentem paginam predictis fratribus sigilli nostri munimine assignauimus roboratam. Huius rei testibus existentibus & subnotatis, Dn. *Chunr. nobili de Horbach*, *Alberone dicto Waller*, *Hartlibo & Altmanno fratribus de Wintzer*, *Henr. Aluchouer*, *Ottone Rege*, *Alberto de furt*, *Ruperto de Perndorf*, *Chunr. & Leopoldo de Ekkarting*, *Ortolfo de Weng*, *Friderico de Emtzchouen*, *Alberto Oeder*, *Ottone de Lauterbach*, *Helwico de furt*, *Friderico Rabner*, *Ottone Tuschel*, *Eberhardo fratre suo*, *Heinrico de Gainhartstorff*, *Leopoldo de Heft Dietrico de Willing*, *Bernardo de Pirndorff*, *Tyrolfo Osterhouen coquinario*, *Alberto & Friderico de Ramuels*, & aliis quam pluribus. Acta sunt hec anno Domini MCCLXII. V. Idus Augusti Indictione. V.

N. LXIV. Decisio Litis in curia Amelstorf. An. 1262.

Cum ea, que a mortalibus aguntur, memoria ipsorum frequentibus elabantur, necesse est, scripturarum testimonio commendare. Nos igitur *Albertus de Hals* per presens scriptum tam presentibus innotescimus quam futuris controuersiam, que fuit inter venerabilem Prepositum & Conuentum in *Osterhouen* ex una parte, *& Albertum inclusum & Eckhardum de Anwaltstorff* ex altera parte pro curia in *Anwaltstorff* sita, consentientibus partibus ad arbitros ipsarum partium, scilicet *Ortolfo de Weng*, *Chunrado de Ekkarting*, *Alberto de furt*, *Ruperto de Pirndorff*, nobis assessore existente fore taliter decisam, ut prefatus Conuentus eisdem *Alberto incluso*

& Ekhardo de Anwaltſtorff ſex libras den. perſoluerent quod & fecerunt, & predicta Curia in eiuſdem Eccleſie uſum perpetualiter cum adjacente pomario, & triginta den. qui ſingulis annis ipſi *E. de Anwaltſtorff* pro jure ſoluebantur aduocatie cederet & proprietate. Vt autem deciſio, & abdicatio curie eiuſdem coram altari S. Margarethe ab utroque ſcilicet *Al. incluſo & E. de Anwaltſtorff* facta firma permaneant, hanc literam cum ſubannotatis Teſtibus, *Alberto de Hals*, *Ortolfo de Weng*, *Chunrado de Ekkarting*, *Alberto de Fuert*, *Ruperto de Prindorff*, *Helwico de fuert*, *Alberto de Chloſner*, *Eckkhardo de Anwaltſtorff*, *Alberto & Henrico Fratribus de Rannuels*, *Henrico de Gainhartſtorf*, *Erwino Otakchero*, *Perchtoldo de Steten*, *Chunr. de Walchſing*, *Ludwico de Aitenpach*, *Dietmaro Henrico de Lintzing*, *Dietmaro de Holtzheim*, *Ottone Dietrico de Weſterbach*, *Henrico Anuger*, *Geiſelhero Friderico Stuinpfeil*, *Henrico de Aitenpach*, *Dietrico de Willing*, *Henrico Chregel*, *Wernhardo de Weſterbach. Heinr. de Cell. Heinrico de Greuendorf*, *Wernhero*, *Pellifice*, *Alberto Wunderdahs*, *Alberto Henrico & Wilhalmo Engelperto* ſeruis eiuſdem Eccleſie, & aliis quam pluribus, eidem Oſterhouenſi Eccleſie Sigilli noſtri charactere tradidimus communitam. Acta ſunt hec Anno Domini MCCLXII.

N. LXV. Notificatio Domini Praemonſt. Abbat. Epiſcopo Patau. de Parochia Oſterhouen. An. 1262.

Reuerendo Patri & Chariſſimo Domino in Chriſto, Dei gratia Ven. Patau. Epiſcopo *Johannes* eiusdem patientia *Premonſtratenſis* Abbas, & eiuſdem ordinis abbatum Capitulum

lum generale, salutem, & cum deuotis orationibus paratam ad beneplacita voluntatem cum omni reuerentia & honore. Cum Ecclesia *Osterhouen* vestre dioceseos aliquas parochiales ecclesias habeat in vestra diocesi, constitutas, in quibus Ecclesiis deseruierunt Canonici Ecclesie de Osterhouen per longum tempus pacifice & quiete. Paternitati vestre attentius supplicamus intuitu Dei, & orationum totius ordinis respectu sustinere velitis, quod predicti Canonici dictas Ecclesias parochiales teneant, sicut fecerunt hactenus, & ministrent in ipsis, cum istud iniuriosum non sit vobis, maxime cum ordini nostro per priuilegium sit indultum, quod fratres eiusdem ordinis possint deseruire parochialibus Ecclesiis, quarum jus patronatus ad Ecclesias suas pertinet, in quibus Ecclesiis licitum est per Canonicos nostri ordinis deseruiri. Datum Praemonst. in Capitulo generali, anno Domini MCCLXII.

N. LXVI. Litera ad Episcopum Patau. de presentatione Plebani in Osterhoueu. An. 1263.

Reuerendo in Christo Patri ac Domino, O. Dei gratia Patau. Episcopo I. eiusdem patientia Premonstraten. Abbas, & eiusdem ordinis, abbatum capitulum generale salutem & oratio es in Domino. Nouerit vestra veneranda paternitas in Ecclesia Premonstratensi quoddam priuilegium apostolicum ordini nostro indultum haberi. „ *Clemens* Episcopus seruus seruorum Dei &c. „ In quo etiam priuilegio sequens clausula continetur in hec verba. „ In parochialibus etiam Ecclesiis, „ quas habetis, liceat vobis quatuor vel tres de Canonicis ve„ stris seu minus ponere, quorum unum diocesano Episcopo

„ presentetis, qui ei de spiritualibus, vobis autem de tempo-
„ ralibus & de ordinis obseruantia debeat respondere. Si qua
„ igitur &c.„ Nos autem vobis humiliter supplicamus, quatenus ob amorem Dei & ordinis reuerentiam illum de Canonicis Ecclesie Osterhouensis quem Abbas &. Conuentus eiusdem loci ad Curam ipsius parochie duxerint presentandum, benigne & liberaliter admittatis secundum formam priuilegii supradicti. Valeat bene & diu vestra Paternitas reuerenda. Datum Premonstrati. in Capitulo generali, anno Domini MCCLXIII.

N. LXVII. Relaxatio Juris Ciuilis in Mulpeunt & Molendino. An. 1263.

Notum fiat inspectoribus presentium uniuersis, quod ego *Ortlibus de Winckel* Ecclesie in *Osterhouen* redditus LX. den. quos de molendino ad eandem Ecclesiam pertinente in *Chrems* sito, exspectabam juris ciuilis titulo annuatim pro anime mee remedio accedente omnium heredum meorum spontanea voluntate delegaui perpetuo hac spe ductus, quod ratione delegationis pretaxate non solum inter eorum benefactores me ascribi faciant, imo in Curia eorum *Chrems*, quoties in eadem me contigerit pernoctare, ad aptationem lignorum ac etiam Lectisterniorum commodum mihi ordinent & disponant. Ut autem facta per me delegatio preuotata in euum permaneat inconuulsa, presens instrumentum appensione sigilli mei in robur & testimonium euidens est munitum, Testibus annotatis, quorum nomina D. *Irnfridus* Canonicus Patau. Decanus Chremens. D. *Rapoto*, Dominus *Hermannus*, *Chunr.*

Pri-

Prior, *Sifridus*, *Rudolfus Raechio*, *Volckmarus* Fratres Eccleſie prenotate, frater *Chunr.* procurator in Chrems, *Chunr.* Notarius Decani Chremenſis, Dominus *Rapoto de Valchenberch*, *Wernhardus*, *Ratoldus Ludwicus de Winckel*, *Gozzo judex in Chrems*, *Walchunus Wurko*, *Izaixmannus Herwicus*, *Chunradus de Haedreſtorff*, *Pilgrimus in foro ciues Chremen.* Acta ſunt hec *Chrems* anno Incarnationis Verbi MCCLXIII IV. Non. Octobris, preſidente Eccleſie in *Oſterhouen* venerabili prepoſito *Alberto* Domini Ottonis Epiſcopi venerabilis Anno IV.

N. LXVIII. De quadam Vinea in Chrems. Anno incerto.

Nos Capitulum Patau. Eccleſie per preſens ſcriptum notum facimus Uniuerſis tam preſentibus quam futuris, quod fratres de *Oſterhouen* habuerunt vineam incultam in monte qui dicitur *Pfaffenberg*. Vineam illam *Otto incluſus* ſuſcepit excolendam in remedionem peccatorum ſuorum, tali tamen interpoſita conditione, quod unam urnam vini eo vivente clauſtro prefato ſingulis annis perſoluere non omittat vinea de eadem. Preterea predictus *Otto* habuit vineam vinee fratrum predictorum contiguam, quam prefatis fratribus de Oſterhouen poſt diem obitus ſui tradidit diuine remunerationis intuitu, ut in feſto S. Oſwaldi, ipſius & uxoris ſue *Irngardis* memoria annis ſingulis celebretur de predictarum fructibus vinearum. Ut autem teſtamentum illud ratum ſit, & predicti fratres ſecuri eſſe poſſint a ſuorum impulſatione amicorum, D. *Engelschalcus judex Henr. Goltſtain*, *Chunr. Setzer* ciuis Patauienſis predictis fratribus de Oſterhouen pro *Ottone incluſo* fidejuſſerunt.

In cuius rei teſtimonium preſentem paginam tam noſtra quam predictorum fratrum de Oſterhouen, ſigillis fecimus roborari.

N. LXIX. De Redditibus Infirmariae. An. 1267.

In nomine ſancte & indiuidue Trinitatis, Patris, & filii & ſpiritus ſancti Amen. Quia propter infirmam hominum memoriam rite & bene determinata in obliuionem veniunt, & ſic quandoque vel totaliter pereunt, vel litigioſa fiunt, ne id in preſenti negotio contingat, placuit ipſum literarum apicibus perpetue memorie commendare. Nos igitur *Chunradus Dei gratia Oſterhouenſis* Eccleſie humilis Prepoſitus, & eiuſdem loci conuentus, notum eſſe cupimus tam preſentis etatis, quam ſucceſſure poſteritatis omnibus Chriſti fidelibus, quatiter Deo deuotus ſacerdos, Dominus *Reinoldus plebanus in Regen* dilectus ac fidelis Eccleſie noſtre amicus pie deuotionis affectu nouiſſima ſua miſericordie operibus preuenire cupiens ſecundum dominicam ammonitionem: *Eſſote miſericordes*: & illud *Beati miſericordes, quoniam ipſi miſericordiam conſequentur*: Duas vineas noſtras *Wartperch* & *Windleiten* penitus incultas & dirutas tali conditione ſibi aſciuit recuperandas, ut temporibus ſuis illarum vinearum prouentu potiatur, nil inde perſoluens, niſi quod ſibi Dominus inſpirauerit: ipſo autem rebus humanis excedente ad infirmariam domus noſtre, quam de nouo inſtituimus, predicte vinee pleno jure, quo ipſe tenuit, deuoluantur. Preterea aſſignauit nobis XXVIII. lib. monete Ratisponen. pro comp.. ando predio quod poſſit annuatim ſoluere duas libras, quarum ſibi dimidia pars, videlicet una libra cedat, ad infirmariam vero reliqua pertineat,

neat, post obitum vero ipsius predicti redditus ad domum infirmorum plenarie pertinebunt. Nihilominus autem ut eadem domus necessitatibus fratrum debilium commode valeat construi, quinque libras nobis obtulit, petens, ut, quicquid deliquerit, misericordie operibus expietur. Ceterum perpendens illud, dum crescunt doua, crescit simul ipsa corona: duas libras addidit pro comparandis IV. vaccis in caseis & lacte infirmis & minutis fratribus profuturis. Nos igitur cum desideriis suis non possemus ad presens in comparando predio satisfacere, curiam nostram in *Oxigen* a predecessoribus nostris emptam loco prefati predii tantundem soluentem assignamus eidem, donec Deo volente aliud emere valeamus. Attendentes vero tantis redditibus eandem domum difficulter posse subsistere, compassione nature inducti, & promisse nobis patrie cupientes gloriam consequi, de conniuentia fratrum nostrorum communi consilio de redditibus claustri ordinauimus atque statuimus per nos & successores nostros singulis annis dari ad eandem domum *XII. porcos valentes tria talenta*, vel eosdem den. & omnem decimationem carnium, tam intrinsecus quam extrinsecus totius nostre parochie infirmis fratribus ac minutis, secundum discretionem Prelati eiusdem domus prouisoris, salua ordinis forma statutis temporibus misericorditer profuturam. Ad instantiam vero predicti Domini *Reinoldi*, *frater suus Dominus Berchtoldus de Perndorf* pro remedio anime sue dedit ad eandem domum quoddam predium in *Chriesdorf*, quod soluit annuatim dim. Lib. & xenia, & Domina *de Herlach* ordinauit decimam in *Reispach*, quam nobis *maritus eius Dominus Chunradus* testatus est dari predicte domui mod. tritici censualem, & altilia de eadem curia profutura. Ne quis igi-

tur

tur ſucceſſorum noſtrorum hanc noſtram ordinationem, piam que prefati viri eleemoſynam ullo modo audeat violare, ſub interminatione extremi judicii inhibemus, adjungentes ut de preſcriptis redditibus anniuerſarius patris ſui, & ſuus ſingulis annis, quanto honeſtius cum dim. Lib. poterit, celebretur. Ut autem talis noſtra ordinatio, & ſepedicti viri procuratio firma & inconuulſa perpetuis temporibus conſeruetur, preſens ſcriptum exinde confectum ſigillis talibus: videlicet Domini Abbatis de *Wimberg*, & patris abbatis domus noſtre Praelati de *Vrſperg*. nec non & noſtro, & Capituli noſtri, ac ipſius plebani de *Regen* juſſimus roborari. Acta ſunt hec anno Incarnationis Dominice MCCLXVII. XII. Kal. May. Indictione XI.

N. LXX. Arbitrium inter Altahenſe, & Oſterhouenſe Monaſteria An. 1269.

Per preſens ſcriptum pateat Uniuerſis, quod cum homines ville de *Munichdorf* ex una parte, & homines ville de *Wizzenſing* ex altera, ſemper in tertio anno tunc videlicet, quando campi utriusque ville ſibi oppoſiti ſine ſemine jacent, quod vulgo dicitur *Trat*, diuerſa jurgia fierent, aſſerentibus hominibus de *Munichdorf*, quod pratum interiacens illis campis tunc deberet ad eorum paſcua pertinere: Illis vero hominibus de *Wizzenſing* aſſerentibus, quod ipſi tunc ſicut in pricribus duobus annis deberent ipſum pratum ab omnibus paſcuis cuſtoditum falcare. Tandem nos *Hermannus abbas in Altach*, & *Chunradus Prepoſitus in Oſterhouen*, cum conſenſu venerabilis Abbatiſſe de *Obernmynſter* per literas Eius porrecto, ac etiam nobilis vir *de Hals*, bonorum utriusque Monaſterii in

illis

illis partibus aduocatus, cum multitudine proborum hominum, in prato conuenimus memorato, & per arbitrum in sedecim personas ex utraque parte compromissum concordauimus tali modo, ut tunc, hoc est, in quolibet tertio anno immediate illius prati quedam pars eius tunc fossis & lapidibus terminate distincta singulis annis custodiri debeat & falcari: illa vero pars prati que abinde versus occidentem extenditur, & illa que a predicto limite vergit ad orientem, tunc quando sicut predictum est, ager utriusque ville sine cultura jacet, ad ambarum villarum pascua debeat pertinere. Hoc excepto vel superaddito, ut quando quedam pars agrorum de Winzzensing versus occidentem jacuerit cum cultura, tunc illi homines de Munichdorf ultra stratam publicam cum suis pecoribus pascua non requirent. Et ne prefati homines de Munichdorf, & de Wizzensing ad Ecclesias *Altach*, *Osterhouen* & *superius Monasterium* pertinentes, supra dictam diffinitionem siue compositionem excedere vel irritate presumant, sigilla predictorum Dominorum videlicet H. Abbatis de Altach & Chunr. Prepositi de Osterhouen, & Abbatisse superioris Monasterii Rat. ac etiam Domini *Alberti nobilis de Hals* ad robur & testimonium omnium predictorum huic pagine sunt appensa, quorundam nihilominus Testium nominibus subnotatis: Testes *Altmannus de Wintzer*, *Hugo de Rotenmann judex* tunc, *Henr. de Heiming*, *Henr. Gaeuman*. *Rudigerus judex de Osterhouen*. *Ulr.* & *Gotpoldus de Otmaring*, *Henr. de Oetling*, *Leopoldus*. *Alhard.* & *Paltwinus de Aeming*. *Wernhardus de Sähsing*, *Henricus de Auerbach*, *Eberhardus de Mulhaim*. *Chunradus Officialis de Puehouen*, *Egno villicus de Monichdorf*, & alii multi. Actum in Vigilia S. Margarethe, anno Domini MCCLXIX. Amen.

N. LXXI. Precarium Hubae in Winkchel. An. 1270.

Omnibus Christi fidelibus presentibus pateat, quod quidam Colonus Ecclesie Osterhouen. Hubam quandam eiusdem Ecclesie dictam in *Winkchel* quam hereditario jure ab Ecclesia possederat irrequisito & inconsulto conuentu Domino *Rapotoni de Exzenbach* vendidit, quam ille subter eodem jure liberis suis reliquit, & ipsi eandem hubam cuidam *Ulrico* dicto *de Runting* in feudo contulerunt. Verum cum Colonus Ecclesie hubam prefatam, nec vendere nec alienare potuisset ab Ecclesia, predicte Ecclesie rectores tamdiu ipsos coram judicio seculari conuenerunt, donec testibus idoneis comprobauerunt, quod prefatus *Ulricus* & dominus *Alberto de Exzenbach* quem collatorem sui feudi memorabat, nihil juris in eadem huba haberent, sed quadam violentia possederunt. Postmodum vero dominus *Rapoto* predictam Ecclesiam super eadem huba impetiuit, sed mediante consilio domini *de Hals* & aliorum honestorum virorum, hac conditione predictam causam terminarunt, ut datis XII. solidis prefato *Ulrico*, dominus *Rapoto* unacum heredibus suis & *Ulr.* cum heredibns suis omni juri, quod in eadem Huba se fatebantur habere, penitus renunciarent, quod & fecerunt presentibus domino *de Hals*, & domino *Al. de Rotavve*, & sigillorum suorum munimine roborantibus abrenuntiationem superius memoratam. Ne autem in posterum super predicta cauta Ecclesie Osterhouensi aliquod scrupuluni dubietatis oriatur, presens scriptum sigillis domini *de Hals* & domini R. *de Exzenbach*, & domini *Al. de Rotavve* munitum eidem est Ecclesie assignatum. Testes *Fridericus de Eglolfsheim*, *Leupoldus de Ekhartinge*, *Hilprandus judex de*

Griezpach, *Chunr. de Poppenperg*, *Wernherus Pincerna*, *Frid. de Sigenheim*, *Rugerus Wetzel* & alii quam plures. Acta sunt hec anno Domini M. CC. LXX. Idus Septemb. Indictione XIV.

N. LXXII. Donatio Curiae in Amelstorf. An. 1276.

Ne rerum gestarum labatur memoria, inuenta sunt remedia scripturarum, que consueuerunt fragilitatem humani generis eternare. Hinc est quod nos *Berchtoldus* Dei gratia Babenbergensis Ecclesie Episcopus ad notitiam tam futurorum quam presentium peruenire cupimus, quod dilectus fidelis noster *Ekhardus de Amelstorf* curiam sitam in *Amelstorf*, quam a nobis & a nostra Ecclesia in feudo habuit, presentibus viris honorabilibus & fide dignis videlicet *Consanguineo nostro Alberto de Hals*, *Alberto incluso*, *Ortolfo de Wenge*, recognoscens ius Prepositi *Dietpoldi* venerabilis & conuentus in *Osterhouen*, & quod ultra jurium calculum, super processione eiusdem Chunr. VIII. Lib. denar. Ratispon. idem Prepositus dederit recurrens ad propriam conscientiam libere & voluntarie pro suis peccaminibus, super aram S. Margarethe in Osterhouen, sine doli scrupulo resignauit, quam resignationem diligentissime approbabimus indagantes veritatis experientia ita esse. & ob hoc eandem curiam in *Amelstorf* Prepositо *Ghunrado* venerab. in Osterhouen & conuentui ibidem contulimus resignationem prelibatam nostri sigilli robore confirmantes. Et ut hec inconuulsa permaneant atque rata, presentibus Literis testes idoneos duximus inferendos. Qui sunt *Emecho* Decanus Ecclesie Babenbergen. *Joannes* Decanus de Muchel Scholasticus ibidem *Fridericus de Weitzmen*. *Frid. Custos* Ecclesie S.

Jacobi in Babenberg, *Wernhardus* noſtre curie capellani & nobilis *Rupertus de Hertenſtein*, *Vollandus de Wiſſentoite*, *Berchtoldus de Wkenperge*, *Chunr. Chrumlimus Ulricus dapifer noſter de Weiuenſtorf*, *Brumuardus de Babenberg*, & alii quam plures. Datum apud *Nideraltach*, Anno Domini M. CC LXXVI. in die beati Remigii.

N. LXXIII. Quod nobis liceat noſtras Eccleſias Parochiales inofficiare. An. 1284.

Uniuerſis preſentes litteras inſpecturis, *Milo* miſeratione diuina *Sueſſionenſis* Eccleſie miniſter humilis ſalutem in Domino. Nouerint Uniuerſi, quod nos anno Domini Milleſimo. ducenteſimo. octogeſimo. quarto. die mercurii poſt feſtum beati Dyonyſii in quodam priuilegio, quod ſic incipit. „ *Cle-* „ *mens* Epiſcopus Seruus Seruorum Dei dilectis filiis *Hugoni* „ Abbati Premonſtratenſis Eccleſie eiuſque fratribus tam pre- „ ſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetu- „ um. Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum conuenit „ adeſſe preſidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incurſus aut „ eos a propoſito reuocet, aut robur, quod abſit ſacre reli- „ gionis infringat. „ *& infra. & ſic terminatur.* „ Datum La- „ terani per manum Moyſi S. Romane Eccleſie Subdiaconi, vi- „ cem agentis Cancellarii Kal. Aprilis Indictione VI. Incarnatio- „ nis Dominice, Anno Milleſimo Centeſimo Octogeſimo Octa- „ uo. pontificatus vero Domini Clementis pape tercii anno „ primo. „ Vidimus inter cetera quandam Clauſulam conti- „ neri, quam de verbo ad verbum legimus, & diligenter inſpeximus, cuius ſiquidem Clauſule tenor ſequitur ſub hac for-

ma.

ma. „ In parochialibus autem Ecclesiis, quas habetis, liceat „ vobis quatuor vel tres de Canonicis vestris ponere, quorum „ vnum diocesano Episcopo presentetis, qui ei de Spirituali- „ bus, vobis autem de temporalibus, & Ordinis Obseruancia „ debeat respondere. „

Originale.

N. LXXIV. Quod Monasterio Liceat suas Ecclesias Parochiales inofficiare, & indignos reuocare An. 1284.

Uniuersis presentes literas inspecturis. *Milo* miseratione diuine Suession. Eccleſie minister humil. Salutem in Domino. Nouerint uniuersi quod nos anno Domini MCCLXXXIV. die Mercurii post festum beati Dyonisii Literas infra scriptas vidimus, & diligenter de verbo ad verbum inspeximus, tenorem, qui sequitur, continentes. „ *Alexander* Episcopus seruus seruorum Dei. Venerabilibus fratribus, Archiepiscopis „ & Episcopis, ad quos litere iste peruenerint, salutem & apostolicam benedictionem, dilecti filii Abbas Premonstratenſis & alii Abbates sui ordinis coram nobis exponere curarunt, quod eum canonici eiusdem ordinis commorantes in „ parochialibus Ecclesiis ad ipsos spectantibus aliquo casu delinquunt, ita quod expediret eos ad Claustrum suum recepturos disciplinam ordinis reuocari. Quidam vestrum indignum fauorem impendentes eisdem, ipsos retinere conantur „ in locis, in quibus nequeunt absque scandalo & Ecclesiarum „ ipsarum dispendio commorari. Ad hec cum in eorum ali-

„ quos propter ſuos exceſſus excommunicationis ſententiam
„ promulgatis, relaxare non vultis eandem niſi pena pecu-
„ niaria precedente. Ideoque Uniuerſitatem veſtram ad in-
„ ſtar bone memorie H. PP. predeceſſoris noſtri rogandam
„ duximus & monendam per apoſtolica vobis ſcripta mandan-
„ tes, quatenus cum dicti Abbates tales ad Clauſtrum prop-
„ ter ſcandalum, & Eccleſiarum diſpendium euitandum, ſeu
„ etiam pro diſciplina monaſtica circa deliquentes huiuſmodi
„ exercenda duxerint reuocandos non obſiſtatis eidem, nec
„ illis fauorem indebitum impendatis, ſed inſtituentes prout
„ ad vos pertinet, in ipſis Eccleſiis alios vobis preſentatos ab
„ ipſis deliquentes reuocari, ad clauſtrum Libere permitta-
„ tis diſciplinam ordinis recepturos ne aliter faciendo tribua-
„ tis eis audaciam detrectandi obedientie iugum, & ipſorum
„ Abbatum poteſtatem quodammodo minuatis. Illud autem
„ diſtrictius inhibemus, ne pro relaxandis excommunicationis
„ ſententiis promulgatis in ipſos, penam pecuniariam exiga-
„ tis, cum nec habeant proprium, nec illorum culpa debeat
„ in Eccleſie diſpendium redundare. Datum *Agnanie* IV. Non.
„ Nouembris Pontificatus noſtri anno II. „

N. LXXV. Apocha ſolutæ Dicimæ Papalis. An. 1284.

Quia preſentis etatis negotia conſumit obliuio, niſi fidelis ſcripture teſtimonio roborentur. Ego igitur *Reinhardus plebanus Eccleſie S. Pauli in Patauia Collector decime* a Domino Legato ſedis apoſtolice ſubſtitutus profiteor omnibus preſentem literam inſpecturis, quod venerabilis Prepoſitus de *Oſterhouen* de redditibus & prouent. computatis omnibus ſue

Eccle-

Ecclesie totam decimam, videlicet *LX. Lib. Ratispon. den. & V. Lib. Wien.* mihi sub juramento persoluit. In Cuius rei testimonium & certitudinem firmiorem presentem dedi schedulam, mei sigilli munimine roboratam. Datum *Patauie* Anno Domini MCCLXXXIV. XV. Kal. Augusti.

N. LXXVI. Emtio Curiæ in Posching pro annuo Censu. An. 1284.

Notum sit omnibus presentem literam inspecturis, quod ego *Everbinus Ederstorfarius*, mihi & meis posteris per XXIII. Lib. den. Ratispon. apud Dominos meos de *Osterhouen* curiam in *Posching* sub scripta conditione jure hereditario comparaui, videlicet ut ipsis annis singulis in festo S. Margarethe XXXVI. Dn. pro censu soluere, vel saltem infra octauam sequentem nullatenus contraditam, quod si fecerim in duplo dictis dominis me profiteor obligatum, hoc adjecto, quod si eandem curiam vendere decreuerim, primo ipsos Dominos meos de Osterhouen requirere me promisi, si autem emptionem conducere recusauerint, cuicunque voluero vendere, vel obligare potero curiam prenotatam. In Cuius rei testimonium presentem literam mei ac dilecti mei amici *Hugonis de Yserhouen* duxi sigillorum prouidentia insigniri. Actum Anno Domini MCCLXXXIV.

N. LXXVII. Precarium in der Avve iuxta Champ. An. 1286.

Nos *Albero* diuina miseratione Ecclesie in *Osterhouen Prepositus* & conuentus ibidem scire cupimus inspectores presen-

sen-

sentium Uniuersos, quod nos Domine *Elisabeth Pueslinen cognomine in Oezendorff* residenti, & quamquam prius eiusdem duobus *Filiis* Hadmaro videlicet, & *Hagnoni*, & tribus *filiabus Elisabeth*, *Caecilie*, & *Sophie*, nostrum agrum, idem qui *Avve* dicitur, cum suis attinentiis ad dies earundem sex personarum in omnem euentum locauimus sub hac forma, ut in die B. Cholomanni nobis duos mod. unum Sil. & unum avene in Curiam nostram in *Chremsa* sine omni labore nostro annis singulis inde soluant; conditionibus his adiectis, quod si tale seruitium duorum modiorum aliquo anno persoluere nobis ausu temerario in die neglexerint memorato, ex tunc predictus ager in nostram potestatem libere reuertetur. Si vero tale seruitium non temere, sed impedimento legitimo nobis dare neglexerint suo die, ab illis talis negligentia nostro gratioso arbitrio relinquetur: & ut talis locatio robur obtineat firmitatis super ea, premiemoratis sex personis formauimus presens scriptum, sigillorum nostrorum robore communitum. Cum testibus presentibus idoneis & discretis, quorum nomina sunt D. Wilhalmus &c. Datum in *Chremsa*, anno Domini MCCLXXXVI. In die Undecim millium Virginum.

N. LXXVIII. De Vigiliis & Missis in Capitulo An. 1287.

Quoniam per varios rerum tumultus emergentes multa ab humana labuntur memoria, necesse est ea, que ad posteros volumus emanare, scripture testimonio solidare. Nos igitur *Albertus Comes de Hals* cupimus patefieri Uniuersis presentem paginam inspecturis, quod cum Domino *Ulrico* venerabili Preposito Ecclesie *Osterhouen.* de consensu & boua voluntate

tate fratrum eiusdem loci felicem tractatum cooperante spiritu consilii pro eodem commodo, & ob salutem & remedium anime nostre omniumque parentum nostrorum tam succedentium, quam & eorum, qui feliciter decesserunt, taliter cum ipsis contraximus, illud Euangelii attendentes: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Ut singulis annis nobis viuentibus una dierum, quam ad hoc elegerimus, sex Scaffia Landavvensium mensure siue frumenti siue alterius annone de qua eodem anno dicti fratres sustententur; & porcos sex, quemlibet valentem Dn. LX. distribuere pauperibus non omittant, & quicquid de dicta Eleemosyna residuum extiterit, ibidem ad hospitalis domum deportetur, quod ex hoc Pauperum indigentia valeat recreari. Fratrum verò consortio altera dimidia carrath vini cum alleciis & ouis cedet singulis annis de suis possessionibus tempore subnotato. Qualibet enim septimana una dierum, quam ipsi ad hoc elegerint, circa vesperam vigilie defunctorum ad sanctum spiritum & sequenti die Missa pro defunctis illic per conuentus presentiam persoluentur, nisi magne festiuitates, ut sunt hebdomade Natiuitatis, & Resurrectionis Domini, atque festum Pentecostes id ipsum interceperint. Quo facto eodem die fratribus dimidia urna vini administrabitur, & oua duo cuilibet fratri cum quotidiana prebenda, que ex hac collatione nullatenus minuetur. In quadragesima singulis diebus ad Sanctum spiritum conuentus mortuorum vesperas decantabit, cui scilicet conuentui quolibet die per totam Quadragesimam dimidia urna vini, & unum allec cuilibet fratri administrabitur cum quotidiana prebenda, que ex hoc detrimentum minime patietur, memoratam enim Eleemosynam hoc anno & duobus sequentibus, ex parte

prout melius potuerint, & in quarto anno ac deinceps singulis annis perpetuo, sicut prelibauimus, plenarie & fideliter persoluere non cessabunt. Quapropter prefatis fratribus in recompensationem sepedictae Eleemosyne duas vineas in Austria sitas, unam in *Aemburch*, reliquam in *Chrems* cum omnibus pertinentiis suis requisitis & irrequisitis de nostra proprietate iusta contulimus possidendas, ipsas super aram S. Margarethe Virginis & Martyris publice delegando. Insuper secundum quod ius proprietatis super tali collatione expostulat., a festo S. Michaelis proxime venturo per anni circulum, & tota die sequenti, si quas impetitiones a quibuscunque hominibus pro dictis vineis passi fuerint, pro eis certissime erimus respondituri. Ceterum dicta elecmosyna in nostre depositionis die, que anniuersarius noster erit, pro nostri remedio & omnium parentum nostrorum, & eorum, qui suis beneficiis se predictae eleemosyne implicauerint, distribuetur eternaliter ipso die, in quo & Conuentus sicut solitum est in solemnibus anniuersariis, albo pane, vino, piscibus & ouis consolari debetur. Preterea, ut supradicte Eleemosyne consolatio rata sempiternaliter habeatur, compromisimus ex utraque parte quod quamcunque viam venerabilis Episcopus Patau. Ecclesie super eo inuenerit, a nobis & posteris nostris firmiter obseruari. Ut autem hec collatio felicis propositi nostri firma maneat & integra, & ne alicuius temeraria presumptio eiusdem collationi valeat obuiare, presens scriptum sigillorum nostrorum munimine duximus communire. Huius vero tractatus Testes sunt *Rechwinus Prior*, frater *Henricus infirmarius*, frater *Ulricus Cantor*, Frater *Grimoldus* sacerdotes, *Heinricus* Supriör, Frater *Walchunus plebanus*, Frater *Ulricus Sieuus*, Frater *Chunradus*, Frater *Fri-*

dericus, Frater *Herwicus*, Frater *Eberhardus* Subdiaconi. Milites autem sunt hi. *Herm. & Meingotus dicti Ysel*, *Eberhardus & Otto Fratres de Desenheim*, *Otto Rex*, *Leutpoldus de Ekkcharting*, *Tyrolfus Officialis de Osterhouen*. *Heinricus de Aemingen*. Item de Familia *Domini de Hals*, *Fridericus de Eglofshaim*, *Godfridus Judex*, *Albertus & Ulricus fratres de Fuert*, *Chunradus de Ekkcharting*, *Chunr. de Fronstet*, *Reinoldus de Perndorf*, *Eberhardus de Prukperch*, *Eberhardus Prepositus de Gottinsdorf*, *Heinr. & Fridericus fratres dicti de Herantstorff*, *Heinr. Celler*, *Gutmannus*, *Gerhohus & Albertus fratres de Ranuels*, *Chunr. Tragenreutter*, *Rugerus de Monten*, *Chunradus Notarius*, & alii quam plures. Acta sunt hec anno Incarnationis Dominice MCCLXXXVII. in octaua Assumptionis Beate Marie Virginis.

N. LXXIX. Confirmatio Vitalitii An. 1289.

Nos *Wolfkerus* Dei gratia Decanus Ecclesie Patau. tenore presentium profitemur, quod bone memorie D. *Albertus* quondam *Osterhouensis Prepositus* de assensu conuentus sui curiam villicalem in *Prukk*, quam olim *Ortlinus in Nouo foro* dum viueret precarie possedit, *filio eiusdem Ortlini Ulrico impletori* & *uxori sue Mechtildi* recepta ab ipsis certa pecunie quantitate concessit iure precario ad vite ipsorum tempora sub conditionibus infra scriptis, videlicet quod ipsi annis singulis vite sue nomine seruitii in signum dominii & proprietatis titulum in Natiuitate Beate Virginis *X. Sol. Ratispon. mon.* persoluant Ecclesie Osterhouen. sublatisque ipsis ab hac vita, dicta curia ad Ecclesiam Osterhouen. libere reuertatur. Pro-

fitemur etiam, quod Vir honorabilis D. *Ulricus Abbas Eccleſie Oſterhouen*: eundem contractum ſub premiſſis conditionibus de aſſenſu ſui Conuentus coram nobis ſimiliter confirmauit. Unde ne poſſit ſuboriri calumnia rogati a partibus preſentes dedimus literas noſtro Sigillo munitas. Datum Patauie anno Domini MCCLXXXVIIII. feria V. proxima poſt Paſcha, Ameu.

N. LXXX. Venditio Hubæ in Ebring. An. 1289.

Ne longinquitate temporis obſcuretur conditio Originis, facta ſolent hominum ſcripture teſtimonio roborari. Idcirco Ego *Herwurgis relicta Domini Henrici de Waldekke* preſentibus confiteor & aperte profiteor, quod hubam ſitam in *Ebring*, ad me jure proprietatis pertinentem, Domino *Ulrico* venerabili Abbati & conuentui S. Margarethe in *Oſterhouen* Patau. Dioeceſeos deliberato conſilio tradidi & vendidi pro XII. Lib. Ratispon. Dn. quorum ſolutionem & numerationem mihi confiteor eſſe factam renuncians non numerate pecunie, doli mali exceptioni & omni defenſioni per quam de jure ſcripto vel non ſcripto poſſet ſupradicta venditio retractari. Proceſſit enim dicte venditionis contractus de voluntate & expreſſo conſenſu dilecti *filii mei*, *Domini Meingoti Canonici Patau. & nepotum meorum*, qui publice iuri, ſi quod eis in dicta huba videretur competere, quomodolibet ceſſerunt, & renunciauerunt in totum liberum venditioni mee prebentes aſſenſum. Predictus etiam filius meus dilectus uſque ad annum & diem predicto cenobio ſe auctorem & defenſorem dicte hube ſe conſtituit contra injuriantes, & quoslibet impugnantes dictam hubam de proprietate vel etiam de aduocatione, cum libera

& exempta ab omni aduocationis ſit onere dicta Huba, & nobis pro libera aſſignata. Erit etiam Defenſor prefatus Dominus *Meingotus* contra quoslibet ſuos conſanguíneos dictam Hubam quocunque impugnare volentes, damna & intereſſe ſi que emerſerint ob hoc dicto Monaſterio ſoluturus. Eodem modo damna & expenſas, que per extraneos occaſione antedicte hube eidem euenirent, Monaſterio compenſabit. Ad que ſcilicet ad liberum conſenſum huic venditioni, & ad defenſionem per annum & diem faciendam, & ad ſolutionem damnorum per Sigillum ſuum huic appenſum litere de ſua voluntate ſe obligat & adſtringit. Huic etiam contractui bona fide celebrato interfuerunt, frater *Hermanus Gardianus*, Frater *Wernherus Lector minorum fratrum. Henricus Graeslinus ciuis Ratisp. Wilhalmus Lickhardus*, *Fridericus de Oſterhouen*, & alii quam plures. Placuit etiam partibus preſentem literam Sigillorum Magiſtri *Ulrici Decani Ratisponen. Eccleſie*, & fratris *Henrici cuſtodis fratrum minorum per Bauariam* munimine roborari. Acta ſunt hec Ratiſpone, Anno Domini M. CC. LXXXIX. V. Idus Decembris.

N. LXXXI. Manumiſſio Abbatis Altahens. in duobus Agris. An. 1296.

Nos *Wernhardus* Dei gratia Abbas Altach. omnibus preſens ſcriptum intuentibus cupimus eſſe notum, quod habito conſilio duos agros, quorum proprietas nos reſpexit, donauimus, & dedimus Eccleſie S. Margarethe libere & pacifice poſſidendos, quorum agrorum unus eſt ſitus in campo ville *Hardorf*. Secuudus in Campo ville *Munichdorf*, & de illo ſe-

cundo debet fieri memoria *Chunigundis de Mulhaim*, in dicta Ecclesia singulis diebus dominicis & festiuis, nihilominus tamen saluis decimis dictorum agrorum, que nostram respiciunt Ecclesiam, pleno jure. Datum apud *Altaich inferius*, Anno Domini MCCXCVI. secundo Non. Januarii.

N. LXXXII. Concessio Juris Patronatus Ecclesiae in Werzer. An. 1301.

Nos *LEUPOLDUS* Dei gratia Episcopus Babenbergensis recognoscimus fideliter per hec scripta, & ad uniuersorum tam presentium quam futurorum noticiam deducimus per presentes, quod considerata magne deuocionis sinceritate, qua dilectus nobis in Christo, Dns. *Vlricus* Venr. Abbas, totusque conuentus monasterii in *Osterhouen* Ordinis Premonstraten. Patauien. Dioc. nobis & nostre Ecclesie Babenbergen. in temporalibus subiecti, nos & dictam nostram Ecclesiam gratis & acceptis seruiciis & sumptuosis expensis respiciunt reuerenter, incondigne retribucionis premium seruiciorum, que idem Abbas & conuentus nobis & prefate nostre Ecclesie hactenus exhibuerunt, & exhibere poterunt in futuro, ac in recompensam expensarum, quas circa nos & nostros versus Karinthiam, vel de ipsa terra Karinthie per Bawariam transeuntes, fecerunt & faciunt, liberaliter & benigne ac etiam ut cultus diuini nominis in dicto monasterio eo amplius augeatur, & ut nostrorum predecessorum ac successorum nostrorum animarum perennis memoria in eodem Monasterio perpetuo peragatur, Ecclesiam parochialem in *Wintzer* Patauien. Dioc, cuius ius patro-

tronatus ad nos & ad noſtram Eccleſiam dinoſcitur Legitime pertinere, preſato Monaſterio in *Oſterhouen* accedente conſenſu & libera voluntate totius capituli noſtri donamus, & omne jus, quod nobis & noſtre Eccleſie Babenbergenſi in nominata Eccleſia *Wintzer* competiit uſque modo, in ipſum Monaſterium transferimus per preſentes. Renunciantes ex nunc eidem juri pro nobis & noſtris ſucceſſoribus libere & expreſſe: ita quod dictus Abbas, vel qui pro tempore fuerit, fructus memorate Eccleſie *Wintzer* in ſubſidium prebendarum ſui conuentus pretaxato Monaſterio deinceps valeat applicare. In cuius rei teſtimonium & euidenciam pleniorem, ſigillum noſtrum, ac ſigillum dicti noſtri capituli preſenribns ſunt appenſa. Et nos *Johannes Prepoſitus. Heinricus de Schellenberch vice Decanus*, totumque capitulum Eccleſie Babenbergenſis predicte confitemur conſenſum noſtrum expreſſum & liberum adhibuiſſe donacioni predicte. Appendentes ſigillum noſtrum commune unacum Sigillo reuerendi in Chriſto Patris & Domini noſtri dni. *LEUPOLDI* venerabilis Epiſcopi Babenbergen. hiis literis in teſtimonium ſuper eo. Dat. *Babenberch* Anno Domini Millo CCC. primo. III. Non. Maii.

Originale.

N. LXXXIII. Permutatio Curiæ Porgſteten. An. 1301.

In nomine Domini Amen. Quoniam generatio preterit & generatio aduenit, multis obuiamus incommodis, ſi res geſtas ſcriptis & teſtibus ſucceſſorum notitie obſeruamus. Ea propter nos frater *Henricus* dictus Abbas de Walzbach (*Walterbach*) totusque ibidem conuentus Ciſtertien. Ordinis Ratisponen. Dioceſ. tam preſentibus quam futuris duximus decla-

ran-

randum, quod cum Ecclesia in *Osterhouen*, villam quandam nobis adjacentem dictam *Amaizperch*, in paucis redditibus, utpote que ex angariis & indebitis vexationibus aduocati ipsius Ville Domini *Rimbotonis de Schwarzenburch* desolata quodammodo fuerat & inculta, minus utiliter possideret, nos usi reuerendi Patris & Domini nostri venerabilis *Abbatis de Waltsahssen* fauore, consilio, & assensu eiusdem ville aduocatiam subn omine Dominorum de *Osterhouen*, in numerata pecunia comparauimus, tandem mediante consilio venerabilis *Abbatis de Wimberg*, proprietatem ipsius ville, cum omnibus pertinentiis, per modum concambii redeuntes (redimentes) curiam nostram videlicet in *Porgsteten*, omni aduocatia exornatam & institutionis libere viris venerabilibus & deuotis Domino Abbati ipsiusque Conuentui in *Osterhouen*, cum omni integritate & jurisdictione qua nostra extitit proprietatis titulo tradidimus, vendidimus, seu pro prefata villa commutauimus perpetuo possidendam, obligantes nos presentibus juxta terre morem & consuetudinem, videlicet per annum & diem ad omnem actionem seu petitionem que superadicta curia ipsis seu ipsorum Monasterio moueri poterit, penitus abolendam sub propriarum dispendio expensarum. In cuius rei testimonium presentem literam conscribi fecimus, sigilli nostri, nec non venembilis Abbatis de *Wimberg* Charactere communitam, testibus subternotatis, qui sunt *Eblingarus* & *Liebhardus* famuli Domini Abbatis de Osterhouen. *Rugerus Viechtenstarius*, *Hollandus*, *Albertus* famuli de Wimberg. *Liebh. Heinr. Ulricus* famuli nostri, & alii fide digni, Actum Domini MCCCI. in festo S. Viti Martyris.

N.

N. LXXXIV. Ne in Porgsteten obligemur ad III. Solidos. An. 1301.

Nos frater *Henricus* Abbas in *Walterbach* constare volumus uniuersis presentia inspecturis, quod cum curiam nostram in *Porgsteten*, sub libera institutione vendiderimus & tradiderimus viris venerabilibus & deuotis Domino Abbati suoque conuentui in *Osterhouen* recepta in concambio quadam iplorum villa dicta *Amaizberch*, & in eadem curia *Alheid conuersa de Straubinga* haberet certos redditus, trium solidorum jure precario ad terminum vite sue, nos prefate *Alheidi*, singulis annis & certo die III. Sol. quos in eadem curia recipere consueuerat, tenebimur assignare, ita ut ipsi Domini de Osterhouen, seu quilibet ipsorum colonus in eadem curia, a prescripta conuersa, seu quibuslibet suis consanguineis ratione juris precarii prelibati, nullum patiantur prejudicium seu grauamen. Si vero, quod absit, ex impetitione huiusmodi damnum aliquod fuerit ipsis ortum, ad recompensationem huiusmodi nos ipsis, & ipsorum Ecclesie presentibus obligamus, dantes ipsis in euidens testimonium siue robur presentem literam sigilli nostri, ac venerabilis Abbatis de *Wimberg*, de Cuius consilio contractum huiusmodi fecimus, robore communitam. Datum Walterbach. Anno Domini MCCCI. IV. Non. Julii.

N. LXXXV. Confirmatio Praemonst. remedii Halsii. An. 1303.

Gwillelmus Dei patientia Praemonst. Abbas, & Abbatum eiusdem ordinis Capitulum generale, uniuersis presentes

literas intuentibus ſalutem & ſalutares in Domino orationes. Petitioni nobilis & illuſtris *Comitis Alberti de Hals*, ſuorumque heredum voluntaria deuotione annuentes auctoritate preſentium confirmamus & approbamus omnes conditiones in eleemoſynis, miſſis, & aliis orationibus, quas in ſuo teſtamento & perpetuo memoriali de conſenſu Abbatum de *Oſterhouen* ac ipſius Eccleſie conuentus ex bona deliberatione ordinauit, vel inpoſterum ordinauerit Domino concedente pro pietantia fratrum prefate Eccleſie precipientes firmiter & diſtricte, ne quis ſucceſſorum eorundem Abbatum & fratrum predictorum transgreſſor earundem conditionum exiſtat, vel immutare valeat quoquomodo, niſi de ipſius Domini *Alberti Comitis* ſuorumque Heredum aliorumque nobilium ſibi in hac devotione adherentium conſenſu & voluntate, nunquam Capituli generalis, alioquin transgreſſores ad penas in inſtrumentis ipſius ſepedicti *Domini Alberti*, ac aliorum nobilium, qui inibi ſua remedia ordinauerint, auctoritate preſentium obligamus. Datum *Premonſtrati* Anno Domini MCCCIII. ſedente capitulo generali.

N. LXXXVI. De Indulgentia magnae Crucis. An. 1304.

Nos *Wernhardus* Dei gratia, Eccleſie Patauienſis Epiſcopus preſentibus confitemur, quod cum venerabilis in Chriſto frater, Dominus *Ulricus Abbas in Oſterhouen*, tactus dolore cordis intrinſecus ſuper amaritudine paſſionis Redemptoris noſtri crucifixi crucem argenteam deauratam & gemmis pretioſis ornatam appenſo corpore ad imaginem & ſimilitudinem crucifixi, impoſitis per manus noſtras venerabilibus ſanctorum re-

li-

liquiis a parte ſiniſtra pro cultu Eccleſie ſue predicte in ſui memoriam & remedium preparaſſet. Nos ipſius deuotionem aduertentes, ſtatuimus in virtute ſancte obedientie, & ſub interminatione diuini judicii, ut nullus Abbatum ſeu quisquam alius eandem crucem alienare audeat circa Oſterhouen. Eccleſiam perpetuo permanſuram. Ceterum pro honore crucifixi & ſanctorum reconditorum in eadem omnibus vere penitentibus & contritis, qui eandem crucem portandam in proceſſionibus, vel contra ignis voraginem, vel aeris intemperiem ſecuti fuerint, decem dies criminalium, & viginti venialium miſericorditer in Domino relaxamus. Datum *Patauie* Anno Domini MCCCIV. in die ſancti Thomae Apoſtoli.

N. LXXXVII. De feſto Conceptionis S. Mariae. An. 1305.

Adam Dei patientia Premonſtratenſis Abbas, & Abbatum eiusdem ordinis capitulum generale: dilecto in Chriſto fratri . . . . Abbati in *Oſterhouen*, totique conuentui ibidem, ſalutem & ordinationes in Domino ſalutares. Ad inſtantiam reuerendi in Chriſto Patris & Domini *Chunradi* venerabilis Epiſcopi Ratisponen. concedimus, & preſentibus literis indulgemus, ut in Eccleſia veſtra diem conceptionis Beatiſſime Marie virginis ſub duplici feſto, cum propria hiſtoria perpetuo celebretis, dummodo vobis & ipſi Monaſterio veſtro de competenti conſolatione per *Fridericum* eiusdem Domini Ratisponenſis Epiſcopi Notarium ordinetur. Datum Premonſt. Anno Domini MCCCV. In capitulo generali.

N. LXXXVIII. Promiſſio de præſentando Sacerdote ad Parochiam Winzer. An. 1306.

Nos *Ulricus* miſeratione diuina Abbas, totusque Conuentus in *Oſterhouen* tenore prelentium profitemur, quod de Dominorum noſtrorum venerabilium Prelatorum conſilio & conſenſu Domini L. videlicet *Urſpergen.* Viſitatoris annui & patris Abbatis noſtri H. *Sorocen.* ſui conuiſitatoris Domini *Wernh. Wiltin.* & Domini D. *Windlbergen.* petitionem Domini *Hartliebi nobilis viri de Puechperch*, quam a nobis frequentibus ante eorundem aduentum cum maxima inſtantia admitti poſtulauerat, cui non absque eorum aſſenſu potuimus conſentire, nunc admittimus, & eam ſuis ſuorum, noſtrorumque ſucceſſorum temporibus preſentibus promittimus inuiolabiliter obſervare, & eſt talis, ut in Eccleſia noſtra parochiali in *Winzer* Patau. Dioec. cuius jus patronatus ad nos noſtramque Eccleſiam pleno jure ſpectat ex donatione quondam Domini *Leupoldi* Ven. Epiſcopi Babenberg. & honorabilis capituli ibidem, non religioſum ſed ſecularem liberaliter ponamus Clericum, qui eandem inofficiet retento nobis annuo cenſu ab antiquo exinde perſoluto, vel quantummodo plus ultra victualia inofficiantis presbyteri ſolui poſſit, dummodo predicti donatoris juris patronatus, & eius capituli voluntas acceſſerit, & conſenſus. Cuius etiam Eccleſie collatio ſeu locatio quoties imminebit, ad nos debet libere, & ſine impedimento quolibet pertinere, nec ipſe Dominus *Hartliebus de Puechperch*, neque eius poſteri nos debent vel poſſunt ſuis infeſtis petitionibus ad conferendam eandem cuicunque aliqualiter coarctare. Sed quod premiſſam ſuam petitionem admiſimus, nos noſtramque

Ec-

Ecclesiam suis benignis pertractationibus, promotionibus, beneuolentia, si qua possunt, nos spoponderunt unanimiter & fauorabiliter promouere. In cuius rei testimonium sibi nostram damus literam, nostrorum sigillorum & predictorum Prelatorum munimine roboratam. Actum & Datum in *Osterhouen*, Anno Domini MCCCVI. In diuisione Apostolorum.

N. LXXXIX. Confirmatio fraternitatis inter Osterhouiense & Altahense Monasteria. An. 1108.

Viris religiosis & in Christo dilectis, Domino *Ulrico* venerabili Abbati & conuentui in *Osterhouen* Ordinis Premonstraten. *Wernhardus* Dei gratia Abbas & conuentus Ecclesie S. Mauritii in *Altach inferiori* ordinis sancti Benedicti, cum orationibus salutem in eo, qui est omnium vera salus. Legationes vestras hactenus multiplices recepimus super renouanda fraternitate, inter nostrum & vestrum monasterium olim habita, sed abolita ut dicitis temporum vetustate. Super quo vestre charitati grates deuotas & humiles offerentes, eiusdem que fraternitatis renouationem firmam & ratam juxta petitionem vestram habere volentes, talem inter nos & vos nostramque & vestram Ecclesiam pastorum & fraternitatis subiuimus unionem, videlicet ut plenam participationem orationum & omnium spiritualium beneficiorum, que dante Domino in nostra Ecclesia fiunt, habeatis, in vita pariter & in morte. Hoc adjecto quod cum obitus alicuius vestrum nobis fuerit nunciatus, nomine suo in Calendario nostro scripto, a quolibet sacerdote dicentur tres Misse, ab inferiorum vero graduum quolibet unum Psalterium, & unam quilibet corporalem reci-

piat disciplinam. Illiterati vero dicent centum & quinquagin-ta vicibus pater noster. Preterea singulis annis post Domini-cam, qua cantatur, *Domine in tua*, proxima vacante feria ge-neraliter pro omnibus fratribus defunctis in vestro monasterio apud vos specialis commemoratio fiet, talis videlicet, ut pul-satis campanis vigilie defunctorum, & in mane missa una cau-tetur publice in Conuentu. Ad supradicta autem uniuersa & singula astringi volumus & ligari, si vos in eis omnibus & sin-gulis parem nobis vicem & similem vicissitudinem faciatis. In quorum omnium euidentiam presentes literas vobis damus, sigillorum nostrorum robore communitas. Actum Anno Dni. MCCCVIII. Indictione VI. In festo sancti Patris nostri Bene-dicti.

N. XC. De Seruitio Mattenhaim. An. 1311.

Nos *Ulricus* miseratione diuina Abbas protestamur in his scriptis quod nos feudum in *Mattenhaim* ad mediam Hu-bam contulimus jure hereditario *Hartlicho & Sifrido dictis Horpolli*, quesitum & irrequisitum, tali pacto, ut dictam pos-sessionem in campis ville metis & signis euidentibus ab aliis adjacentibus excipiant, & singulis annis nobis inde seruiant L. Den. cum tribus festis quolibet valente duos den. cum presen-tatione valente I. den. in nostro placito generali, frequenta-bunt etiam alia placita nostra, si opus fuerit ipsos alicui de querimonia respondere secundum consuetudinem aliorum here-dum. Quod si negligentes in his fuerint, ex tunc omni jure suo priuabuntur, & dicta possessio ad nos libere reuertetur, super quo &c. Testes *Eberh.* Prior, frater *Grimoldus*, *Mar-*

tii-

tius prouisor domus, *Otto de Aesenhaim*, *Dietricus judex*, *Gurro de Haideburch*, *H, Eblinger*. Acta MCCCXI. In die Apostolorum Philippi & Jacobi.

N. XCI. Sponsio de præsentando sacerdote sæculari ad Ecclesiam Winzer. An. 1311.

Nos *Ditericus* Dei gratia *Abbas in Windberg*: *Heinricus Decanus de Chambia*, *Eberhardus Plebanus de Vihtach*, tenore presencium profitemur, quod, cum inter Dominum *Ulricum* Venerabilem Abbatem, & Conventum *Osterhovensem* ex una parte, & *Strenuum Militem Dominum Hartlibum de Puchperch* ex altera dissensio verteretur super ordinacionem Parochialis Ecclesie in *Wintzer*, cuius de novo ius patronatus per donacionem Reverendi Patris, & Domini Venerabilis Episcopi *Babenbergensis* Ecclesie pervenit ad Monasterium supradictum, ex quo supradictus Miles non sine causa presumebat, supradictum Dominum de Osterhoven aliquid facturum, & precaturum, quod Plebanus iam dicte Ecclesie in *Wintzer*, ne consuetam honestatem, & decentem hospitalitatem posset facere, & servare, obsisteret, & ne supradictus Abbas tale aliquid attemptaret, se opposuit, scilicet cum inter Dominum Abbatem, & Virum Nobilem supradictos propter salubrem promocionis affectum; quem semper Dominus *Hartlibus* supradictus ad Monasterium Osterhovense habuit, periculosum, & grave fuisset tam Abbati, quam Monasterio supradictis, a supradicto *Hartlibo* in aliquo dissentire, in nos tanquam amicabiles compositores finaliter compromiserunt, dando nobis potestatem super hoc diffiniendi, ordinandi, & racionabiliter de-

ci-

ddendi. Nos quoque hac poteſtate accepta, & auctoritate tali-ter diffinimus, ſtatuimus, & iubemus, quod Abbas, quicunque pro tempore fuerunt, & Conventus nunquam acceptabunt predictam Eccleſiam per fratres ſui Monaſterii, & Ordinis officiare, ſed cum eam vacare contigerit, Clericum ſeculārem ydoneum, ut hactenus, preſentabunt; ſi vero idem Dominus Abbas, & Conventus petierint apud Ordinarium Epiſcopum, ut eis liceat, de eadem Eccleſia annuatim recipere aliquam penſionem, hec ſummam trium librarum excedere non debebit, & eadem penſione trium librarum Abbas. & Conventut Clericum officiantem Eccleſiam, & regentem qui ſemper ſecularis eſſe debet, in alio non gravabunt. Ad hoc, ut Abbati, & Conventui concedatur, & permittatur tali uti penſione, Dominus *Hartlibus* ſepe dictus apponere promittit operas, ſi quas poteſt. Acta ſunt hec, & promulgata anno Domini M.CCC.XI. apud *Oſterhoven* in vigilia Achacii, & ſocionum eius, Domino Abbate, & Conventu preſentibus, & conſencientibus. In cuius rei Teſtimonium preſentem paginam Abbatis, & Conventus, noſtrorum, & Domini *Hartlibi de Puchperg* ſigillorum munimine duximus roborandam.

Originale.

N. XCII. Fraternitas data Nobilibus a Capitulo generali. An. 1312.

Adam Dei patientia Premonſtraten. Abbas, & Abbatum eiuſdem ordinis capitulum generale. Venerabili & dilecto in Chriſto fratri . . . . Abbati, totique conuentui in *Oſterhoven*,

uen, uniuerſis aliis quos noſſe fuerit oportunum, tam preſentibus quam futuris ſalutem in omnium ſaluatore. Cum affectus fidelium, quem habent in piis & bonis operibus, ſit promouendus & accendendus, in quantum poteſt fieri, ut & ipſorum deuotio augeatur, & diuinus cultus amplificetur, preſſeturque exemplum bonorum operum fidelibus uniuerſis: proinde nos *Adam* Dei patientia Premonſt. Abbas, & eiuſdem ordinis capitulum generale, conſiderantes affectum, quem habent ad ordinem noſtrum, & precipue ad Eccleſiam *Oſterhouen.* viri ſpectabiles *Comites de Hals*, videlicet *Albertus & Alramus*, nec non nobiles viri milites *Hartliebus & Sifridus de Puechperch. Wilhalmus de Winzer*, *Frider. Saxo*, & *Gotfridus de Hauſen*, cum eorum uxoribus ac liberis, plenam participationem omnium bonorum, que in toto noſtro fiunt ordine, ipſis benigna in Domino concedimus charitate, adiicientes de gratia ſpeciali, quod omnes conditiones & deuotiones, quas de miſſis vel Vigiliis, ſeu aliis bonis operibus tam ſpiritualibus quam temporalibus in ſuis literis expreſſerunt ſiue ſtatuerunt, ſeu pro fratrum pietancia ſiue aliis operibus quibuscunque approbamus, ratificamus, & confirmamus in perpetuum, ſub harum teſtimonio literarum, ita quod nulli hominum nobis ſeu ordini noſtro ſubjectorum, ſiue Abbas fuerit, ſiue alius qualiscunque de ipſorum ordinatione quidquam aliud facere liceat, quam quod predicti benefactores Oſterhouenſi Eccleſie, in ſuis literis expreſſerunt, ſub terminatione diuini examinis, & noſtri ordinis diſciplina. Datum & actum Anno Domini MCCCXII. ſedente noſtro capitulo generali.

N. XCIII. Admiſſio Capituli Patauien. de Eccleſia Winzer. An. 1318.

Nos *Meingotus* Dei gratia Prepoſitus, *Meingotus* Decanus & Capitulum Eccleſie Patauienſis conſtare cupimus Uniuerſis preſentes literas inſpecturis, quod literas venerabilis Patris Domini *LEUPOLDI* Reuerendi in Chriſto Epiſcopi *Babenbergen.* non abolitas non abraſas, non cancellatas, imo ex omni ſua parte ſaluas, ſui ipſius nec aliorum ſubſcriptorum ſigillorum munimine inſignitas vidimus & legimus continentie infra ſcripte per omnia in hec verba: *Nos Leupoldus Dei gratia Epiſcopus Babenberg. recognoſcimus* (ut ſupra Num. LXXXII.) Nos itaque donacionem huiuſmodi tam piam & honeſtam ac rationabiliter factam non immerito commendantes auctoritate nobis in preſentiarum, vacante ſede paſtorali Eccleſie ordinaria competente ratam & gratam habemus, ipſamque ſolidamus teſtimonio huius, ſcripti ſigilli cauſarum noſtri Capituli charactere roborati. Anno Domini MCCCXVIII. in Craſtiuo S. Udalrici Martyris, & Confeſſoris.

Originale.

N. XCIV. Donatio med. Hub. in Eſchback Reundorſerii. An. 1331.

Ego *Eberhardus plebanus in Winzer & Fordanus germanus meus dicti Reundorferii* preſentibns profitemur, quod mediam hubam noſtram in *Eſchelbach* ſitam ante nemus quod dicitur *Stainchart* donauimus infirmarie Eccleſie *Oſterhouen.*

ſub

ſub tali conditione, ut quamdiu nos ambo vixerimus, cuncti prouentus, qui in omnem euentum ex hac prouenerint, in uſus noſtros integraliter cedere debeant annuatim: ſed Dominus Abbas predicte Eccleſie eandem habebit inſtituere ſingulis annis nobis ambobus preſentibus ad noſtrum conſilium & ſauorem; uno quoque noſtrum ab hoc ſeculo emigrante, alter, qui ſuperſtes fuerit, diem obitus ſui in adminiſtratione ſubſcripta, videlicet medii talenti denariorum ad refectorium conuentus ibidem XXIV. denariorum cuſtodi ipſius loci ad luminaria exequiarum diei obitus, quatuor denariorum ſacerdoti inofficianti in die depoſitionis ſeu anniuerſarii, quatuor quoque denariorum eccleſiaſtico pro ſolemni pulſu campanarum annis ſingulis celebrabit, quo etiam mortuo, predicta media huba cum omnibus ſuis prouentibus, queſitis & inquirendis ad uſum prefate infirmarie ſine omni contradictione vel juris cuiusquam uſurpatione omnium noſtrorum conſanguineorum, vel etiam quorumcunque aliorum libere deuoluetur, & ex tunc dies anniuerſarius obitus noſtri amborum, ſimul die ſub adminiſtratione premiſſa integraliter ſeruanda de prouentibus ipſius medie hube per infirmarium qui tunc fuerit in perpetuum celebrabitur, hoc addito, quod ſi quid ultra huiusmodi adminiſtrationem uniuerſalem de redditibus ipſius ſepedicte medie hube ſuperfuerit, hoc ipſum ad infirmariam pro infirmorum melioratione prebende debebit cedere annuatim. In cuius rei memoriam preſentes damus literas, ſigillorum Domine *Petriſſe relicte, nobilis viri Domini Hartliebi dicti quondam de Puechperch* pie memorie, nec non Domini *Eberhardi plebani de Viechtah* munimine roboratas. Datum in *Oſterhouen*

anno Domimi MCCCXXXI, In die Sancti Nicolaui Pontificis glorioſi.

N. XCV. Legatum Vineæ Chremsleiten. An. 1336.

Nos Frater *Otto* dictus *Abbas Zwetlen.* Monaſterii totusque Conuentus ibidem tenore preſentium profitemur tam preſentibus quam futuris, quod honeſta & Deo deuota vidua Domina *Gertrudis cognomine Leubſerinna* reſidens in civitate *Chremſa* pro Dei amore & ſpe retribucionis eterne, & de maturo conſilio & bono fauore omnium heredum ſuorum tempore, quo ei bene licuit, vineam ſuam in *Chremsleiten* ſitam, de qua nobis in die S. Michaelis jure ciuili ſingulis annis octo denarii dantur, Reuerendo in Chriſto Patri Domino *Hermanno* venerabili Abbati & conuentui in *Oſterhouen* rationis compos & corpore ſana, voluntate ultima delegauit jure, quo ipſa tenuit perpetuo poſſidendam, & nos eandem vineam Abbati & conuentui prenotatis contulimut de unanimi conſenſu tenentes gratum & ratum teſtamentum memoratum tali conditione, ut in noſtro jure nihil nobis depereat, & preſcriptus cenſus ciuilis de ſepe dicta vinea tempore debito grangie noſtre in *Chrems* Rectoribus porrigatur. Et in huius rei euidens & firmum teſtimonium has patentes predicto Patri & conuentui donamus, ſigilli noſtri munimine roboratas. Datum in *Chremſa* noſtra curia, Anno Domini MCCCXXXVI. In die Beati Franciſci Confeſſoris.

Originale.

N. XCVI.

N. XCVI. De quinta Minutione & Candelis pro Festo Corporis Christi & Candela S. Albani. An. 1338.

Ne rerum pio deuotionis affectu gestarum labatur memoria, inuenta sunt a perspicacibus remedia scripturarum, que consueuerunt fragilitatem humani generis eternare. Hinc est quod nos *Hermannus* diuina miseratione Abbas Ecclesie in *Osterhouen* attendentes deuota & beniuola nostri conuentus in diuino cultu seruitia, prouentus nostre exterioris parochie & oblationum, que in pios usus redigi digne debent, superne remunerationis intuitu, immo compassione nature inducti & hortati, pro commoditate communi, non priuata, sub conditionibus infra scriptis de communi consensu nostri prelibati conuentus preuia matura deliberatione duximus nostre infirmarie perpetualiter annectendas. Videlicet ut ex prenotatis prouentibus siue oblationibus annis singulis in quinta minutione, que hactenus haberi apud nos non consueuit circa festum beati Joahnnis Baptiste consuetudini ordinis conformem, quam etiam ipse infirmarius, qui pro tempore erit, secundum formam aliarum minutionum sufficienter ministrabit. Preterea vinum sacrificale, quod custodes nostri Monasterii retroactis temporibus procurauerunt de communi nostro cellari volumus recipi; hac conditionalitate subjuncta, ut omnibus diebus ad eleuationem corporis & sanguinis Domini in publica Missa due solempnes candele accendantur: & a festo Pasche inclusiue usque ad festum beati Michaelis, in honorem beati Albani, contra malignitatem aerearum tempestatum, una candela ardens, ad Missam choralem per custodem procuretur, que etiam post finem Misse aute corpus Christi infra ambitum benedicti-

onem frugum per miniſtrum deportetur. Ceterum ob reuerentiam Sacramenti Sacramentorum in feſto votiuo corporis Chriſti in proceſſione quinque candele ſolempnes, ante & poſt corpus Dominicum accendantur, que etiam per publice Miſſe ſolempnia indeficienter rutilantes perſeuerent. Ut ergo hec noſtre actionis memorialitas cunctis futuris temporibus inconſulſa & illibata permaneat, nos hanc inde cartam conſcribi fecimus, & Sigillorum, videlicet Domini Reuerendi *Alberti* Prepoſiti Eccleſie *Urſpergenſis* noſtri Patris Abbatis & annui Viſitatoris, nec non ſui comiſitatoris Domini *Chunradi* honorabilis Prepoſiti Monaſterii *Scheftlarn*, impreſſione muniri impetrauimus, & ſue auctoritatis plenitudine confirmari, ne aliquis noſtrorum Succeſſorum eandem infringere, minuere, vel perturbare, aut alienare preſumat quoque modo. Inſuper ad maiorem euidentiam preſentes venerabilium Dominorum, ſcilicet Domini *Gotſchalci Wimtbergenſis*, & Domini *Hainrici S. Saluatoris* Eccleſiarum Prelatorum, nec non noſtri & noſtri ſupratacti conuentus ſigillis procurauimus robore conſignari. Datum & actum anno Domini MCCCXXXVIII. In feſto Natiuitatis Beati Joannis Bapiſte.

Originale cum reſiduis quatuor Sigillis.

N. XCVII. Ludovici Bavari Imperatoris Confirmatio omnium Privilegiorum. An. 1341.

Wir *LUDIWIG* von Gotes Genaden Römiſcher Keyſer ze allen Zeiten merer des Reiches veriehen offenleich und tvn chvnt, daz wir got ze ern, durch hail vnſer vnd vnſer

Vor-

Vorvodern vnd nachkomen Sel vnd durch besunder gunst vnd guten willen, die wir haben zv den Gotzhavs ze Osterhouen die geistlichen Mann, den Aptt vnd den Conuent des selben Gotzhavs ze Osterhouen des Ordens von Premonstrat, vnser lieb diemvtig mit allen iren levten vnd güten in vnsern besondern Scherm, frid, vnd gnad genomen vnd empfangen haben, vnd nemen vnd empfahen auch mit disem Brif, auch bestäten wir vnd newen in di genad, die si von vnsern Vorvodern *Otten* vnd *Henrich* säligen Hertzogen in Beyrn habent, ob ieman hintz dez vorgenanten Gotzhavses vnd iren güten di si in nvtz vnd gewer zehen oder zwaintzich Jar her bracht habent, iht zechlagen oder zesprechen hab, daz der vor vns, vnd vor vnsern Erben Hertzogen ze Beyrn dar umb rehten sol vnd gericht svchen. Vnd wellen niht daz dhein vnser Amptman oder Richter vmb di selben gvt richten soll. Wir bestäten vnd newen in auch di Gnad vnd Brif, di vnser Vorvarn säligen *Ott* vnd *Heinrich* Hertzogen ze Beyrn geben vnd getan habent in der weis, daz si zolfrei vnd an all Mavtt auf Land vnd auch Wazzer was in vnd irn Chloster zvgehört, vnd besunderlich irn Wein von Osterrich fvr vnser Mavtt ze *Vilshouen*, und fvr all vnser Mautt lezichleich vnd an all irrsal fvren mvgen. Auch tvn wir in von besunder Gvnst die genad, daz si all iar ze ainen mal zwen wagen mit Saltz zolfrei fvr vnser Mavt ze *Pravnaw* fürn süllen vnd mvgen von dem *Hellin*. Wir wöllen auch niht ob ieman mit dem *von Hals* irn Vogt iht ze schaffen oder ze chriegen hab, er sei edel oder unedel oder wie er genant sei, daz der sie auf chainen irn gütern dar vber der *von Hals* niht Vogt ist,

nibt

niht angreiffen noch pfenden fvlle, noch fi auf irn vogtbarn gütern vber daz Reht Vogtreht pfend fvr den *von Hals* oder angreiff. Wir wellen auch niht, daz chein vnſer Amtman oder Rihter hintz irn Lävten noch Güten, noch irn *holden*, die auf irn güten oder Urbarn geſezzen ſint, iht einriht vmb cheinerlei ſach, dann alein vmb di drei ſach, die zv dem tod gehörent, vnd vmb all ander ſach ſollen der vorgenant Aptt vnd Conuent hintz irn lävten vnd holden richten. Wir beſtäten auch dem vorgen Gotzhaus all gnad, freivng, vnd recht, die in von vnſern Vorvarn ſälig Hertzogen in Beyrn recht vnd redlich geſchehen vnd geben ſint, vnd auch wir itzo Land vnd Lävten gemainchleich ze Beyrn getan vnd geben haben. Darvmb wellen vnd gepieten wir vnſern Vitztomen, Richtern, Mavtern, vnd allen vnſern Amptläuten, vnd vnſern getrevven Edeln vnd Vnedeln in Beyrn veſtichleich vnd ernſtlich, daz ſi daz Gotzhaus ir lävt noch gvt an den vorgenanten Gnaden vnd vnſer beſtätung mit dheinen ſachen vnd in weis niht irren, angreiffen, laidigen, noch beſchwären, als lieb in vnſer h uld ſein. Darvber ze Vrchvnd geben wir in diſen Brif verſigelten mit vnſerm Keyſerlichen Inſigel, der geben iſt ze *Munchen* an Sand Martins tag nach Chriſtes Gebvrtt drevzehenhundert Jar, darnach in dem ain vnd vierzigiſten Jar, in dem ſiben vnd zwaintzigiſten Jar vnſers Reichs vnd in dem viertzehenden des Keyſertvmes.

N. XCVIII. Eiusdem Innovatio Decimationis in Straubing & Ellenbach. An. 1341.

Wir *LUDWIG* von Gotes genaden römiſcher Keyſer, ze allen Zeiten merer des Reichs, Bechennen offenbar vnd

tvn chvnt fvr vns, vnſer Erben vnd Nachkomen, allen den die in anſehent oder hörent leſen, daz wir geſch:n haben *LUDWIG* vnd *OTTen* ſæligen Pfallentzgrafen bi dem Reyn vnd Hertzogen in Beyrn vnſer vorvarn Brief, daran ſi verſchriben vnd gegeben habent *vnſern zehent ze Stravvbing vnd vnſern zehent ze Ellenpach* ſand Margreten vnd dem Gotzhaus ze *Oſterhouen* alſo daz ſi ieman der ſelben zehent niht entvirn noch eupfrembden ſol in dhain weis, ſonder ſol der abptt vnd der Conuent gemainlich da ſelben vnſer lieb demvtig die ſelben zehent vnd waz darzv gehört mit allen rehten vnd nvtzen inne haben vnd niezzen als ir aigenleichen Gut. Vnd alſo beſtæten wir in die ſelben zehent, als ſi die herbracht vnd genozzen habent, daz ſi die niezzen als in die vnſer obgenant Vorvarn verſchriben habent. Vnd gebieten allen vnſern Amptlævten, Vitztvmen, Pflegern, Richtern, Burgern vnd andern vnſern getrevven vnd dienern veſtichleich vnd ernſtlich, daz ſi den vorgenanten Abptt, Conuent, vnd daz Gotzhaus an den ſelben zehenten niht hindern noch irrn mit chainen ſachen. Wold ſi ieman daran laidigen, dez ſulln ſi in vor ſein bi vnſern gnaden. Vnd darvber ze Vrchvnd geben wir in diſen Brief mit vnſerm Keyſerlichen Inſigel verſigelten der geben iſt ze *Lantzhvt* an Montag nach Gertrudis nach Chriſtes Gebvrtt drevtzehenhundert Jar darnach in dem ain vnd viertzigiſten Jar, in dem ſiben vnd zwaintzigiſten Jar vnſers reichs, vnd in dem viertzehendem dez Keyſertvmes.

N. XCIX. Eiusdem de libero Transitu in Pleinting. An. 1345.

Wir *LUDWIG* von gotes genaden &c. Enbieten dem Rat vnd den Burgern gemeinichleich ze *Pleinting* vnsern lieben getrevven vnser huld vnd alles gvt. Wizzet, daz wir dem Abptt vnd dem Conuent ze *Osterhouen* vnsern lieben demvtigen die gnad getan haben, daz si fvrbas irn Wein der in Zugehört swas si dez fvrent datz dem Marcht &c. *Pleinting* niht niderlegen schullen. Vnd darvmb wellen vnd gebieten ev ernstlich, daz ir den selben Abptt vnd Conuent irn Wein swaz si dez habent furbas fvren vnd niderlegen lazzent swo si wellent, vnd si daran nihtz irret. Geben ze *Schœrding* an Vreitag in der Pfingstwochen in dem ain vnd dreizzigisten Jar vnsers reichs, vnd dem ahtzehendem dez Keysertvmes.

---

* Haec tria Ludoviciana Diplomata excerpta sunt e Codice membraneo, medio Sec. XIV. exarato.

N. C. Pretia Rerum medio seculo XIV. In Jndicio Ellenpach.

	Libra.	*Solid.*	*Denar.*
De Theloneo in Geiselhöring	VIII.	—	—
Item de Judicio Ellenpach	X.	—	—
De Censu ibidem - -	XXXVI.	—	—
De Stevra Rurensium -	CXXXI.	—	—
Summa Tritici LIIII. Scaffe. media scaffa II. modii faciunt -	XVIII.	—	—

Sum-

	Libra.	*Solid.*	*Denar.*
Sum. Silig. CLVIIII. Sca. med. sca. & 1. mod. faciunt -	XXXVIIII	VII.	XV.
Summa Ordei 1. Scafa & 1. mod. faciunt. - - -	—	—	L.
Summa Avene XXXIIII. Sca. faciunt. - - - -	IIII.	—	LX.
Summa Porcorum XXVIII. faciunt. - - - -	X.	V.	XI.
Sum. Pisarum & fabarum III. sca. faciunt.	—	III.	—
Sum. Papaueris XLII. metrete chasten mas fac. - -	—	V.	XVIII.
Sum. Anserum C. & VI. faciunt.	—	VII.	II.
Sum. Pullorum CC. & XLVIII. faciunt. - - - -	I.	—	VIII.
Sum, Ouorum M. & M. & LX. faciunt. - - -	I.	—	XII.
Sum. Agnorum IX. & medius Agnus facit. - - -	—	—	LXVI.
Sum. Caseorum de. XLV. faciunt.	—	X.	XV.
Sum. Vini Bawarici X. vrne faciunt - - - - -	—	X.	XX.
Sum. Ceruisie XLII. vrne computata Vrna pro XXX. den. faciunt. - - - -	V.		LX.
In Judicio Strybing.			
Judicium soluit - -	L.	—	—
Ibidem Mvta - - -	CCCC.	—	—
Stevra Ciuit. - - -	CCCC.	—	—
Item Theloneum Pontis -	XL	—	—
Ibidem denar. Censuales -	XXXV.	—	LX.
Item Stevra rurensis - -	CLV.	—	—

	Libra.	*Solid*	*Denar.*
Item de Vngelt per Vicedominatum - - - - -	CC,	—	—
Item de Judeis per Vicedominatum - - - - -	LX,	—	—
Sum. Tritici XLIII. Scaf. faciunt.	XIIII.	—	LXXX,
Sum. Siliginis C. & XX. Scaf. cum I. Scaf. faciunt. - -	XXX,	—	—
Sum. Ordei XVIII. Scaf. cum I. Scaf. faciunt. - - -	III,	—	XX.
Sum. Averę LXXXXIII. Scaf. faciunt. - - - - -	X.	III.	—
Item I. Scaf. Pisarum faciunt	—	—	LX.
Sum. Porcorum XL. faciunt.	XV,	VII.	XX.
Sum. Papaueris XXII, Chaſten mas faciunt. - - -	—	—	LXXXVIII.
Sum. Anſerum LXXII. faciunt.	I.	—	XXIIII.
Sum. Pullorum C. & LIIII, faciunt.	—	V.	IIII,
Sum. Caſeorum cenſualium CCCC. & LXXXII. fac.	II.	—	IIII.
Sum. Caſeorum in Reyberſtorff dCC. & L. Caſ. valent. III. denar. faciunt.	IX,	III.	—
Sum. Ouorum M. C. & LX. faciunt. - - - - -	—	—	LXXVIII.
Sum. holerum I. Scaf. facit. -	—	—	XV.
Item in Roberſtorf in praitenvolt v. Piſcatores, quorum quilibet omni ſeptimana ſoluit VI. den. piſcium, faciunt annuatim.	XIII.	—	—

N. CI. Confirmatio Privilegiorum hic inſertorum. An. 1365.

Wir *ALBRECHT* von gots genaden *Pfallentzgraue bey Rein vnd Hertzog in Beirn, Graue ze Tyrol vnd ze Görtz*

Görtz Vogt der Gotzhouſer Agley Triend vnd Erichſen Rüward (Tutor) *der Grauſchaft Hennigavr Holland Seland, vnd der Herrlicheit Friesland.* bechennen offenleich vnd tvn kunt mit diſem brief, daz für vns kom der erſame geiſtlich here der Abt von Oſterhouen Premonſtrierer ordens, vnſer lieb demutiger, vnd vns furbracht, vnd zaigt, von ſein vnd ſeines Conuentz wegen daſelbn zwen brief die der allerdurchleuhtigiſt Fürſt vnſer lieber her vnd Vater Keyſer *LUDOIWEIG* von Rome ſeligen der heyligen Junchfravvn ſand Margreten, vnd demſelben Gotzhaus ze Oſterhouen geben hat, daran er in hat beſtätt ernevvet vnd beneſtent des erſten ſolich gab vnd gift die di hochgeborn *LUDWEIG* vnd *OTT* Pfallentzgrauen bey Rein vnd Herzogen in Beiren ſeligen, vnſer vordern verſchriben vnd gegeben habent, vnd mit namen vmb den zehend ze Stravvbing vnd ze Ellenpach, als der brief ſagt, von wort zu wort, der hernach geſchriben ſtet. „ Wir *LUDWIG*
„ von Gotes genaden Römiſcher Keyſer, zu allen Zeiten me-
„ rer des Reiches bechennen offenbar vnd tun kunt, für vns
„ vnſer erben vnd nachkomen allen den die in anſehent vnd
„ hörent leſen, daz wir geſehen haben *LUDWEIGEN* vnd *OT-*
„ *TEN* ſeligen Pfalltzgrauen bey Rein vnd Hertzogen in Bairn
„ vnſer vorvordern brief, daran ſy verſchriben vnd gegeben ha-
„ bent vnſern *Zehend ze Stravvbing vnd vnſern Zehend ze Ellen-*
„ *pach* ſandMargreten vnd dem Gotzhaus ze Oſterhouen,alſo daz
„ ſy iemand derſelben Zehend nicht entweren noch enpfremden
„ ſol in dhain weis, ſunder ſol der Abt vnd der Conuent ge-
„ meinleich daſelben vnſer lieb diemutig dieſelben zehend
„ vnd waz darzu gehört mit allen rechten vnd nutzen inne

„ haben vnd beruwichleichen niezzen, alz ir aygenleich gut.
„ Vnd alſo beſtäten wir in dieſelben Zehend, als ſy die her-
„ bracht, vnd genozzen habent, daz ſy die niezzen als in die
„ vnſer obgenant Voruarn verſchriben habent. Vnd gebie-
„ ten allen vnſern amptlevvten, Vitztumen, Pflegern, Rich-
„ tern, Burgern, vnd andern vnſern getrevven vnd dienern
„ veſtichleich vnd ernſtleich, daz ſy den vorgenanten Abbt,
„ Cōuent, vnd daz Gotzhavvs an den zehenden nicht hin-
„ dern, noch irren in chainen ſachen. Wolt ſy iemand da-
„ ran laydigen, dez ſullen ſy in vor ſein bey vnſern genaden.
„ Vnd darüber ze Vrchund geben wir in diſen brief mit vn-
„ ſerm Keyſerlichen Inſigel verſigelten, der geben iſt ze *Lan-*
„ *deshut* an Montag nach Gertrudis, nach Chriſti geburt dreiv-
„ zehenhundert Jar, damach in dem ainem vnd vierzigiſten
„ Jare, in dem ſyben vnd zwainzigiſten Jar vnſers Reichs,
„ vnd in dem vierzehenden des Keyſertumes.

Auch hat vns der obgenant geiſtlich here vnd Abt für-bracht vnd gezaigt einen andern brief von vnſerm obgenan-ten heren vnd Vater Keyſer *LUDWEIGEN* von Rome ſeligen, daran er dem ſelben Gotzhaws ſumleich beſunder genad ge-tan vnd verſchriben hat, vnd in beſtätt vnd ernewet, vnd be-neſtent ſolich briet der hochgeborn furſten *OTT*, vnd *HEIN-RICH*, Hertzogen in Beirn ſeligen, vnſer vordern vber ſum-leich genad, gab, vreyhait vnd recht die ſy dem ſelben Gotz-haws ze *Oſterhouen* auch geben habent vnd verſchriben, als der briet auch ſagt, der hernach geſchriben ſtet.

„ Wir *LUDWEIG* von Gots genaden Römiſcher Key-
„ ſer ze allen Zeiten merer des Reichs, veriehen offenleich,

„ vnd

„ vnd tun kunt, daz wir Got ze eren, durch hail vnſer vnd
„ vnſer Vordern, vnd nachkomen Sel, vnd durch beſunder
„ gunſt vnd gueten willen, die wir haben zu dem Gotzhaws
„ ze *Oſterhouen*, die geiſtlichen mann, den Abbt, vnd den
„ Conuent deſſelben Gotshauſes ze Oſterhouen des Ordens
„ von Premonſtrier, vnſer lieb diemütig mit allen iren Lew-
„ ten vnd Güten in vnſern beſundern ſchirm frid vnd genad
„ genomen vnd empfangen haben, vnd nemen vnd empfa-
„ hen auch mit diſem brief, auch beſtäten vnd nevven wir
„ in die genad, die ſi von vnſern voruarn *OTTEN*, und *HEIN-*
„ *RICH* ſeligen Hertzogen in Beirn habent, ob iemand hintz
„ vorgenannten Gotzhaws vnd iren güten, die ſi in nutzz vnd
„ vnd gewer zehen oder zwaintzig iar herbracht habent, icht
„ zechlagen oder zeſprechen habe, daz der vor vns vnd vor
„ vnſern Erben Hertzogen ze Beirn darumb richten ſol, vnd
„ gericht ſuchen, vnd wellen nicht, daz dhein vnſer Ampt-
„ man oder Richter vmb die ſelben gut rechten ſulle. Wir
„ beſtäten vnd newen in auch die genad vnd brief die in vn-
„ ſer vorvarn ſelig *OTT* vnd *HEINRICH* Hertzogen ze Beirn
„ geben vnd getan habent in der weis, daz ſi zolfrey vnd all
„ Mautt auf Land vnd auf Wazzer, waz in vn irem Kloſter
„ zugehört, vnd beſunderlich irn Wein von Oeſterreich, für
„ vnſer mautt ze Viishouen vnd für all vnſer mautt ledich-
„ leich vnd an all irrſal füren mügen. Auch tun wir in von
„ beſunder gunſt die genad, zaz ſi alleiv iar ze einem mal
„ zwen wägen mit Saltz zolfrey für vnſer mautt ze *Prawna-*
„ *we* füren ſullen vnd mügen von dem *Hellin*. Wir wellen
„ auch nicht. ob iemand mit *dem von Hals irem vogt* icht ze-
„ ſchaffen oder zechriegen habe, er ſey Edel oder Vnedel oder

„ wie

„ wie er genant sey, das der si auf dheinen iren güten dar-
„ über der *von Hals* nicht Vogt ist, nicht angreiffen noch
„ pfenden sulle, noch si auf irn Vogtbarn güten vber daz recht
„ *Vogtrecht* pfend fur den von Hals, oder angreiff. Wir wel-
„ len auch nicht, daz chein vnser amptman oder Richter hintz
„ iren lewten noch güten noch iren holden, die auf iren gü-
„ ten oder Vrbarn gesezzen sind icht envicht vmb dheinerley
„ sache, dann allein vmb die drey sache, die zu dem tod ge-
„ hörnt, vnd vmb all ander sache sullen der vorgenant Abbt
„ vnd Conuent hintz iren lewten vnd holden richten. Wir
„ bestäten auch dem vorgenanten Gotzhaws all genad, frey-
„ ung vnd recht die in von vnsern Vorvarn selig hertzogen
„ in Beirn recht vnd redleich geschehen vnd geben sind, vnd
„ auch wir ietzo land vnd lewten gemeinleich ze Beirn ge-
„ tan vnd geben haben. Darum wellen vnd gebieten Wir
„ vnsern Vitztumen, Richtern, Mauttnern, vnd allen vnsern
„ Amptlewten vnd vnsern getrewen Edeln vnd Vnedeln in
„ Beirn vestichleich vnd ernstleich, daz si daz vorgenant Gotz-
„ haws ir lewte noch gut an den vorgenanten gnaden vnd
„ vnser bestätung mit dheinen sachen vnd in dhein weis nicht
„ irren, angreiffen, laidigen, noch beschwärn, als lieb in vn-
„ ser huld sein. Darvber ze Vrchund geben wir in disen
„ brief versigelten mit vnserm Keyserlichen Insigel der geben
„ ist *ze Munchen* an sand Marcus tag nach Kristes geburd dreu-
„ zehen hundert iar in dem syben vnd zweintzigisten iar vn-
„ sers Reichs vnd in dem viertzehendem des Keysertumes. „

Vnd wan der egenant vnser lieber here vnd vater, Key-
ser *LUDIVEIG* vnd ander vnser vordern selig dis obgeschri-

ben

den gab vnd gift beſtätung vnd ernewrung durch Got lautleich vnd dureh aller irer vorvodern Erben vnd nachkomen Sel hayls willen der heyligen Junchfrawn fand Margreten vnd dem Gotzhaws ze Oſterhouen gegeben, beſtätt, verneut, vnd mit iren Inſigeln beveſtent vnd verſchriben habent, ſo haben wir angeſehen der obgeſchribenen vnſers lieben heren vnd vater Keyſer *LUDWEIG* vnd anderer vnſer Vorvordern ſeligen andacht vnd lautter begird, vmb Gotsdienſt ze fürdern ze ſchirmen vnd ze mern, als ein nachuolger vnd ſchirm der obgeſchriben irer andächtigen begird, vnd haben der heiligen Junchfrawn ſand Margreten vnd dem Gotzhaws ze Oſterhouen alle die genad, gab, gift, erneuerung vnd beſtätung, als di in den obgeſchribenen vnſers lieben heren vnd vater ſeligen zwain brieffen mit allen artikeln vnd Stukchen vnder ſeiner Keyſerlichen Inſigel verſchriben vnd beſtätt ſind, vmb daz daz der ſelb gotsdienſt fürbaz bei vns vnſern Erben vnd nachkomen auch ewichleich deſt pez gehalten vnd volfürt werd mit diſem vnſern brieff beſtätt, erneut vnd beueſteut, vnd gehaizzen auch bei vnſern gnaden daſſelb Gotzhaws dabei zehalten vnd ze ſchirmen gen menichleich wo im des not beſchiecht. Vnd da bei ſind ze zeugen geweſen vnſer lieb *heimleicher vnd Rat Graf Leupolt von HALS. Albrecht Ruchperg von Wintzer. Albrecht Ekh von Ekk. Eglof von Kolnpach. Albrecht Nuxperg. Lautwein Rayner. Hans von Stainach. vnd Chunrad Hautzendorf.* davon wellen vnd gebieten wir allen vnſern amptlewten, Vitztumen, Pflegern, Richtern, vnd andern vnſern getrewen die iezo ſind, oder fürbas werden veſtichleich, daz ſi dem vorgeſchriben Gotzhaus ze Oſterhouen dis vnſer genad ernewng vnd beſtätigung als oben begriffen iſt, fürbas

ſtät haben vnd volfuren vnd in die nicht vbervarn noch iemand anders vbervaren lazzen in dheinen weis bey vnſern hulden, mit Vrchund ditz briefs der geben iſt ze *Strawbing* an Erctag vor Dyoniſii nach Kriſti geburtt dreitzehenhundert iar, vnd in dem fünf vnd ſechtzigiſtem Jare.

Originale cum Sigillo, jam delineato Tom. XI. Tab. VIII. Num. XLIII.

N CII. Dantur Monaſterio Conſervatores ab Apoſtolica Sede. An. 1378.

GREGORIUS XI. epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis Filiis . . Abbati Monaſterii ſancti *Jacobi Scotorum Ratisponenſis* & . . Prepoſito *Patauienſis*, ac . . Decano *Pragenſis* eccleſiarum ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Militanti eccleſie licet immeriti diſponente domino preſidentes circa curam eccleſiarum & Monaſteriorum omnium ſolertia reddimur indefeſſa ſoliciti, ut iuxta debitum paſtoralis officii eorum occurramus diſpendiis, & profectibus diuina cooperante clementia ſalubriter intendamus. Sane dilectorum filiorum . . Abbatis & Conuentus Monaſterii in *Oſterhouen* Premonſtratenſis Ordinis *Patauienſis* dioceſeos conqueſtione percepimus, quod non nulli Archiepiſcopi, epiſcopi, aliique eccleſiarum prelati & clerici ac eccleſiaſtice perſone tam religioſe quam ſeculares, nec non Duces, Marchiones Comites Barones nobiles milites & laici communia ciuitatum Vniuerſitates opidorum Caſtrorum villarum & aliorum locorum & alie ſingulares perſone ciuitatum & dioceſium ac aliarum partium diuerſarum occu-

parunt,

parunt, & occupari fecerunt Castra Villas & alia loca terras domos possessiones iura & jurisdictiones nec non fructus census redditus & prouentus dicti Monasterii, & non nulla alia bona mobilia & immobilia spiritualia & temporalia ad Abbatem & Conuentum ac Monasterium predictos spectantia & ea detinent inbite occupata, seu ea detinentibus prestant auxilium consilium & fauorem. Non nulli etiam ciuitatum Diocesium & partium predictarum qui nomen Domini in uacuum recipere non formidant eisdem Abbati & Conuentui superdictis castris villis & locis alliis terris domibus, possessionibus iuribus & iurisdictionibus fructibus censibus redditibus & prouentibus eorumdem & quibuscunque alis bonis mobilibus & immobilibus spiritualibus & temporalibus ac aliis rebus ad eosdem Abbatem & Conuentum ac Monasterium spectantibus multiplices molestias & iniurias inferunt & iacturas. Quare dicti Abbas & Conuentus nobis humiliter supplicarunt, ut cum eis reddatur ualde difficile pro singulis querelis ad apostolicam sedem habere recursum, prouidere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus. Nos igitur aduersus occupatores, detentores presumptores molestatores & iniuriatores huiusmodi illo volentes eisdem Abbati & Conuentui remedio subuenire per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus commitendi similia precludatur, Discretioni uestre per apostolica scripta mandamus quatinus uos uel duo aut vnus uestrum per uos uel alium seu alios etiam si sint extra loca in quibus deputati estis conseruatores & Judices prefatis Abbati & Conuentui efficacis defensionis presidio assistentes non permittatis eosdem super hiis & quibuslibet aliis bonis & iuribus ad Abbatem & Conuentum ac Monasterium predictos spectan-

tibus ab eisdem uel quibusuis aliis indebite moleſtari uel eis grauamina ſeu dampna uel iniurias irrogari facturi dictis Abbati & Conuentui cum ab eis uel procuratoribus ſuis aut eorum altero fueritis requiſiti de predictis & aliis perſonis quibuslibet ſuper reſtitutione huiusmodi coſtrorum villarum terrarum & aliorum locorum iurisdictionum iurium & bonorum mobilium & immobilium reddituum quoque & prouentuum & aliorum quorumcunque bonorum nec non de quibuscunque moleſtiis iniuriis atque dampnis preſentibus & futuris in illis uidelicet que iudicialem requirunt indaginem ſummarie de plano ac ſine ſtrepitu & figura judicii. In aliis uero prout qualitas eorum exegerit iuſtitie complementum occupatores ſeu detentores preſumptores moleſtatores & iniuriatores huiusmodi, nec non contradictores quoslibet & rebelles cuiuscunque dignitatis ſtatus ordinis uel conditionis extiterint quandocunque & quotienscumque expedierit auctoritate noſtra per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo Inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus tam felicis recordationis *BONIFATII* P. P. VIII. predeceſſoris noſtri, in quibus cauetur nequis extra ſuam ciuitatem & diocefin niſi in certis exceptis caſibus & in illis ultra unam dietam a fine ſue diocefis ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices & conſeruatores o ſede deputati predicta extra ciuitatem & diocefin in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere ſiue alii uel aliis uices ſuas committere aut aliquos ultra unam dietam a fine diocefis eorumdem trahere preſumant dummodo ultra duas dietas aliquis auctoritate preſentium non trahatur. Seu quod de aliis quam de manifeſtis iniuriis & violentiis & aliis que iudicialem indaginem exigunt penis in eos ſi ſecus

egerint

egerint & in id procurantes adiectis conseruatores se nullatenus intromittant, quam aliis quibuscnmque constitutionibus a predecessoribus nostris Romanis Pontificibus tam de Iudicibus delegatis & conseruatoribus quam personis ultra certum numerum ad iudicium non uocandis, aut aliis editis, que uestre possent in hac parte iurisdictioni aut potestati eiusque libero exercitio quomodolibet obuiare. Seu si aliquibus communiter uel diuisim a prefata sit sede indultum, quod interdici suspendi uel excommunicari aut extra uel ultra certa loca ad iudicium euocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad uerbum de indulto huiusmodi & eorum personis locis ordinibus & nominibus propriis mentionem & qualibet alia dicte sedis indulgentia generali uel speciali cuiuscumque tenoris existat per quam presentibus non expressam uel totaliter non insertam uestre iurisdictionis explicatio in hac parte ualeat quomodolibet impediri & de qua cuiusque toto tenore de uerbo ad uerbum in nostris litteris habenda sit mentio specialis, Ceterum uolumus & auctoritate apostolica decernimus quod quilibet uestrum prosequi ualeat articulum etiam per alium inchoatum quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico prepeditus quodque a datis presentium sit uobis & cuilibet uestrum in premissis omnibus & eorum singulis ceptis & non ceptis presentibus & futuris perpetuata potestas & iurisdictio attributa ut eo uigore eaque firmitate possitis in premissis omnibus ceptis & non ceptis presentibus & futuris & pro predictis procedere ac si predicta omnia & singula coram uobis cepta fuissent & iurisdictio uestra & cuiuslibet uestrum in predictis omnibus & singulis per citationem uel modum alium perpetuata legitimum exti-

tisset constitutione predicta super conservatoribus, & alia qualibut in contrarium edita non obstante presentibus post triennium minime ualituris. Dat. Rome apud Sanctum Petrum X. Kl, Aprilis, Pontificatus nostri anno Octavo.

Originale cum Bulla.

N. CIII. Litterae reuersales. An. 1378.

Ich Kuntzman der Paizz zu den Zeiten Richter ze dem Hällein mein Hausfravv vnd all vnser verihen vnd tun chunt offenbar mit dem brief allen den di in an sehent oder hörnt lesen, daz wir dem Chloster ze *Osterhouen* vnd dem Conuent da selbs alle Jar jarlich geben vnd dienen schullen dreitzich fuder hertz Saltz von vnserm haus vnd hofstat daz gelegen ist ze dem Hällein an der Vrbazz ze nachst an Fridreichs des Pueben haus vnd gegen Vlreichen dez Paizzen haus vber vnd di vorgenanten dreizzikch fuder Saltz hat Chunrat Ortolfs Sun gewidemt vnd geschaft auf dem haus vnd hofstat da heut ze tagen Christan der Pueb mit welsen inngesetzen ist, vnd di dar ab gechauft wurden auf Chanratz detz gremsen haus vnd hofstat datz nu Otten dez Chaufmans ist. vnd sind im ab dem selbn Purchrecht gechauft vnd gelegt auf vnser vorgenantes purchrecht haus vnd hofstat vnd schullen wir oder wer daz selb Purchrecht inn hat dem vorgenantem Chloster vnd dem Conuent alle Jar jarlich ewikchleich vnd immer di dreitzikch fuder hertz Saltz geben vnd dienen ze dem Hällein zwischen Sand Merteins tag vnd ostern. Wann si oder ir schein Pot sevv vodernt, Taten wir daz nicht wiettmen schaden si dez

nement

nement wie der genant ist den schullen si haben vnd gewarten vnd gewert werden vnd der dreitzikch fuder hertz Saltz gar vnd gänzleich von dem vorgenanten Purchrecht haus vnd hofstat vndvon allen den nutzen gesuchen geraichen vnd rechten di darzu gehörnt besucht vnd schullen wir sevv daran nich irren noch angen weder mit geistleichen noch mit wertleichen rechten noch mit dhainen sachen an alles gevär vnd darvber zu ainem Vrchund der warheit geben wir den offen prief versigelten mit der *Stat ze dem Hüllein* anhangenden Insigel vnd mit mainem obgenannten Cuuntzman des Paizzen vnd *Nikl des Ringsgwantz* sein Insigel an den prief gelegt durch vnser vleizzig pet willen im vnd seinen erben an schaden. Der prief ist geben dez nachsten Mitichen nach Sand Jörigen tag nach Kristy gepurt dreutzechen hundert iar vnd darnach in den acht vnd sybentzgisten iar.

Sigillum Civitatis Hallensis. Num. 5. Tab. Osterhouen.

N. CIV. Venditio duorum Praediorum in Eberhartsdorf cum Pacto Reemptionis. An. 1384.

Ich *Albrecht der Hawtzenperger di zeit gesessen zu Eberhartzhof* mein Hauvvsfravv vnd all vnser erben vnd nachkomen wir verichen offenleich mit dem Brief vnd tun chunt allen den di in ansehent hörent oder lesent, daz wir chavvfleich ze chavvffen haben geben dem beschaiden vnd geistlichen heren *Andre gehorsam vnd di zeit pharrer zw Osterhouen* vnp dem Gotzhaus vnd dem Conuent daselben vnserevv zway lehen vnd güt gelegen zvv Eberharzdorf mit allem irem zvvgehö-

ren

ren besucht vnd unbesucht nichtz auzgenomen alz wir si inn gehabt haben vnd vns vnser voruodern lazzen habent vmb *zwaintzig phunt güter wienner pfenning* der wir gericht bezalt vnd gewert sein worden an allen vnsern schaden abganch vnd gepressten mit der beschaiden daz si di inn süllen haben handeln vnd niessen mit allen eren rechten vnd nutzen besucht vnd vnbesucht nichtz ausgenomen altz wir si vnd vnser voruodern inn gehabt haben treuvvlich an allez gevär. Wir mügen auch vnser obgenantevv lehen vnd güter allevv iar iärlich her wider von in chauffen zu Licchmezz vor oder nach in den nächsten virtzehen tagen vmb di voruerschriben zwaintzig phunt guter wienner phenning di dann gib vnd gäb sind. Wär aber daz wir in den nächsten vir iaren di nächst nach ein ander chunftig sind her wider vnser obgenantevv güter alz si oben benant sind von in chawfften oder löften watz si den benanten vir iaren auf di obgenannten güter vnd lehen zimerten oder pesserten, daz sullen wir in gantz vnd gar nach vir uachpawrn rat gelten vnd widercheren an allevv widerred trevvlich an allez geuär. Si mögen auch di obgenannten güter ob si not anging oder ob si nicht länger behalten möchten oder welden verchummern oder verchawffen vmb di voruerschriben zwaintzig phunt wienner phening vnd auch in allen rechten alz si in verchummert vnd verchaufft sind worden. Wir sullen auch der obgenanten güter vnd dez chavvffetz ir vertreter vnd vorsteär sein vnd an aller stat richtig machen wo vnd wie offt in dez not geschicht an allen iren schaden alz chavvffz vnd dez lantz recht ist. Täten wir dez allez nicht waz si allez schaden nämen den si oder ir schein pot gesprechen mögen pey iren trevven vngerecht

vnd

vnd vngeſworen allain ir ainzworten dar vmb ze glavvben den ſullen wir in allen auzrichten vnd widercheren vnd daz ſullen ſi haben lintz vns vnd vnſer trevven darzu auf all vnſer hab wo wir di überalindert haben gewingen oder laſſen beſucht vnd vnbeſucht nichtz auzgenommen wo ſi di anchoment da habent ſie allevv irevv recht auff erlangt vnd mogen ſi der wol vnderwinden mit recht oder anrecht vnd an all amptlävvt oder wie in daz füglich iſt alz lang vnd alz vil vntzt ſi davon bechoment ganz vnd gar havvpgütz vnd ſchadens. Vnd waz wir oder yemant von vnſerwegen wider daz allez gein in chriegen reden oder rechten welden daz wär geiſtleich oder wertleich wy ſich daz füget daz liabent ſi an aller ſtat gein vns beliabt vnd wir verloren vnd ſullen dhaines wärwortz dar inn nicht genieſſen nur allain daz wir in ſtät ſullen haben enden vnd auzrichten allez daz daz an dem brief verſchriben iſt. Vnd wer den brief mit irem vnd ires gotzhaus gütleichen willen inn hat, fürpringt oder zaygt der hat auch allevv di recht die daran verſchriben ſteut. Dez allez zu Vrchund vnd peſſeren ſicherhait geben wir in den gägenwärtigen brief verſigelten mit *meinz lieben pruders Vlrich dez hawtzenperger di Zeit phleger zw dem furſtenſtain* anhangenden Inſigel vnd mit vnſers lieben *Vetern Vlrich dez Hawtzenpergers zu Piberekk* anhangenden Inſigel. Vnd mit dez beſchaiden *Eberweins dez Flnſperger di zeit phleger zw Säldenburch* vnd mit dez erbarn *Wernhartz Dietrichinger di zeit phleger zw Tieſſenſtain* anhangenden Inſigeln di all ir inſigel darau gehangen habent. Durch vnſer vleizzigen pet willen in vnd iren inſigeln vnentgolten wann ich obgenant Albrecht der Havvtzenperger di zeit begrabenz inſigelz nicht gehabt han. Dar vnder ich mich obegenanter Albr. den Hawtzen-

perger mein hausfravv vnſer erben vnd nachkomen verpinden vnd verhaiſſen mit vnſern trevven in aidez weiz allez daz ſtät ze haben vnd gäntzleich ze volfüren daz an dem brief verſchriben ſtet, der geben iſt nach Chriſti gepurt über drevvtzehen hundert Jar vnd in dem vir vnd achtzigiſten Jar an vnſers Fravven tag zvv Liechmezz.

Originale.

N. CV. Venditio duorum Prædiorum in Eberhartzdorf. An. 1385.

Ich *Albrecht der Hawtzenberger der Zeit geſeſſen zu Mägleinsdorf* Vnd mein Hausfraw Dorothea vnd all vnſer Erben, vnd nachkomen wir veriehen offenleich mit dem brief vnd tun chunt allen den, di in anſehent, hörent, oder leſent, daz wir nach rat vnſer peſten frewnt chawffleich zu chawffen haben gegeben dem beſchaiden, vnd gaiſtlichen herren hern *Andre* gehorſam vnd di Zeit pfarrer *zu Oſterhouen* vnd dem Gotzhaus vnd gemainichleich dem Conuent da ſelben vnſere zwai gueter di wir gehabt haben daz *Eberhartzdorf* beſucht vnd vnbeſueht zu dorff vnd zu veld zu holtz zu waid vnd zu wiſmad mit allen rechten eren vnd nutzen alz wir ſi ſelber ingehabt haben vmb ein gelt dez wir von in gericht bezalt vnd gewert ſein worden, an allen vnſern ſchaden abgankch vnd gepreſten.

Pei dem chawff vnd bei der taidung ſint geweſen di erbergen vnd beſchaiden *Ott der Aſenhamer. Bernhart der Dyetreichinger. Niclo der Mukerdorfer. Zücherl der Maricher* vnd mer erberg läwt genueg. Daz in daz alles allo ſtät vnd vnze-

zebruchen beleib darvber geben wir in den gegenwürtigen brief verſigelten mit meiner des obgenanten *Albrecht des Hawtzenberger lieber Brüder Merthein vnd Vlreichs vnd Gotfrid der Hawtzenberger* anhangenden Inſigeln, wann ich obgen. Albrecht der Hawtzenberger di zeit nicht begrabens Inſigel gehabt han. Vnd darzu einer peſſeren ſicherhait. vnd veſtem beſtatichait mit des erwergen vnd beſchaiden *Otten des Aſenhamer* vnd *Bernhartz des Dyetreichinger* di zeit paid pfleger *zu Tyeſſenſtain* anhangenden Inſigeln, die paid ire Inſigel darzu gehangen habent durch vnſer fleiſſigen gebet willen, in vnd iren Inſigeln an ſchaden. Dar vnder ich mich . . . , 1385, an ſand Ambroſy tag.

Originale cum Sigillo Martini Hauzenberger.

N. CVI. Oppignoratio cum pacto reluitionis. An. 1386.

Ich *Peter der Tungaſt* mein hausfraw vnd alle vnſer erben vnd nachkomen wir vergehen offenleich mit dem brief vnd tun chunt allen den dy in anſehent horent oder leſent, das wir ſchuldig ſein worden vnd gelten ſchullen dem erwvrdigen vnſerm lieben genädigen herren hern *Rugern* di zeit Abbt zu *Oſterhoven* vnd gemenichleich dem Conuent vnd dem Gotzhaus da ſelben *fünf pfunt gueter Regenſpurger pfenning* di ſi vns in gueter noten berait gelihen habent, vnd der wir gericht betzalt vnd gewert ſein worden an allen vnſern ſchaden abgangkch vnd gepreſten. Vnd darumb wir in vor allen anderen läwten vnd vnſern geltern zu rechter pfantſchaft eingeſetzt haben vnſern tail holtz *auf dem hard* vnd vnſer *wiſen gelegen bei der Tyeſprukk* die vns erb iſt von dem obgenant Gotz-

haus in solcher beschaiden, das si das obgenant holtz vnd di wysen mit allen irm zuegehern besucht vnd vnbesucht inn schullen haben handeln vnd nyessen mit allen rechten eren vnd nuzen als wür vnd vnser Voruodern inn gehabt haben di weil wir in der obgenanten pfenning schuldig sein. Wir wellen vnd schullen in auch di obgenanten Sätz vertreten vnd versten vnd an allen irn schaden richtig machen wo vnd wy offt in des nöt geschiecht. Wär aber das ob si yndert anuall oder irsal an den obgenanten sätzen hieten oder gewinnen wy sich das fueget, was si des schaden nämmen wy di benant wären oder würden, si schullen si haben mit sampt dem obenuerschriben haupguet datz vns vnd datz vnsern trewn vnd darzue auf aller ander vnser hab di wir überal yndert haben lassen oder gewinnen belucht vnd vnbesucht nichts ausgenommen wo si di anchomment der megen si sich wol vnderwinden mit recht vnd an recht als lang vnd als vil vntz si davon bechomment ganz vud gar haupgut vnd schadens. Vnd was wir oder ymant von vnsern wegen dawider gein in chriegen wolten oder rechten. daz wär geistlich oder weltlich oder wy sich daz fueget, das habent si an aller stat gein vns behabt vnd wir gein in verloren. Wir mögen auch wol all jar jarleichen di obgenant Sätz her wider von in lösen vmb di obgenant funf pfunt gueter Regenspurger pfenning di daun *gib vnd gäb* sint virtzehen tag vor lichtmess oder in den nächsten vierzehen tagen darnach. Wer auch den brief mit irm willen inn hat fürpringt oder zaigt, der hat auch alle recht, di in daran verschriben stent. Des alles zu vrchund vnd pessern sicherhait geben wir in den offen brief versigelten mit des beschaiden *hansen descheler* purger zu Osterhouen vnd di zeit

Zol-

Zolner daſelben anhangenden Inſigl, der das daran gehangen hat durch vnſer fleiſſigen gepet willen. jm vnd ſeinem Inſigel an ſchaden, wan ich obgenant *Peter der Tunpaſt* di Zeit nicht begrabens Inſigel gehabt han. dar vnder ich mich vnd mein hausfraw vnd all vnſer erben verpinden vnd verhaiſſen bey vnſern trewn in aydes wers alles daz ſtät ze haben vnd ze volfirn datz in dem brief verſchriben ſtet. Des alles vnd daz wir gepeten haben vmb daz obgenant Inſigel ſint gezeugen *Härtel Amman. hanmreich Vorſprech. Vlreich Ledrar*, all purger datz Oſterhouen. Datz iſt geſchehen da man zalt von Chriſti gepurd drewzehen hundert Jar vnd darnach in dem ſechs vnd achtzigiſten Jar an ſand Laurentii tag.

Originale.

N. CVII. Conceſſio Chirothecarum Pontificalium. An. 1400.

BONIFACIUS IX. epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Dilectis filiis . . Abbati & Conuentui Monaſterii *Oſterhouenſis* Premonſtratenſis Ordinis *Patavienſis* dioceſis ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Expoſcit ueſtre deuocionis ſinceritas & religionis promeretur honeſtas ut tam uos quos ſpeciali dilectione proſequimur quam Monaſterium ueſtrum condignis honoribus attollamus. Hinc eſt, quod nos ueſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati tibi autem fili Abbas & ſucceſſoribus tuis Abbatibus qui pro tempore fuerint quibus alias utendi Annulo & Baculo paſtorali a dioceſano loci a ſede apoſtolica ad hec ius habente dicitur fore indultum ut etiam Cirotecis uti

poſſitis felicis recordationis *ALEXANDRI* PP. IIII. predeceſſoris noſtri que incipit, *Abbates*. & aliis quibuſcumque conſtitutionibus apoſtolicis in contrarium editis nequaquam obſtantibus auctoritate apoſtolica tenore preſentium de ſpeciali gratia diſpenſamus. Nulli ergo &c. Siquis autem &c. Dat. *Rome* apud ſanctum petrum V. Kl. Marcii Pontificatus noſtri Anno Vndecimo.

Originale cum Bulla.

N. CVIII. Privilegium Inſignium Pontificalium. An. 1415.

IOHANNES epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filiis *Johanni* Abbati & Conuentui Monaſterii ſancte Margarethe in *Oſterhouen* Premonſtratenſis ordinis Patauienſis dioceſis. Salutem & apoſtolicam benedictionem. Exigit neſtre deuotionis ſinceritas & religionis promeretur honeſtas, ut tam uos quos ſpeciali dilectione proſequimur, quam Monaſterium ueſtrum dignis honoribus attollamus. Hinc eſt quod nos ueſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, ut tu fili Abbas & ſucceſſores tui Abbates Monaſterii ſancte Margarethe in *Oſterhouen* Premonſtratenſis ordinis Patauienſis dioceſis, qui pro tempore fuerint, Mitra, annulo, & aliis Pontificalibus inſigniis libere poſſitis uti nec non quod in dicto Monaſterio & Prioratibus ac parrochialibus eccleſiis ad uos communiter uel diuiſim pertinentibus, quamuis uobis pleno iure non ſubſint, benedictionem ſolennem poſt Miſſarum Veſperarum & matutinarum ſolennia dummodo in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes uel ſedis apoſtolice legatus preſens non fuerit, elargiri, felicis recordationis *Alexandri* IIII. predeceſſoris noſtri que incipit; *Abbates*, & aliis quibuſcunque conſtitutionibus apo-

ſto-

ſtolicis in contrarium editis, nec non ſtatutis & conſuetudinibus Monaſterii & ordinis predictorum contrariis iuramento confirmatione apoſtolica, uel quacumque firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, quodque vos ſucceſſores & Monaſterium huiuſmodi omnibus & ſingulis priuilegiis uobis & Monaſterio, nec non Premonſtratenſi ordini prefatis conceſſis gaudere & uti perpetuo ualeatis, uobis & eiſdem ſucceſſoribus auctoritate apoſtolica de ſpeciali gratia tenore preſentium indulgemus. Nulli ergo &c. Dat. *Conſtantie* XVIII. Kl. Jan. Pontificatus noſtri Anno quinto.

N. CIX. Vidimus ſuper Emunitate Telonei conceſſa a Comitibus de Schaumburg. An. 1419.

Vniuerſis & ſingulis preſentes literas inſpecturis *Griſtanus de Salma* Canonicus Vicedecanus & Judex ordinarius pro tempore eccleſie Patauienſis. Notum facimus tenore preſencium, quod Religioſus vir domnus *Martinus* Prior Monaſterii in *Oſterhouen* ordinis Premonſtratenſis Patauienſis dioceſis pro parte Venerabilis Patris ac Religioſorum virorum domnorum *Johannis* Abbatis ac . . Conuentus Monaſterii in *Oſterhouen* Patauienſis dioceſis predicte coram nobis & notario ac teſtibus infra ſcriptis preſentialiter conſtitutus habens in ſuis manibus quaſdam literas pergameneas quondam nobilium domnorum *Vlrici & Heinrici comitum comitatus in SCHAWNBERG* dicte dioceſis fel. mem. in volgari ſcriptas & duobus eorundem rotundis ab extra de cera alba & intra rubea in quorum medio & in quolibet eſt clipeus ſub galea corneeta & in unius circumferentia a dextra parte erant ſculpte he litere videlicet *S. Vlrici comitis de Schownberk* & in altero

he

he litere videlicet *S. Hainrici comitis de Schaumberh* sigillis in prellulis pergameneis appensis sigillatas non vitiatas non abrasas nec in aliqua sui parte suspectas omnique prorsus uicio & suspicione carentes ac ibidem in medium exhibuit & produxit. Et quia eedem litere propter viarum discrimina, hostiles incursus, aquarum quoque inundationes aliaque pericula plurima dum ad partes transferrentur alienas perdi non numquam soleant & solerent ac amitti, exindeque ut asseruit nonnulla dampna & pericula euenire, humiliter & cum instancia petiit, quod easdem & infra scripti tenoris literas inspicere perlegere examinare vellemus, ipsisque examinatis & inspectis per notarium publicum infra scriptum copiari transsumi & exemplari mandare ac meam auctoritatem & decretum ordinarium huiusmodi transsumpto & exemplo interponere dignaremur. Nos vero attendentes huiusmodi petitionem fore justam & rationi consonam prefatas literas ad nos recepimus vidimus inspeximus & diligenter in omni earum parte examinauimus reperimus etiam eas esse saluas, sanas & integras, non vitiatas non cancellatas, & cum dictis duobus sigillis descriptis sigillatas ut prima facie apparebat & ut premittitur. Ideo easdem literas copiari transsumi & exemplari per eundem & infra scriptum Notarium publicum mandauimus ac copiatas & exemplatas diligentissime cum originali auscultauimus, easque etiam cum suo originali per omnia concordare nil addito vel minuto quod sensum immutet aut variet & intellectum, propterea dicto transsumpto & exemplo nostrum ordinarium decretum & auctoritatem interposuimus & interponimus per presentes, decernentes eadem auctoritate eidem transsumpto standum credendum ac fidem plenariam adhibendum fore & esse ubique locorum

rum in judicio & extra tamquam ipû originali oſtenſo viſo ſeu exhibito, quarum quidem literarum de quibus ſupra fit mentio tenor ſequitur & eſt talis.

„ Wir *Vlreich vnd Hainreich gepruder grafen von* „ *Schowenberch* verichen vnd tun chunt offenleich mit diſem „ brief. das wir erbern vnd gaiſtleichen leut her *Wilhalm* der „ Abbt vnd der Conuent des Gotzhaus ze *Oſterhouen* bey vns „ geweſen ſind. Vnd clagten vns das ſy Ir brief die ſy vor „ alter Zeit von vnſern vordern vmb ir freyung an vnſer mautt „ ze *Aſchach* heten, verlorn habent, vnd als ſy Ir wein vnd „ holz vnd allerlay mit Irer abſchrifft ane Vrchunde an vnſ- „ rer mautt verfurt habent das vns doch alles veruallen war, „ paten ſy vns mit ganzen vleiſs vnd ernſt das wir In durch „ got ain freyung geruehten zugeben, darumb ſy fur vnſſer „ voruodern vnd vnſer ſelen hail vnd ſäld willen mit Irr an- „ dacht ewigleich piten wolden wan wir ain gotliche ſache „ vnd gute werich die vnſern vordern vntz an vns begangen „ habent nicht abnemen ſunder mit gautzer begirde meren vnd „ furdern wellen in albeg, haben wir den obgenanten abbt „ ſeinem Conuent vnd Iren nachkomen als von newen ſachen, „ vnd von ſundern genaden geben vnd erlaubt, das ſy ler- „ lich Ir wein getrayt vud was In ze *Oſterich* auf weinpau „ wachſet wider waſſer vnd Zimberholtz an flozzen vnd was „ vnd allerlay wez ſy zu iren hofen vnd Irr arbait von Irs „ cloſters wegen bedurffent hinaw ane mautt vnd ane alle Ir- „ rung furen ſullen vnd mugen, alſo das vnſer mautter nihtz „ den von dem vertiger, das gemain recht von des ſchiffes „ podem vnd von den rudern auf den flozzen, vordern vnd

„ nemen ſol. Vnd wellen auch ernſtlich, das ſy alle vnſer
„ amptlewt bey vns vnd vnſern nachkomen bey der vorge-
„ nanten freyung vnd genad ane alle irrung ewiglich belei-
„ ben laſſen. des geben wir In zu vrchunde diſen brief verſi-
„ gelten mit vnſern anhengenten Inſiegeln das geben iſt ze
„ *Schawenberg* an freytag nach der vaſenacht nach Chriſts ge-
„ purde drewzehnhundert Jar darnach in dem drey vnd ſech-
„ zigiſten Jar.„ In quorum omnium & ſingulorum fidem &
„ teſtimonium premiſſorum has preſentes literas ſeu preſens
publicum Inſtrumentum huiuſmodi noſtrum tranſſumptum in ſe
continentes ſeu continens exinde fieri & per *Johannem* nota-
rium publicum infra ſcriptum ſubſcribi & publicari mandauimus
noſtrique ſigilli iuſſimus appenſione communiri. Datum & ac-
tum *Patauie* in domo habitationis noſtre. Sub anno Domini
Milleſimo quadringenteſimo decimo nono Indictione duodecima
die vero decima Menſis Septembris hora tertiarum. Pontifi-
catus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini *Mar-
tini* diuina prouidentia pape quinti Anno ſecundo, preſenti-
bus ibidem diſcretis viris domnis *Henrico Stupper de lauffen*
& *Conrado Spaets de Salma* clericis Saltzburgenſis dioceſis Te-
ſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter & rogatis.

Et ego *Johannes Swemut de Awrbach* clericus Bam-
bergenſis dioceſis publicus Imperiali auctoritate Notarius. Quia
predictarum literarum exhibitioni petitioni, decreto tranſſump-
tionis, omnibuſque aliis & ſingulis premiſſis, dum ſicut premit-
titur per prefatum domnum *Chriſtannum* Vicedecanum & Ju-
dicem ac coram eo fierent & agerentur vna cum prenomina-
tis teſtibus ipſus interfui eaque omnia & ſingula ſic vidi &

au-

audivi & quia predictum originale cum presenti transsumpto per omnia concordare inueni nil addito vel minuto quod sensum mutet aut variet intellectum per debitam auscultationem. Ideo hoc presens publicum Transsumptum siue instrumentum in hanc publicam formam redegi signoque & nomine meis solitis & consuetis unacum appensione Sigilli prenominati domni *Cristanni* vicedecani & Judicis consignavi rogatus & requisitus in fidem & testimonium omnium & singulorum premissorum.

N. CX. Confirmatio Privilegiorum concessa ab Henrico Duce Bavariae. Anno 1429.

Wir *HEINRICH* von Gottes gnaden *Pfalltzgraue bei Rein vnd Hertzog in Beirn &c.* Bekennen offenlich vnd thun kunt mit dem brief das fur vns chame der Ersame in Gott vnser lieber andechtiger vnd getrevver der Abbt vnnsers gothhaus zu *Osterhouen* Premonstrirer ordens, vnd vns von sein, vnd seins Conuents wegen daselbst, de hochgeborn Fürsten Hertzog *ALBRECHTS* auch *Pfalltzgrauen bei Rein* vnd *Hertzogen in Beirn, grauen zu Tyrol* vnd zu Görtz Vogt der Gotshauser Aglei Tryent vnd Brichsen Rubart (Administrator) der Grafschaft Hönigaw, Holland, Seeland, vnd der herlikeit Frieslandt, vnnsers Vorvordern seligen ganntzen vnuermeiligten vnd vnuersertten brief seiner Majestät anhangenden Insigeln versigelten fürbracht vnd gezaigt hat, darinnen der selb vnnser Vorfoder Hertzog *Albrecht* der heiligen Junckfrawen sand Margreten vnd dem Gothhaus zu Osterhouen, alle die gnad, gab, vernewung, vnd bestättung, so in der allerdurchleuchtigst fürste vnser voruoder Kaiser *LUDWIG* von Rome auch

seliger gedechnuſs an seinen briefen, vormals vernewet vnd bestätt, die vnser voruodern seligen *LUDWIG*, *OTT*, auch *OTT* vnd *HEINRICH* Pfalltzgrauen bei Rein vnd hertzogen in Beirn demselben Gothhauſs verschriben vnd gegeben haben, bestätt, vernewet, vnd beuestet hat, in maſſen als hernach geschriben stet, vnd vns demueticlichen mit allem fleiſs gebeten, das wir im vnd demselben Gotshaus solich gnad, gab, vernewung, vnd bestätigung, auch gnadiclichen geruehten zuuernewen vnd zubestätten. Zum ersten, daz die genant Hertzog *LUDIVIG* vnd Hertzog *OTT* seligen Pfalltzgrauen &c. vnser voruodern *den Czehenden zu Straubing vnd den zehend zu Ellenbach* sand Margreten vnd dem obigen Gotshaus zu Osterhouen verschriben vnd geben, vnd *Kaiser LUDIVIG* daſselb Gotshaus mit allen seinen leutn vnd gütern in seinen besundern scherm, frid, vnd guad genomen vnd empfangen haben. Demnach hat in derselb *Kaiser LUDIVIG* bestätt vnd vernewt die gnad, die er von den obigen vnsern voruodern *OTTEN* vnd *HENRICHEN* seligen Hertzogen in Beirn &c., ob yemands hintz dem vorgenanten Gotshauſs vnd iren gütern, die sy in nutz vnd gewere zehen oder zwaintzig jare her gehabt haben, ichts zusprechen oder zuchlagen hab, daz der vor in vnd iren erben Hertzogen in Beirn darumb rechten vnd gericht suchen, vnd chain Ambtman oder Richter vmb die selben gut richten sull. Item so hat in der selb *Kaiser LUDIVIG* bestätt vnd vernewet die gnad vnd brief, di in die obgenanten *OTT* vnd *Heinrich* hertzogen in Beirn geben vnd gethan haben, nemlich daz sy *zollfrey vnd an allen Mautten auſſ lande vnd auf waſſer* das in vnd dem Gotshaus angehöret, vnd *besunderlich irn wein* von

öster-

öſterreich für die Maut zu *Vilshouen* vnd für all an vnd für all andere Maut lediclich vnd an alle irrſal füren mügen. Sunderlich hat in der obgenant *Kaiſer LUDWIG* von beſunder gunſt die gnad gethan, daz ſy alle jar zu einem male zwen wagen mit ſalltz zollfrey fur die Maut zu *Brawnau* füren ſullen vnd mügen von dem *Hellein*. Vnd ſunderlich ob yemand mit dem *von Halls* irem Vogt ichts zu ſchaffen oder zu kriegen hiete, er wer Edel oder vnedel, oder wie er genannt ſey, daz der ſy auch cheinen iren gütern darüber der *von Halls* nicht Vogt iſt, nicht angreiffen noch pfenden ſulle noch ſy auf irn vogtbern gütern vber das Recht Vogtrecht pfendten für den *von Halls* oder angreiffen. Auch das chain Ambtman, oder Richter, hintz iren leuten noch gütern iren holden die auf iren gütern oder vrbarn geſeſſen ſind icht nichts vmb chainerley ſach, dann allein vmb drey ſach die in den tode gehörn, vnd vmb all andere ſach ſulle der vorgenant Abbt vnd Conuent hintz iren leuten vnd holden richten. Auch hat vns der ſelb Abbt zu Oſterhouen von ſein vnd des Götshauſs wegen fürbracht vnd gezaigt einen anderen ganntzen vnnermaligten vnd vnuerſerten brieue von Hertzog *OTTEN* auch Pfalltzgrauen &c. vnſern voruodern ſeligen mit ſeinen anhangenden Inſigel verſigelten, daran er dem Gotshauſs die beſunder gnad gethan hat, *daz ein Abbt ye zu Zeiten deſſelben Gotshauſs vor allen Prelaten Caplan vnd Pfaffen, der erſt vnd der maynſt ſein* vnd in ſeiner gegenwortigkeit den Gotsdienſt volbringen ſol, oder er ſchaff mit einem andern, der Im nach ſeinem gewallte vollbringe, daz er im von ſeinen wegen geboten vnd geordent hat. Vnd ſunderlich daz der Abbt in der zeit ſeins Tiſch zu ſitzen von

der gegenwortigkeit etlicher Prelaten waz ordens sy sein die stat die im von seinen wegen aufferzaigt wirdet zu sitzen an sein seiten, nicht verwende noch verkere vnd aller seiner Caplaney nutzperkeit behalte oder heifs den kamerer behalten mit gewisser zal. Vnd daz sein aufsgeben des Almusen geschehen sul vnd geschicket werde nach desselben Abbts heifsen vnd schaffen. Vnd sunderlich an welhen steten der selb vnser vorfar Hertzog *OTT* in gerichtsweise ist, so sol der Abbt die sach seines Closters von erst fürlegen, volfüren, vnd im vor allermenicleich aufsgericht werden. Vnd wann sich füget den Abbt in seinen hof zu komen, so sol im vnd vier pferden auf des genant vnsers voruodern zerung erberrlich furgesehen werden. Vnd wann wir nw angesehen haben der obgeschriben vnser voruodern seligen andacht vnd lauter begird vmb gotsdienst zu fürdern zu schermen vnd zu meren als ein nachfolger vnd schermer der obgeschriben andechtigen begird vnd auch solich fleissig gebethe, so vns der obgeschriben Abbt von sein vnd des genant vnsers Gotshaus wegen angelegt hat, darumb so haben wir der heiligen Junckfrawn sand Margreten vnd demselben vnserm Gotshaus zu Osterhouen alle die gnad, gab, vernewung, vnd bestättung als die mit allen artikeln vnd stücken oben beschriben steen vnd auch die obberürten brief die sy darumb haben vnd das der selb Gotsdienst fürbafs bey vns vnsern Erben vnd nachkomen auch ewicklich desterbaz gehalten vnd volfüret werd, mit disem vnserm brief bestätt vernewet vnd beuestiget, bestätten, vernewen vnd beuestigen in die in craft des briefs als vil wir in daran zubestätten, zuuernewen und zubeuestigen haben, dann vmb den Artikel vnd brief von irer wein wegen von

öster

Osterreich zu füren &c. bestetten vnd vernewen wir In die also waz in selbs wein wechst in Osterreich, dax sy die zoll vnd mautfrey in obgeschriben Massen an vnset Mautstetten füren mügen, vnd gehaissen auch bey vnsern gnaden dasselb Gotshauss also dabey gnediclich zübehalten vnd zubeschermen gen meniclich wo in des not beschicht, dauon wöllen vnd gebieten wir allen vnsern pflegern Richtern vnd Ambtleuten vnd allen andern vnsern vndertanen vnd getrewen die yetzo sind oder fürbaz werdent vesticlichen bey vnsern hulden vnd gnaden daz sy dem obgeschriben vnserm Gotshauss zu Osterhouen dise unser gnad vernewung vnd bestättigung in aller mass als oben begriffen ist stat vnuerbrochenlich halten vnd volfüren, vnd in die nicht vberfaren noch von yemand anders vberfaren lassen in clainerley weis bey vnsern hulden vnd gnaden. Zu waren Vrkund haben wir vnser Insigel an den brief thun hengken der geben ist zu *Landshut* an des heiligen Creutz tag Exaltationis Nach Christ gepurt viertzehen hundert vnd in dem Newn vndt zwaintzigstem Jaren.

Ad mandatum D. Ducis
Fridericus Gumler Secretar.

Originale cum Sigillo. quod delineatum exhibetur Vol. III. horum Monum. Tab. IV. N. 23.

N. CXI. Apostolicum Praesidium contra violantes Bona Monasterii. An. 1430.

MARTINUS V. episcopus fernus scruorum Dei dilecto filio . . Preposito eccleſie sancti Johannis *Ratispon.* Salutem

lutem & apostolicam benedictionem. Ad audientiam nostram peruenit, quod tam dilecti filii Abbas & Conuentus Monasteri in *Osterhouen* Premonstratensis ordinis *Patauiensis* diocesis quam predecessores eorum qui fuerunt pro tempore decimas, census, redditus, statuta, legata, terras, uineas, ortos, domos, possessiones, casalia, prata, pascua, grangias, nemora, molendina, iura, iurisdictiones, castra, villagia, & quedam alia bona ad dictum Monasterium spectantia datis super hoc litteris, confectis exinde publicis instrumentis, interpositis iuramentis, factis renuntiationibus, & penis adiectis in grauem ipsius Monasterii lesionem nonnullis clericis, & laicis, aliquibus eorum ad uitam, quibusdam uero ad non modicum tempus, & aliis perpetuo ad *firmam* sub censu annuo concesserunt, quorum aliqui dicuntur super hiis confirmationis litteras in forma communi a sede apostolica impetrasse. Quia uero nostra interest super hoc de remedio oportuno prouidere discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatenus ea que de bonis ipsius Monasterii per concessiones huiusmodi alienata inueneris illicite uel distracta, non obstantibus litteris, instrumentis, iuramentis, renuntiationibus, penis, & confirmationibus supradictis ad ius & proprietatem eiusdem Monasterii legitime reuocare procures, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio uel timore subtraxerint censura simili appellatione cessante compellas ueritati testimonium perhibere. Dat. *Rome* apud sanctos Apostolos VI. Kl. Augusti pontificatus nostri anno tertiodecimo.

Originale cum Bulla.

N.

N. CXII. Consilium Basileense cavet Exemptioni Monasteriorum. An. 1432.

Sacrosancta generalis Synodus *Basiliensis* in Spiritu sancto legitime congregata, vniuersalem ecclesiam representans. Vniuersis venerabilibus Archiepiscopis Episcopis, & dilectis ecclesie filiis locorum ordinariis. Presidentibus Prelatis & eorum cuilibet, ac aliis quorum interest seu interesse poterit in futurum, exemptis & non exemptis quibuscumque nominibus censeantur & quacunque prefulgeant dignitate. Salutem & omnipotentis Dei benedictionem. Non debet a quoquam reprehensibile iudicari, si sacrosancta synodus concessa & indulta sua pro tempore sic modificare, suspendere aut reuocare studeat temporum & personarum qualitate pensata, quod ex eis ius alterius non ledatur, ac materia litium & dissentionum inter fideles amputetur. Dudum hec sacrosancta Synodus ad nonnullorum prelatorum & locorum ordinariorum in eadem constitutorum instantiam quibusdam sibi expositis causis inducta nonnulla gratias & indulta sub literis dicitur concessisse sub huiusmodi tenore, uel simili in effectu uerborum: „ Sacro„ sancta generalis synodus *Basilicnsis* in spiritu sancto legiti„ me congregata uniuersalem ecclesiam representans dilectis „ ecclesie filiis capitulo ecclesie &c. uniuersisque & singulis „ Abbatibus Prepositis Curatis & Capellanis, ac etiam eorum„ dem loca tenentibus exemptis & non exemptis per ciuita„ tem & diocesin &c. constitutis salutem & omnipotentis Dei „ benedictionem. Quia id quod ad honorem Dei & commodum „ publicum uergit, debet publicis sumptibus subleuari, & ut „ legalis testatur auctoritas omnes in commune, si necessitas

„ exegrit, conueniant utilitatibus pnblicis obedire, & in ne-
„ ceſſitatibus ſubuentionem iuxta ſue dignitatis priuilegia mi-
„ niſtrare. Nec debeat ulla ratione quis ab hoc quod in com-
„ mune omnibus profuturum eſt ſeiungi conceſſumque repe-
„ riatur a ſacris canonibus Epiſcopis dum rationabilis & ma-
„ niſeſta cauſa extiterit cum caritate moderatum auxilium
„ ſiue ſubſidium a ſuis ſubditis poſtulare. Ea propter cum
„ venerabilis Archiepiſcopus ſeu Epiſcopus &c. non ſine mag-
„ nis laboribus & expenſis; ad hoc ſacrum concilium quod
„ pro extirpatione hereſum reformatione morum & pace chri-
„ ſtianorum procuranda ſalubriter congregatum dinoſcitur ut
„ obedientiae filius uocatus acceſſerit ibidemque pro premiſſis
„ fideliter laborauerit ac laboret, & ut pugil conſtans pro fide
„ chriſtiana ſe in dies magis exponere non formidet, in quo
„ nedum uniuerſali eccleſie verum etiam eccleſie ſue & uobis
„ uniuerſis notarie fidele obſequium impendere non ceſſet, ut
„ ipſe eos & ſuos labores & conſilia neceſſaria & perutilia me-
„ lius impendere & in hac re eosdem tuos ualeat continuare
„ inceptos labores fructuoſe vos omnes & ſingulos attentius
„ monemus requirimus & hortamur diſtricte precipientes man-
„ dantes in virtute ſancte obedientie & ſub pena excommu-
„ nicationis late ſententie, quatinus dicto Archiepiſcopo &c.
„ de caritativo ſubſidio iuxta impoſitionem per dilectum eccle-
„ ſie filium &c. vicarium ſuum cum conſilio capituli veſtri uel
„ ſaltem duorum ex ipſis factam uel forſan adhuc faciendam
„ omni ceſſante contradictione reſpondere, & ſibi illud tam-
„ quam hii quorum negocia utiliter agit ut obedientie filii
„ preſtare uelitis cum effectu, taliter in hiis uos habentes,
„ quod apud eccleſiam ſanctam Dei commendari poſſitis. &

„ noſtros grauiores penales contra rebelles utique fulminandos „ proceſſus totaliter euitare. Dat. Baſilee &c. Milleſimo qua- „ dringenteſimo triceſimo ſecundo. „ Conſiderans itaque hec ſacroſancta Synodus prefatis exemptis tam in preſenti Synodo quam extra ipſam exiſtentibns, pretextu literarum & indulto- rum prefatorum non modicum preiudicium generari ac eos in ſuis iuribus priuilegiis & libertatibus perturbari poſſe om- nem litium diſſenſionum & diſcordiarum materiam que ex hiis formidatur prouenire ſummouere ac tollere uolens premiſſis ac certis ex aliis rationabilibus cauſis effectum prefatarum & & quarumcumque aliarum literarum ſimilis aut alterius teno- ris, materiam dictarum litterarum concernentem quarum te- norem preſentibus haberi uult pro expreſſis ac ſi de ipſis de uerbo ad uerbum ſpecialis mencio preſentibus facta foret ac omnia inde ſecuta & ſecutura in omnibus & per omnia quoad ipſos exemptos duntaxat ſuſpendit decernens prefatis exemp- tis nunc & in futurum nullum preiudicium generari, aut fuiſſe ge- neratum, nec ab eisdem pretextu earumdem litterarum quicquam exigi poſſe ſeu debere quicquam, ſi earum uigore contra eos- dem exemptos forſan ad aliquas cenſuras eccleſiaſticas proceſ- ſum fuerit defacto easdem cenſuras nullas denunciat, & decla- rat nullius eſſe momenti, Nec non eosdem exemptos ſic forſan ligatos preſentium ſerie abioluit. Quod ſi ad executionem dictarum litterarum fuerit quoquo modo proceſſum dictam exe- cutionem uult prefata ſancta Synodus dictis exemptis ſi & in quantum opus eſſet in nullo preiudicare niſi per hanc ſanctam ſynodum ante diſſolutionem eius contra dictos exemptos de- claratum extiterit easdem literas debere ſortiri effectum. Et ſi declaratum non ſuerit ſuper premiſſis ut prefertur prefata

ſynodus ex nunc prout ex tunc & ex tunc prout ex nunc literas pretactas & quecunque inde ſecuta de certa ſcientia tenore preſentium reuocat caſſat & annullat & eas nullius uult eſſe roboris uel momenti diſtrictius inhibendo omnibus & ſingulis in uirtute ſancte obedientie quibus litere prefate conceſſe ſeu preſentate fuerint aut preſentari contigerit quomodolibet in futurum ne pretextu earumdem quouis queſito colore eoſdem exemptos aut aliquem ipſorum audeant moleſtare ſeu perturbare in ſe ut prefertur per ipſam ſanctam ſynodum ipſas ſuum effectum debere ſortiri fuerit expreſſe declaratum. Decernens irritum & inane ſi ſecus earum pretextu ſuper hiis a quoquam quauis auctoritate ſcienter uel ignoranter occupatum forſan eſt hactenus uel impoſterum contigerit attemptari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam ſue ſuſpenſionis denunciationis abſolutionis uoluntatis reuocationis caſſationis annullationis inhibitionis conſtitutionis & decreti infringere uel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare preſumpſerit indignacionem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. *Baſilee* XII. Kl. Decembr. Anno Domini Milleſimo quadringenteſimo Triceſimo ſecundo.

N. CXIII. Renouatio & Confirmatio Privilegiorum papalium facta per Conc. Baſileenſe. 1435.

Sacroſancta generalis ſynodus *BASILIENSIS* in ſpiritu ſancto legitime congregata Vniuerſalem eccleſiam repreſentans ad futuram rei memoriam. Prouiſionis noſtre debet prouenire ſubſidio ut ius ſuum cuilibet conſeruetur. Sane pro parte dilec-

lectorum ecclesie filiorum Abbatum Prelatorum Priorum Prepositorum Decanorum Canonicorum Conuersorum Donatorum & Abbatissarum Priorissarum Monialium Conuentuum & personarum Monasteriorum premonstratensis ordinis nobis fuit humiliter supplicatum ut litterarum sel. record. *ALEXANDRI* PP. V. quas in Cancellaria nostra ad ipsorum instantiam diligenter inspici fecimus tenorem quo se asserunt indigere de uerbo ad verbum presentibus annotari faceremus qui talis est: „ *ALEXANDER* episcopus seruus seruorum Dei. Ad futuram „ rei memoriam excitat nostre mentis archanum specialis af„ fectio qua dilectos filios Abbatem & Conuentum Monasterii „ premonstratensis Laudunensis diocesis sumus hactenus pro„ secuti & paterno prosequi studio non cessamus ut circa sta„ tum ipsorum nec non dilectorum filiorum Abbatum Prelato„ rum Priorum Prepositorum Decanorum Canonicorum Con„ uerlorum Donatorum & dilectarum in Christo filiarum Ab„ batissarum Priorissarum Monialium Conuentuum & persona„ rum in humilitatis spiritu in Monasteriis siue loeis eiusdem „ ordinis domino famulantium attente considerationis intui„ tum dirigentes eo circa ipsorum quietem feruentius labora„ mus ut secundius illorum religio fructum afferat in eis salu„ tarem & laudabilibus possint in domino proficere incremen„ tis, hinc est quod nos nonnullorum Romanorum Pontificum „ Predecessorum nostrorum uestigiis inherentes predictos Ab„ bates Priores Prelatos Prepositos Decanos Canonicos Con„ uersos Donatos Abbatissas Priorissas Moniales & personas „ cum omnibus membris curtibus grangiis domibus possessio„ nibus & personis degentibus in eisdem nec non bonis mo„ bilibus & immobilibus ac aliis rebus quibuscumque que im-

„ presentiarum possident & in futurum dante domino poterint
„ legitime adipisci nec non ecclesias & alia loca ab eisdem Mo-
„ nasteriis dependentia ab omni dominio maioritate iurisdic-
„ tione nec non Visitatione quorumcunque Patriarcharum Ar-
„ chiepiscoporum Episcoporum & aliorum quorumlibet iudi-
„ cum ordinariorum & officialium ecclesiasticorum plenarie de
„ specialis dono gratie cum moderatione infra scripta eximi-
„ mus & totaliter liberamas illaque ad ius & proprietatem
„ beati Petri Apostoli & sedis apostolicé ac sub eorum speciali
„ protectione suscipientes atque nostra decernimus premon-
„ stratensia & alia Monasteria nec non Abbates Prelatos Prio-
„ res Prepositos Decanos Canonicos Conuersos Donatos Ab-
„ batissas Prioriss Moniales Conuentus personas cum mem-
„ bris curtibus grangiis domibus possessionibus bonis rebus ec-
„ clesiis & aliis locis supradictis prefate sedi soli immediate
„ subiacere ita quod Patriarche Archiepiscopi Episcopi Judices
„ ordinarii & Officiales predicti etiam ratione delicti aut con-
„ tractus uel rei de qua agi continget, ubicumque committa-
„ tur delictum, iniatur contractus aut res ipsa consistat non
„ possint auctoritate ordinaria in Abbates Prelatos Priores Pre-
„ positos Decanos Canonicos Conuersos Donatos Abbatissas
„ Prioriss Moniales Conuentus personas Monasteria prioratus
„ membra ecclesias & loca predicta utpote prorsus exempta
„ excommunicationis suspensionis aut interdicti sententias pro-
„ mulgare aut potestatem dominium seu iurisdictionem ali-
„ quam exercere sel. record. *INNOCENTII* PP. IIII. Prede-
„ cessoris nostri circa exemptos edita que incipit *Volentes* ac
„ aliis constitutionibus apostolicis in contrarium editis non ob-
„ stantibus quibuscumque, volumus autem quod Abbas qui

„ nunc

„ nunc est & successores sui Abbates qui erunt pro tempore
„ dicti Monasterii Premonstratensis ac huiusmodi Conuentus ad
„ iudicium percepte a nobis huiusmodi libertatis sex florenos
„ auri de Camera in festo beatorum Petri & Pauli Apostolo-
„ rum annis singulis Camere apostolice soluere teneantur, De-
„ cernimus insuper quaslibet excommunicationum suspensio-
„ num & interdicti sententias ac processus quoscunque quasuis
„ penas atque sententias continentes quos & quas contra Ab-
„ bates Prelatos Priores Prepositos Decanos Canonicos Conuer-
„ sos Donatos Abbatissas Priorissas Moniales Conuentus per-
„ sonas presentes & posteros Monasterii Prioratus membra ec-
„ clesias & loca supradicta contra tenorem exemptionis huius-
„ modi quomodolibet promulgari & haberi contigerit irritos
„ & inanes quodque per huiusmodi exemptionum & alia su-
„ pradicta priuilegiis libertatibus immunitatibus indulgentiis
„ Abbatibus Prelatis Prioribus Prepositis Decanis Canonicis
„ Conuersis Donatis Abbatissis Priorissis Monialibus personis
„ Conuentibus Monasteriis Prioratibus membris ecclesiis & locis
„ predictis concessis, & que in suo robore permanere uolu-
„ mus ac quoad procurationes in locis seu ecclesiis Monaste-
„ riorum & membrorum predictorum recipi consuetas & quo
„ ad iurisdictionem omnimodam in eisdem ecclesiis parrochia-
„ libus quantum ad ea que curam animarum concernunt etiam
„ si cura huiusmodi per Canonicos dicti ordinis exerceri con-
„ sueuerit diocesanis locorum seu quibusuis aliis nullum preiu-
„ dicium generetur Preterea omnes libertates & immunitates
„ a Predecessoribus nostris Romanis Pontificibus nec non Pa-
„ triarchis Archiepiscopis Episcopis eisdem Monasteriis Prio-
„ ratibus membris ecclesiis & locis concessas, nec non liber-

„ tates & exemptiones secularium exactionum a Regibus aut „ Principibus uel aliis Christi fidelibus rationabiliter eisdem Ab- „ batibus Prioribus Prelatis Prepositis Decanis Canonicis Cou- „ uersis Donatis Abbatissis Priorissis Monialibus & personis nec „ non Monasteriis Prioratibus membris & locis huiusmodi in- „ dultas ac etiam eorumdem Abbatum Priorum Prelatorum „ Prepositorum Decanorum Canonicorum Conuersorum Dona- „ otrum Abbatissarum & personarum antiquas & rationabiles „ consuetudines auctoritate predicta confirmamus & presentis „ scripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. Siquis au- „ tem hoc attemptare presumpserit & cett. Dat. *Pisis*. II. Kl. „ Augusti Pontificatus nostri Anno primo. „ Ceterum ut te- nor predictus sic insertus omnimodam rei seu facti certitudi- nem faciat auctoritate Vniuersalis ecclesie decernimus ut idem robur eamque uim dictus tenor per omnia habeat que haberent originales littere & eadem prorsus fides ipsi tenori adhibeatur quandocumque ubicunque in juditio uel alibi fuerit exhibitus uel ostensus & eidem stetur sicut ipsis originalibus litteris staretur si forent exhibite uel ostense, per hoc autem nullum ius de nouo alicui acquiri uolumus sed antiquum siquod habeat tantummodo conseruari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis & uoluntatis infringere uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei & Vniuersalis ecclesie se nouerit incursurum. Dat. Basilee VIII. Kl. Junii Anno a natiuitate Domini Millesimo quandringentesimo tricesimo quinto.

Originale cum Bulla.

N.

N. CXIV. Renevatio & Confirmatio Privilegiorum papalium facta a Concilio Basileensi An. 1436.

Sacrosancta generalis Synodus *Basiliensis* in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans Dilectis ecclesie filiis Abbati Monasterii *premonstratensis Laudunensis* diocesis ceterisque Coabbatibus Prepositis Prioribus & canonicis Monasteriorum & locorum ordinis premonstratensis salutem & omnipotentis Dei benedictionem. Sincere deuotionis affectus quem ad uniuersalem ecclesiam in vinea domini etiam nobiscum laborantes geritis non indigne meretur ut petitionibus uestris in hiis presertim per que Jura & libertates uestre utilius conseruentur fauorabiliter annuamus. Sane pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum ut duplices literas fel. record. *ALEXANDRI* PP. IIII. Vobis concessas quarum tenores de uerbo ad uerbum presentibus inseri secimus cum incipiant vetustate consumi innouare dignaremur, quarum quidem literarum tenores tales sunt. „ *ALEXANDER* episcopus „ seruus seruorum Dei dilectis filiis Abbati Premonstratensi „ eiusque Coabbatibus premonstratensis ordinis salutem & apo„ stolicam benedictionem. Cum fel. record. *JOHANNES* PP. „ Predecessor noster duxerit statuendum, ut exempti quanta„ cunque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione de„ licti seu contractus aut rei de qua contra ipsos agitur rite „ possint coram locorum ordinariis conueniri & illi quoad hoc „ suam in ipsos Jurisdictionem prout Jus exigit exercere, „ vos dubitantes ne per constitutionem huiusmodi libertatibus „ & immunitatibus vobis & ordini vestro per priuilegia & in„ dulgentias ab apostolica sede concessis preiudicare ualeat,

„ nobis humiliter ſupplicaſtis ut prouidere ſuper hoc indem
„ nitati veſtre paterna ſolicitudine curaremus. Quia uero eiuſ-
„ dem ordinis ſacra Religio ſic vos apud nos dignos fauore
„ conſtituit ut nobis motiuum exiſtat vos ab omnibus per que
„ vobis poſſent prouenire diſpendia libenti animo preſeruare
„ auctoritate vobis preſentium indulgemus ut occaſione conſti-
„ tutionis huiuſmodi nullum eiſdem libertatibus & immunitati-
„ bus preiudicium generetur. Nulli ergo omnino hominum
„ liceat &c. Datum *Anagnie* ſexto Kl. Nouembris Pontificatus
„ noſtri Anno ſecundo. *ALEXANDER* epiſcopus ſeruus ſer-
„ uorum Dei Dilectis filiis Abbati premonſtratenſi eiuſque
„ Coabbatibus & Conuentibus vniuerſis premonſtratenſis ordi-
„ nis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Pro diuini ho-
„ nore nominis cuius laudibus ſolita diligentia deſeruitis, id
„ digne vobis ab apoſtolica ſede conceditur, per quod veſtra
„ Religio decoris augmentum & ſtatus tranquilli materiam con-
„ ſequatur. Cum itaque premonſtratenſis eccleſia que caput
„ eſt totius veſtri ordinis poſtquam ipſe prout aſſeritis extitit
„ inſtitutus a tribus primis Abbatibus & annuis viſitatoribus
„ omnes vero alie eccleſie ipſius ordinis ſemper a Premonſtra-
„ tenſibus & patribus Abbatibus ac Viſitatoribus & aliis de
„ ordine ueſtro deſtinatis ab eis & a nullo alio niſi de man-
„ dato ſedis apoſtolice uiſitate fuerint uel correcte ac in priui-
„ legio eidem ordini ab eadem ſede conceſſo habeatur expreſ-
„ ſe, ut ſiquid in perſonis & eccleſiis ipſius fuerit corrigendum
„ ad audientiam premonſtratenſis capituli referatur, & ibi pro-
„ ut Juſtitie & honeſtati congruerit emendetur. Nos deuo-
„ tionis Veſtre precibus annuentes ut predicta premonſtraten-

„ ſis

„ fis & alie ecclesie sicut olim sic & imposterum a predictis
„ Abbatibus & Visitatoribus & aliis de ordine sepedicto dum-
„ taxat & a nullo alio sine mandato sedis predicte plenam fa-
„ ciente de hac indulgentia mentionem uilitari possint aut cor-
„ rigi ad instar fel. record. *INNOCENTII* PP. Predecessoris
„ nostri vobis auctoritate apostolica indulgemus. Nulli ergo
„ omnino hominum liceat &c. &c. Datum *Viterbii* Idus febru-
„ arii Pontificatus nostri Anno quarto.„ Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati prefatas literas auctoritate vniuersalis ecclesie innouamus ac presentis scripti patrocinio communimus uolentes & uniuersalis ecclesie decernentes quod tenori huiusmodi ubicunque exhibitus fuerit uel ostensus stetur firmiter & adhibeatur plena fides. huiusque tenor idem robur eamdemque uim eumdem quoque uigorem per omnia obtineat quos haberent originales litere si forent exhibite vel ostense. Per hoc autem nolumus vobis aliquod Jus de nouo acquiri, sed antiquum conseruari. Nulli ergo omnino hominum liceat & cett. Datum *Basilee* secundo Non. Septembris Anno a Natiuitate Domini Millesimo quadringentesimo tricesimo sexto.

N. CXV. Confirmatio omnium Privilegiorum, nominatim Decimationum in Straubing & Ellenpach. An. 1451.

Wir *LUDWIG* von gots gnaden *Pfalzgraue bey Rein Herzog in Nidern vnd obern Bayern &c.* bekennen mit dem brief offenlich das für vns komen ist der wirdig in got vnser andächtiger vnd lieber getrewer der Abbt vnsers Closters *Osterhouen* vnd hat vns von sein vnd seins Conuents wegen als Iren natürlichen Landsfürsten vnd Vogtherren demüeticlich

ersuchet vnd mit vleise gepetten, in solich brief gnad gab vnd bestättung so sy haben von vnsern vordern fürsten des Hawss ze Bairn loblicher gedächtnüss gnädiclich zubestätten. Des haben wir angesehen Zimlichait der bet vnd das wir vnser benanten vordern in allen guten sachen billichen ain nachuolger sein sullen vnd gern wellen vnd sunder den die sich in dem dienste Gottes emsiclich üben mit gnaden wol genaigt sein. Vnd haben In darumb all vnd yed Ir vorgemellt gnad gab freyhaitt bestättung vnd brief vnd namlich den brief den sy haben von vnserm lieben herren vnd Vatter Hertzog Heinrichen löblicher gedächtnüss der da lautt vnd meldung tut *von der zehentn wegen ze Straubing vnd Ellenbach.* Item von Irer Gutt wegen die sy zehen oder zwaintzig Jar gehabt haben. Item von Ir Wein wegen von österreich. Item von zwayer wägen Saltz vnd and annders &c. &c. Das alles vnd yedes als sy es bis an vns genossen vnd herpracht haben, vnd Ir altes herkomen gnadiclich ernewet bestätt vnd confirmirn, vernewen bestätten vnd confirmieren In die auch wissenlich vnd in Krafft des briefs mit aller Irer Innehaltung als wan die von wort zu wort hie inn verleibet vnd geschriben doch vns an vnserm fürstentumb herrlicheitten lanut gerechten berichten vnd allen anderen sachen onentgeltnüss auch In an disem vnserm brief vnd bestättung vnuergreiffenlich. Vnd gebieten darauf allen vnd yeden vnsern Vitzdomen Ränntmaistern, Lanntschreibern, Pflegern, Richtern, Jägermaistern, Castnern, Ambtläuten, Schergen vnd allen andern den Vnsern gegenwürtigen vnd künftigen ernstlich vnd vesticlichen das si vnd ewr yeder sy vnd di Iren bey aller Ir freyhaitt gnaden briefen altem herkomen vnd bey der vnser bestättung vngeirret beleiben las-

set,

set, sy dabey hannthabet, vnd yemants sy daran zubetrüeben gestattet bey vnserr swärn straff zuuermeiden. Zu Vrkund geben wir In den brief mit vnserm anhangenden Insigel versigellten zu *Laundshut* an freytag vor vnserr lieben frawen tag zu Liechtmess nach Cristi gepurd als man zalt tausent vierhundert vnd darnach in dem ainen vnd funftzigisten Jaren.

Ad mandatum Domini Ducis.
Michel Rieder prepositus & Cancellarius.

Originale cum Sigillo Vol. III. Tab. IV. N. 24.

N. CXVI. Confirmata Immunitas Theloneorum per Austriam, concessa a Ladislao Rege. An. 1456.

Wir *LASSLAW* (Ladislaus) *von Gots gnaden zu Hungern zu Behem Dalmatien Croatien &c. Kunig Hertzog zu Osterreich vnd Marggraue zu Merhen &c.* bekennen vnd tun kund offenleich mit dem brief. Wan vns der Ersam geistlich vnser lieber andechtiger *Johanns* Abbt zu *Osterhouen* furbracht hat ain bewerts besigelts *Vidimus* darinn geschriben steen drey brief demselben seinem Gotzhaws von vnsern vordern *Hertzogen zu Osterreich* seligen gegeben vnd bestett dise freihait, das er vnd sein Conuent brüder all ir Speis der sy bedurffen an allen vnsern Mauttsteten mauttfrey furfurn müegen vnd vns diemuticleich gebeten, daz wir als Lanndesfürst in *Osterreich* In die auch zubestetten genedicleich geruchten. Vnd wan wir vnserr vordern guten werch alltzeit gerne nachvolgen. Haben wir angesehen des vorgenantten Abbts erbere vnd gerechte bete vnd haben darumb wol bedechtleich

nach vnserr Rät Rat denselben Abbt vnd seinen Conuentbrüdern die egemelten Ir brief vnd freihait als *Herr vnd Landesfürst in Osterreich* genedicleich vernewt vnd bestett vernewen vnd bestetten In die auch von furstleicher macht wissentlich in Kraft des briefs was wir In zu recht daran bestetten sullen oder mugen, mainen vnd wellen daz die selben Ire brief nu hinfür bey Kresten beleiben vnd sy vnd Ir nachkomen der Freyhait vnd Rechten darinn begriffen geniessen vnd gebrauchen sullen vnd mügen in aller der mafs als sy die von alters herpracht vnd genossen habent von allermeniclich vngehindert. Davon gepieten wir den Edlen vnsern lieben getrewen allen vnsern Haubtlewten, Grauen, Herrn, Rittern vnd Knechten, Pflegern, Burggrauen, Burgermaistern, Richtern, Mauttern, Ambtleuten vnsers furstentumbs *österreich* vnd allen anndern vnsern Vndertaneu. gegenwürtigen vnd künftigen ernstleich vnd wellen, das sy die vorgenanten Abbt Conuent vnd Ir nachkomen bey den vorgeschriben Irn freyhaiten Rechten vnd diser vnserr bestettung gentzlich beleiben lassen als von alters ist herkomen vnd sy dawider nicht dringen noch beschwern oder Irrung daran tun, noch das yemanden zetun gestatten in dhain weis. Das ist vns ernstliche maynung mit Vrkund des briefs besigelten mit vnserm Kuniglichen anhanngundem Insigel das wir in vnserm fürstentumb Osterreich gebrauchen. Geben zu *Wienn* an freitag nach sand Johanns tag zu sunnen wenten nach Kristi geburde viertzehen hundert darnach im sechs vnd funftzigisten Jare Vnser Reich des hungerischen im sibentzehenden vnd des Behemischen im dritten Jaren.

Sigillum N. 6. Tab. Osterhoven.

N.

N. CXVII. Fundatio Missæ in Winzer. Anno 1460.

Ich *Hartlieb von Puechpergkch zw Wintzer* bekenn offenlich mit dem brief fur mich mein haufsfrawn vnd all vnnfer erben vor allermenigklich, das her *Caſpar Swarswegkl* der Zeit Capellan zw Wintzer dy zway ſchaf Korns ſo in dem Stifftbrief vber die meſs zw nidern wintzer begriffen: dy dan ſein freys ledigs aygn vnd Kaufſts guet geweſen ſind, mit freyem vnd guetem willen zw der meſs ſo ich dan beſtätten hab laſſen durch den hochwirdigen fürſten vnd herrn herrn *VLRICHEN Biſchouen zw Paſſaw* geben hat in der belchaydn das dy nun für an zw ewigen Zeitn bei der vorgenanten meſs vnd ann yeden Capellan der dan auf der benenten meſs ſitzet an abgangk es ſlach Schawr oder pis beleiben vnd Im zuſteen ſol. Des zw ainem waren Vrkund gib ich obgenanter *Hartlieb von Puechpergkch zw Wintzer* dem obgenanten hern *Caſparn Swarswegkl* den brief beſigelten mit meinem aygem anhangendem Inſigl, vnd zw merer gezeugniüſs vnd ſicherhait hab ich vleiſſig gepeten den geſtrengen veſten Ritter *herrn Jorgen von Ahaym Pfleger zw Teiſpach* meinen lieben herrn vnd Sweher der lein Inſigl durch meiner vleiſſigen gebet willen auch darzu gehangen hat, doch Im ſeinen erben vnd Inſigl an ſchaden. Darunder ich mich verpind mit meinen trewen für mich mein erben Innhalt des briefs war vnd ſtät zw halten treulich en geuer. Geben an ſambstag vor ſand Maria Magdalen tag nach Chriſti vnnſers lieben herrn gepurd vierzehen hundert vnd darnach in dem ſechtzigiſtem Jare.

Originale cum Sigillo N. 7: Tab. Oſterhoven.

N. CXVIII. Confirmatio Privilegiorum caesarea. An. 1471.

Wir *FRIDERICH* von Gottes gnaden Römischer Keyser zu allen zeiten merer des Reichs *zu Hungern Dalmatien Croatien &c. Kunig, Hertzog zu Osterreich zu Steyr zu Kernndten vnd zu Crain, Herre auf der windischen march vnd zu Porttenaw, Graue zu Habspurg, zu Tyrol, zu Phvrtt, vnd zu Kiburg, Marggraue zu Burgaw vnd Lanndtgraue in Elsafs.* Bekennen vnd tvn kunt offenlich mit disem brieue allen denen di in sehen oder hören lesen. Wiewol wir von angebornner gütikeit altzeitt geneigt sein alle vnd yeglich vnser vnd des Reichs vndertanen vnd getrewen zu fürdern, vnd als wir pesst mögen zu bewarn, yedoch so sein wir mer willig vnd geneigt die personen, die dann die müe werntlicher yppikeit zurugke gelegt haben, vnd Gotr dem almechtigen vnsern Schepfer in einem geistlichen vnd lauterm leben dienen bey fride rue vnd gemach zu behalten, vnd von keyserlicher milte auch genediclich zufürsehen. Wann nu für vns komen ist der Ersamen geistlichen vnser lieben andechtigen *Iohannsen* Abbts vnd Connents des Gotzhaws zu *Osterhouen* Premonstrater Ordens Passawer Bisthumbs Eber volmechtig Bottschafft, vnd hatt vns demuticlich gepetten, das wir den selben Abbt Conuent irn nachkomen vnd gotzhaws alle vnd yeglich Ir gnad freyheitte Recht brief priuilegia hanndueston vnd begabungen die irn vordern vnd ine von vnsern vorfaren am Reiche Römischen Keysern vnd Künigen, vnd nemlich Keyser *LUDWIGEN* seliger gedechtnuss auch von vns vnd anndern fürsten vnd herren gegeben sind: Vnd dar-

zu ir alt herkomen vnd gut gewonheit als Römischer Keyser zuuernewen zubestettigen vnd zu confirmirn gnediclich geruehten; des haben wir angesehen der vorgenanten Abbts vnd Conuents ersamen leben vnd löblichen Gotzdienst, den sy teglich in dem selben Gotzhaws verbringen, vnd solich ir demutig bette vnd darumb mit wolbedachtem mute, gutem Ratte vnd Rechter wissen, den obgenanten Abbtt Conuent iren nachkomen vnd Gotzhaws zu *Osterhouen* alle vnd yeglich ir vorgemelten gnade, freyheite, Rechtbrieue, Priuilegia, hannduesten vnd begabungen, in allen vnd yeglichen iren Puncten, Stucken, artickeln, meynungen, vnd begreiffungen, wie die von wort zu wort lautten vnd begreiffen, vnd die inen von den obgenanten vnsern Vorfarn am Reich Römischen Keysern vnd Künigen, auch Keyser *LUDWIGEN* vnd anndern fürsten vnd herren gegeben sind, vnd dartzu ir alt herkomen vnd gutt gewonheitt die sy redlich erworben vnd herbracht haben, als Römischer Keyser gnediclich vernewet bestettiget vnd confirmirt, vernewen, bestettigen vnd confirmirn ine die auch also von Römischer keyserlicher macht wissentlich in crafft dis briefs. Vnd meinen setzen, vnd wellen das die alle crefftig vnd mechtig sein, vnd der egenant Abbt *Iohanns* sein Conuent ir nachkomen vnd Gotzhaws dabey bleiben, vnd der auch an allen ennden gepruchen vnd geniessen sollen vnd mügen von allermeniclich vngehindert. Vnd zu gleicher weise als ob die alle vnd ir yedes besonder von wortt zu wortt in disemvnserm brieue begriffen vnd geschriben weren. Vnd gepietten darumb allen vnd yeglichen fürsten geistlichen vnd werntlichen, Grauen, Freyen, Herren, Rittern, Knechten, Hoffrichtern, Lanntrichtern,

Lanntvogten, Vogten, Vitzthumben, Pflegern, Verwesern, Ambtleutten, Burgermeistern, Rittern, Retten, Burgern vnd gemeinden, vnd sust allen anndern vnsern vnd des Reichs vndertanen vnd getrewen ernstlich vnd vesticlich mit disem brief, das sy den offtgenanten Abbt *Iohanns* sein Conuent, nachkomen vnd Gotzhaus zu *Osterhouen* an den obgeschriben vnsern gnaden, freiheiten, Rechten, Priuilegien, brieuen, hanntuesstten, begabungen, vnd diser vnser keyserlichen bestettigung nu fürbass mer nicht hindern, oder irren, noch yemands gestatten, in dheinerley ingriffe oder bekummerniisse daran zetun in dhein weyse, sonnder si dabey getrewlich hannthaben, schutzen schirmen vnd der gerulich brauchen geniessen vnd genutzlich dabey bleiben lassen, als lieb einem yeglichen sey vnser vnd des Reichs swere vngnad zuuermeiden, vnd darzu ein *pene*, nemlich zweinzigk mark lottigs goldes die ein yeglicher der freuenlich hie wider tette verualle sein soll, halben teile in vnser vnd des Reichs Camer, vnd den anndern halben teil den egerürtten Abbtt, Conuent, nachkomen, vnd Gotzhaws zu *Osterhouen* vnablesslich zubezaln. Mit Vrkund diss briefs besigelt mit vnser keyserlichen Maiestatt anhanngendem Insigel. Geben zu *Regenspurg* am Sambstag nach sannd Iacobs des heiligen zwelffpotten tag im Snitt. Nach Cristi geburde viertzehen hundertt vnd im eins und sibenntzigisten. Vnnserr Reiche, des Römischen im zwei vnd dreyssigisten, des Keyserthumbs im zweintzigisten, vnd des hungrischen im dreyzehenden Jaren.

Originale cum Sigillo Majestatis.

N.

N. CXIX. Confirmatio Emtionis pontificia. An. 1494.

ALEXANDER (IV) episcopus seruus seruorum Dei, dilectis filiis . . Abbati & & Conuentui Monasterii de *Osterhouen* Premonstratensis ordinis, Patauiensis Dioc. Salutem & apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iustum est & honestum, tam uigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per solicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Sane pro parte uestra nobis exhibita petitio continebat, quod vos quoddam predium in *villa Kolenbach* Ratispon. Dioc. consistens, cum eius iuribus & pertinentiis ab heredibus quondam *Georgii Kolenpach* laicis eiusdem dioc. ad eos legitime pertinens, iusto pretio, quem ut asseritis eisdem heredibus persoluistis, rite emistis, prout in quibusdam litteris desuper confectis plenius dicitur contineri, quam quidem emptionem a nobis apostolico petiistis munimine roborari. Nos itaque uestris supplicationibus inclinati emptionem huiusmodi sicuti rite facta est auctoritate apostolica confirmamus & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo . . . Siquis . . . Dat. Rome apud S. Petrum anno Incarn. dom. Millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto sexto Id. May. Pontificatus nostri anno secundo.

A. de Ballapanibus.

Originale cum Bulla plumbea.

N. CXX. Confirmatio Privilegiorum austriaca, An. 1496.

Wir *MAXIMILIAN* von Gots Gnaden Römischer Kunig, zu allentzeiten Merer des Reichs, zu *Hungern Dalmatien*, *Croatien &c. &c.* Kunig *Ertzherzog zu öſterreich*, *Herzog zu Burgundi*, *zu Prabant*, *zu Gheldern*, *Graue zu Flandern*, *zu Tyrol &c. &c.* Bekennen, vnd tun kundt offenlich mit diſem brief, daz für vns komen iſt der Erſam, geiſtlich, vnnſer lieber andechtiger Georg Abbt des Gotshaus zu *Oſterhoven* Premonſtrater Ordenns, Paſſawer Biſtumbs, vnd bat vnns diemütigklich, daz wir Im ſeinem Conuent, vnnd demſelben Gotshaws all, vnnd yeglich Ir gnad, freyhait, Rechtbrief, Privilegia, Hanntveſt, vnnd begabung, ſo In weilennt vnnſer Vorfarn fürſten von öſterreich &c, &c. loblicher gedechtnuſs gegeben, vnnd weilennt vnnſer lieber Herr, vnnd Vatter der Römiſch Kaiſer &c. &c. loblicher gedechtnuſs beſtett hiet, als Regierennder Herr vnnd Landsfürſt auch genediclich geruchten zuverneuen, vnnd zu beſtetten, haben wir angeſehen des gemelten Abbts demütig bete, auch den loblichen Gotsdienſt, ſo in dem ſelben Gotshaus teglichen on vnnderlos volbracht wirdet, des wir auch tailhafftig zu werden verhoffen, vnnd In dardurch, vnnd von ſonndern gnaden die gemelten Ir gnad, freyhait brief, recht, Privilegia Hanndveſt, vnnd begabung, verneuet, vnnd beſtett wiſſentlich mit dem brief, was wir In daran von rechtens wegen verneuen, vnnd beſtetten ſullen: Alſo daz die in allen Irn punctn, vnd artikaln darinnen begriffen in aller maſs, als ob die alle von wort zu wortn hierinnen geſchriben weren genntzlich bey Krefften beleiben, vnd ſich die gemelten Cloſterlewt der gebrauchen,

vnd genieſſen mugn, vnd von nyemannds dawider gedrungen, noch beſchwert werden ſullen ungeverlich. Vnd gebieten darumb den Edeln vnnſern lieben getrewen, allen unnſern Hawbtlewten Lanndt Marſchaln, Grauen, Freynherren, Rittern, vnd Knechten, Verweſern, Hubmaiſtern, Pflegern, Burggraven, Lanndtrichtern, Burgermaiſtern, Richtern, Reten, Burgern, Gemainden, vnd allen anndern vnnſern Ambtlewten, Vnndertanen, vnd getrewen ernnſtlich, und wellen, daz ſy die gemelten Cloſterlewt, vnd Jr Nachkomen bey den obberürten Irn gnaden, freyhaiten, vnd Rechten briefen, Privilegien, Hanndveſſten, vnd begabungen, auch dis vnnſer verneung, vnd beſtettung berublich, vnd on irrung beleiben, der gebrauchen, vnd genieſſen laſſen, vnd ſy darwider nicht dringen, noch beſwern, noch des nyemannds anndern zu tun geſtattn in kain weis, als lieb ainem yedem ſey vnnſer ſwere ungnad, und ſtraffe zu vermeiden. Das iſt unſer ernſtliche maynung mit Urkund des briefs, geben an Pfintztag nach ſand Matheus des Heiligen zwelfboten, und Evangeliſten tag, nach Chriſti geburde viertzehen hundert, und in ſechs vnd neuntzigiſten, unſerr Reiche, des Römiſchen in aindlefften, und des Hungriſchen im ſybenndtn Jarren.

Originale cum Sigillo Num. 8. Tab. Oſterhoven.

NOMINA SEPULTORUM IN OSTERHOVEN.

An. 1152. Dna. Richardis, nobilis Comitis Rudolfi de Scharten (Scharding) relicta Vidua.

1244. Fridericus Sachs de Haufen. milef. Vxor Sophia.

1302. Sigfridus Puchperger, Junior.

1303. Joannes Afenhamer.

1305. D. Hartwiglin de Satlperg.

1312. Gotfrid de Haufen.

Agnes Vxor.

1331. Otto de Afenheim.

1375. D. Leopoldus comes de Hals, aduocatus huius Clauftri.

Albertus de Tannberg.

1389. Conradus dictus Afenhamer.

Eliſabeth Vxor eius † An. 1385.

1424. Chunigund Landgrafin zu Leuchtenberg, gebohrne von Schaumburg.

1430. Petrus Thumgaſt. Vxor Eliſabeth, dicta de Clehaim.

— Leonardus de Harbach.

1436. Eliſabeth & Magdalena Schelnacherin.

1442.

1442. Anna Vxor D. Joannis de Layming.
1452. Caſpar Puechperger de Wildenſtain.
An. 1455. Lazarus Puechperger de Tutling.
— Henricus dictus Purchſtaler.
1470. Joannes Puechperger de Obern-Schölnſtain.
1477. Nobilis D. Vrſula de Thuern, Vxor Georgii Puechperger de Obernſchölnſtain.
1480. Petrus Schelnpacher.
1485. Eraſmus Puechperger de Puechperg.
Hartlieb Puer de Puechperg.
1505. Andreas Puechperger.
1578. Rudolfus, Infans Davidis Ecker de Kapfing, Præfecti in Oſterhoven.
Suſanna Ekerin.

Errata		*Emendanda.*
pag. 9. Lin. 14.	optimam -	opimam.
pag. 14. Lin. 1.	1757 - -	1721.
pag. 17. Lin. 20.	Mabinoldes -	Mandiuoldes
pag. 19. Lin. 25.	*GETSAE* -	*GETSAE*
pag. 22. Lin. 25.	*ASCUINEM* -	*ASCUINUM*
pag. 24. Lin. 8.	*Pareſletigerhoch* -	*Parcſleti. Gerhoch*
— Lin. ult.	fratres -	frater
pap. 28. Lin. 14.	altaſtenſis -	Altahenſis
pag. 75. Lin. 4. & 5.	Ruchperge -	Puchperge
pag. 87. Lin. 19.	procos -	porcos
pag. 90. Lin. 24.	dimidio -	dimidia
pag. 93. Lin. 10.	landt -	handt
pag. 98. Lin. 19.	inclitibus -	militibus
pag. 100. Lin. 22.	*FRIARICUS*	*FRIDERICUS*
pag. 101. Lin. 3.	*Hinttae* -	*Rinttc*
— Lin. 12.	Cancellaris -	Cancellario
pag. 109. Lin. 19.	nutrimentibus -	nutrimentis
pag. 112. Lin. 19.	diligeris -	deligere
pag. 115. Lin. 23.	ſubiat -	ſubjaceat
ibidem	loca - -	loco
pag. 117. Lin. 20.	obſtacula -	obſtaculo
pag. 121. Lin. 22.	ſiue -	ſine
pag. 122. Lin. 12.	agnoſcunt -	agnoſcant
pag. 151. Lin.	veterius -	ulterius
pag. 165. Lin. 2. — Lin. 7.	Fachenaw -	Tachenaw
— Lin. 9.	utilitatis -	utilis
pag. 174. Lin. 18.	*poſt Chunrado* -	*adde.* dictoBurphel aput minores, Magiſtro *Chunrado*
— Lin. 19.	Ratisponum -	Ratispon cum
pag. 209. Lin. 20.	Burck -	Burckrecht
pag. 270. Lin. 16.	per uel -	per ſe uel
pag. 294. Lin. 17.	Lerchtoldus -	Berchtoldus
pag. 307. Lin. 7.	CCC. -	CCCC.
pag. 307. Lin. penult.	quieti -	quietis

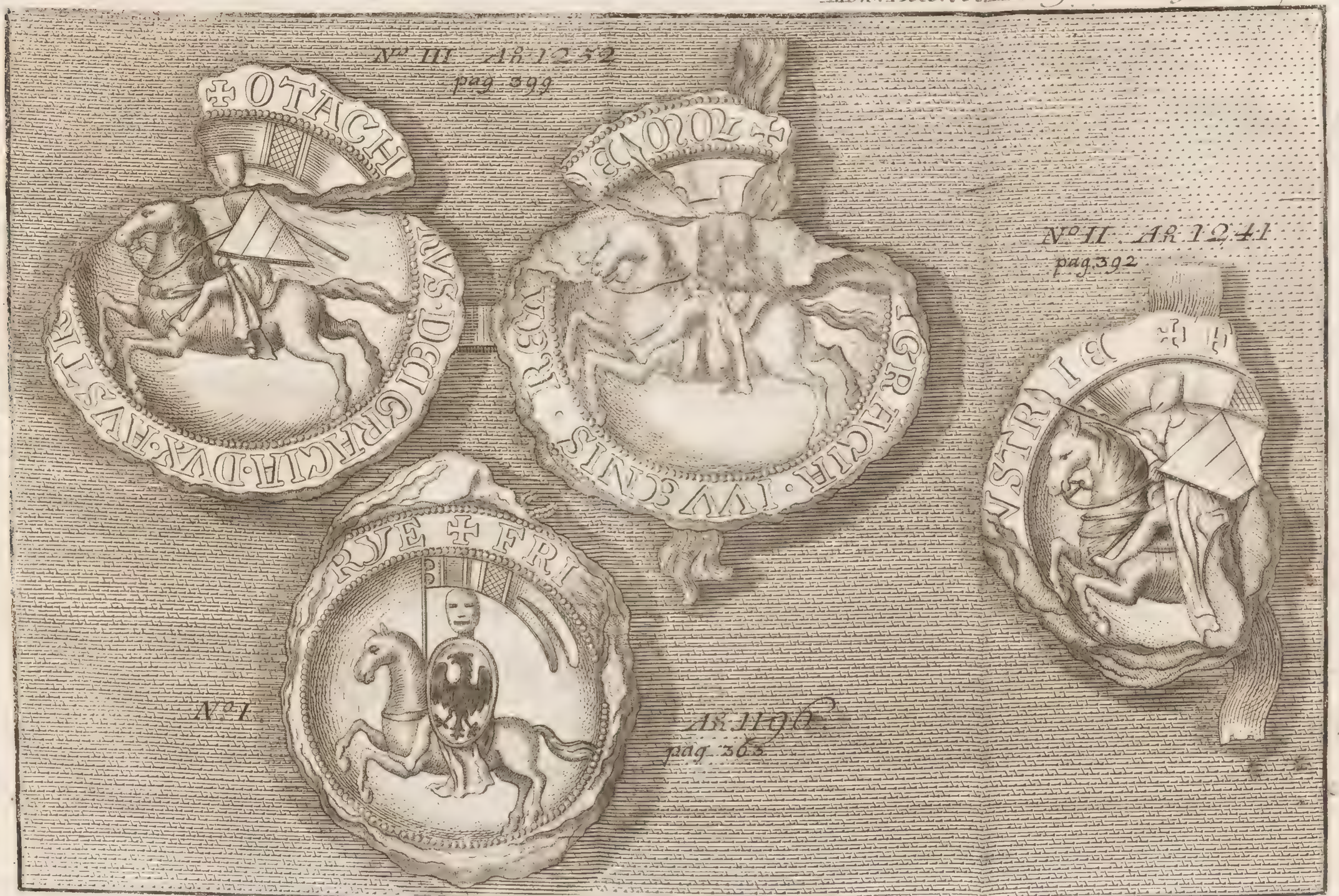
N° III. AR 1252
pag. 399
+OTACHI
VS·DEI GRA
GRECIA·DVX·HV
+LOVIS
REX
FRANCIE
N° II. AR 1241
pag. 392
RVE + FRI
N° I. AR
pag. 363

N° VI. An. 1456.
pag. 494

N° VII. An. 1378.
pag. 463

N° IIII. An. 1250.
pag. 408

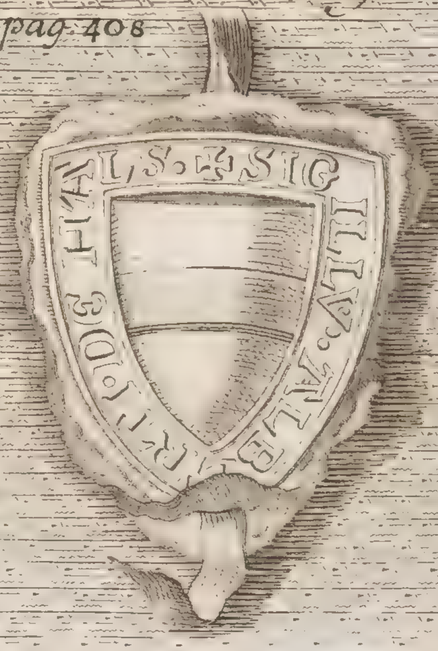

Mon. Boic. Vol. XII Stoill. Tab. III. Osterh. in fine.

N° IX. An. 1629 pag. 559.

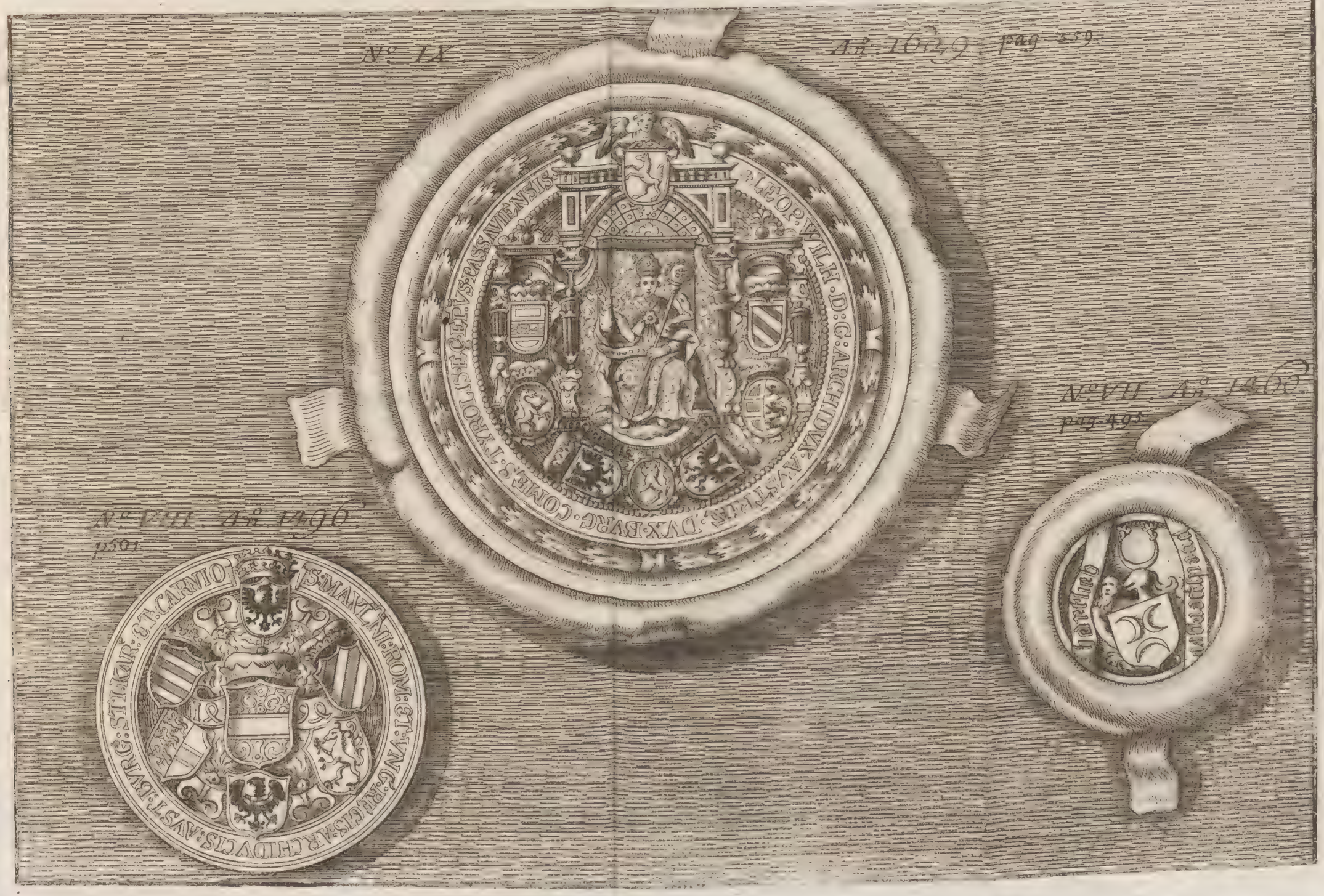

N° VII An. 1460 pag. 495

INDEX
PERSONARUM
PONTIFICES MAX.

Alexander III. 1161. 112. IV. 1258. 401. 1494. 499.
Eugenius IV. 1431. 234. 1146. 334.
Gregorius IX. 1230. 380. 383. 384. X. 1274. 132. XI. 1378. 458.
Honorius II. 1126. 98. 1224. 120. III. 1222. 371.
Innocentius III. 1207. 116. IV. 1246. 124.
Joannes XXII. 1318. 162. XXIII. 1415. 470.
Lucius III. 1184. 112.
Martinus V. 1429. 231. 1430. 479.
Sixtus IV. 1474. 268.
Victor antip. 1159. 108. 111.

Episcopi Babenbergenses.

Bertholdus. 1258. 402. 1276. 419.
Eckbertus. 1203. 370. 1228. 373.
Ewerhard. 1150. 335.
Henricus. 1249. 396.
Hermann. 1172. 343. 1254. 402.
Leupoldus. 1301. 430.
Otto. 1110. 331. 1180. 350.
Tiemo. 1198. 367.

Patavienses.

Georgius. 1401. 358.
Kunradus. 1155. 335. 1159. 340.
Leopoldus. 1503. 359.
Regenpertus. 1143. 333.

Rudigerus. 1236. 389. 1241. 393.
Theobaldus. 1188. 354.
Wernhardus. 1304. 434.
Wiguleus. 1629. 360.
Wolfkerus. 1195. 356.

RATISPONENSES.

Chuno. 1179. 55.
Conradus. 1310. 155.
Hartwicus. 1156. 108.
Henricus. 1290. 149. 1284. 143.
Leo. 1266. 126. 127. 1269. 129. 1276. 139.

Abbates Oberaltacenſes.

Conradus I. 1221. 75.
Conradus II. 1283. 142. 1304. 152.
Dietricus 1159. 48.
Erneſtus 1232. 78.
Egino 1104. 15.
Gerardus 1159. 51.
Gotpoldus 1194. 72.
Heimo 1248. 81.
Henricus. 1317. 160. 1320. 163. 1325. 165.
Luidgerus. 1115. 27.
Luitpoldus. 1147. 45.
Poppo 1265. 82.
Ruthardus. 1137. 44.
Udalricus 1245. 78.
Ulricus II. 1338. 174.
Wernhardus 1296. 429.

OSTERHOVIENS.

Engelſcalcus 1168. 342.

WALTERBACENS.

Henricus 1301. 433.

Imperatores.

Fridericus III. 1471. 496.
Henricus III. 1054. 95. IV. 1086. 96.
Ludovicus IV. 1341. 175. & 446. 1345. 450. 1344. 182. 1346. 185. 1347. 186. 187.
Maximilianus I. 1496. 500.

Duces Auſtriæ.

Fridericus. 1196. 361. 1241. 391. Leopoldus. 1198. 369.
Ladislaus. 1456. 493.

Barvariæ.

Albertus. I. 1358. 198. 1365. 452. — — IV. 1471. 264. 1501. 274.
— — III. 1444. 248. 1446. 250. 1506. 475.
244. 245.

Er-

Erneſtus. 1429. 232.
Henricus. 1267. 128. 1272. 131. 1320. 163. 1335. 171. 1336. 172. 1338. 173. 1429. 475. 1256. 401.
Ludmilla uxor Ludovici ducis. 1203. 92.
Ludovicus. 1203. 92. 1228. 374. 1229. 378. 1230. 379.
— — march Brandenb. 1349. 190. 1348. 188.
Ludovicus Dives. 1451. 491.
Otto. 1298. 150. 1231. 386. 1245. 395.
Stephanus. 1298. 150. 1348. 188.
Wilhelmus IV. 1448. 252. V. 1580. 276.

Comites.

de Andechs. Bertholdus, Godefr. & Ortung. 1180. 351.
ab Arcu Comitum Genealogia à pag. 16. ad 22.
Grunenbach. Otto. 1231. 387.
Halz Albertus. 1259. 407. 408. 1287. 424. 1303. 434.
— — Diether. 1134. 334. Leopoldus 1365. 457. 1375. 502.
Leuchtenberg. Joannes. 1385. 212.
Moſpurg. Henricus & Conrad. 1229. 379.
Norimb. Purggravii. Conradus 1228. 375.
Oetingen. Henricus. 1228. 374.
Ortenburg. Henricus. 1188. 357. 1286. 389.
Paden. Herman. 1228. 375.
Pogen. Albertus IV. 1225. 121. 1232. 123. 1220. 118. 1228. 378. 1242. 94. Bertholdus. 1207. 74. Fridericus I. 16. II. 18. Hartwicus 1054. 95.
de Ritenburg. Henricus & Otto. 1179. 56.
Schardinq Richardis 1152. 502.
Schauenberg. Sigmund. Wolfg. & Georg 1479. 272. Ulrich & Heinrich 1363. 473.
Voburg. Bertholdus. 1207. 74.

Nobiles.

A.

Achdorf. Frider. 1346. 183.
Aheim, Rudiger. 1188. 356.
Anwaltſtorf. Eberhard. 1188. 353.
Aſcha. Wernher. 1188. 356.
Aſenhamer Conradus 1389. 502; Joann 1303. 502. Ott 1385. 466.
Aſenheim Otto 1331. 502.
de Aw Ulricus Præpoſ. Ratisb. 1312.
Awer Werntho. 1366. 201.

B.

Blumritter. Sighard. 68.

C.

Chalbeck. Petrus 1383. 204.
de Chamb Abraham. 1143. 334. 1155. 339.
Chameraner Petrus. 1366. 200. Henricus 1343. 180.
Cheznach, Chunr. 1184. 57.
Chinperger. Eberhard. 1402. 106.
Closner, Albert. 1262. 410.

D.

Degenberg. Alram. 1351. 194. Hertwic. 1349. 191. 1347. 188. Joannes 1464. 255. 1466. 259. 1448. 252.
Dienar, Carol. 1330. 170.
Dietreichinger Bernhart 1385. 466.

E.

Ecker David 1578. 503.
Eckharting. Leupold. 1270. 418. Cunr. 1287. 427.
Eglolfsheim. Frider. 1270. 418. 1287. 427.
Ehingen. Henricus. 35.
Ekk Albrecht 1365. 457.
Erling. Albertus. 1313. 159.

F.

Fraunberg. Sifridus. 1231. 387.
Fraunhofer. Sifridus. 1231. 387.
Freyberg Heinricus 1355. 197.
Freindorfer Hartwich. 1320. 163. Hartmann. 76.

G.

Gozboldcelle. Henr. 60.
Grefendorf. Henricus. 1262. 410.

H.

Hagenaw. Hartwich. 1143. 334.
Hagenbach, Goswin. 1147. 46. — Ludovicus. 65.
Haibeck, Dietricus. 1329. 169. Udalricus. 69.
Harbach Leonardus 1430. 502.
Harde. Adeloch. 1159. 73.
Hartinge. Poppo 43.
Hausen. Gotfrid. 1312. 441. & 502.
Hautzenberg Albrecht 1384. 463. 1385. 466. Ulrich 1384. 465.
Hautzendorf Cunrad. 1365. 457.
Heiterhofen. Berthold. 44. Heinr. 63.
Helmgersperg. Altman. 69.
Herrant Jacob. 1448. 254.
Herteinstein Rupert. 1276. 419.
Hirsperg. Hartwich. 1228. 375.
Hofdorf. Chuno. 1259. 125.
Hohenperger Thomas. 1385. 210. 1400. 216.
Hohenvels. Conrad. 1229. 379.
Holzapfel. Andr. 1422. 226. 1417. 220.
Holzhausen Rugerus. 1172. 349.

I.

Julpach. Reinhard. 1155. 339.

K.

Kastner Seyfrid. 1328. 168.
Kolnpach Eglof 1365. 457.

L.

Layming, Joanna 1442. 502.
Lauterpach. Ulricus. 1265. 82.
Lengfelder. Oswald. 1429. 252.

Lichtenstein. Dietmar 1196. 362.
Lubolfingen. *Ulricus.* 1253. 399.

M.

Marscalck. Gebhard. 1245. 78.
Menach Conrad. 1159. 52. Rudolph. 43. 46. Volmar. 46.
Mospach Erkenpert. 1155. 330.
Muckenwinckl. Gertrudis. 54.

N.

Niwenhausen Rapotho, 33.
Noezel Hernold. 1276. 142.
Nothaft Henricus 1472. 267.
Nutzperg Albrecht 1365. 457.

O.

Oedenhofer Joan. 1468. 263.
Osterhoven, Conrad. Dietrich & Gotebold 1459. 341. Gozwin & Rudolph. 1172. 344. Sifridus 1241. 393.
Otmaring. Leopold. 1269. 417. — Conrad. 1159. 341.

P.

Panchofer Ulrich 1384. 205.
Parsperg Ferdinand. 1429. 107.
Paumgarten Heinre 1236. 389.
Paulstorffer. Henricus 1464. 254.
Perndorf Berthold. 1267 415. Dietmar 1147. 48. Engelscalcus 35. — 1159. 50. Reinold 1287. 427.
Pesing. Isenreich. 1246. 79.
Phoelingen Rachewinus. 67.
Planckenburg. Engelb. 1155. 339.
Poeding. Rapotho & Dietr. 1196. 368. Dietricus 1203. 371. Dietmar. 1236. 389.
Prenberg. Conrad. 68.
Prising Alhard. 1231. 387.
Pruckberg. Eberhard. 1287. 427.
Puechberg Andreas 1505. 503. Caspar. 1452. 503. Erasmus 1485. 503. Hartlieb. 1306. 436. 1312. 441. 1460. 495. Joannes 1470. 503. Lazarus 1455. 503. Sigfrid. 1244. 502.
Parchstaler Henricus 1455. 503.

R.

Rain Ulricus 1232. 78.
Ramsperg Hiltprant. 1343. 180.
Ranfels Albert. & Heinr. 1262. 410.
Reinpach Joannes. 1370. 102.
de Reinago Petrus 1382. 104.
Rohrpach Wernher. 64.
Roschawer Joan. 1416. 217.
Ruchperg Albert 1365. 457.
Runtingen Adelheid. 66. 1221. 119. — Weigand. 1236. 389.

S.

Sachs de Hausen Fridericus 1244. 502.
Sattelperg Hartwiglin 1305. 502.
Sattelpogen Albert 1299. 151. Frider. & Henr. 1309. 82. Joan. 1384. 207.
Schambach Albert. 1265. 132. 1184. 58.
Schelnpacher 1480. 503.
Schonstein 1268. 145.
Schwarzenberg. Conrad. 1350. 193. Reimboto 1301. 432.
Schwarzenau Pilegr. 1198. 369.
Seveld Richard 1196. 362. Weichard 1198. 369.
Spilperg Heinr. 1155. 339. 1172. 344.
Stadler Erhard. Canon. 1391. 213.
Stainberger Albert. & Gozbold. 1159. 54. Henr. 1336. 171. Sibotho 41.
Stein Gebhard. 1196. 364. Rapotho 1196. 362. Wigerus 1180. 351. Wilhelm 1195. 375.

Steinach Johann 1365. 457. Hartwic 47. Ulrich & Rudolph. 34.
Stetten Berthold. 1262. 410. Otto. 1172. 344.
Straſskirchen Aribo 64.
Strubing Albert. 1286. 145. Otto 1276. 140. Udalricus 62.
Stubenberg Ulricus. 1198. 369.
Sumpringer Joann. 1416. 106.
Sunzinger Andr. 1422. 228. Eberhard. 1159. 52.

T.

Tauberg Albertus 1375. 502. Pilgrinus 1236. 391.
Tegernbach Adolph. 46. Rudolph. 66.
Thumgaſt Peter 1386. 467. 1430. 502.
Troſt Henricus 1232. 78.
Tumenau. Eberh. 1343. 176.

V. U.

Valchenſtein, Otto 1184. 59. 62. Walther. 1194. 72. 1184. 87.
Velberck Albert. 1312. 157.
Veltkirchen Hartman. 59. 63. 70. 72.
Uttlingen Waldo. 68.

W.

Waldeck Alkerus & Heinr. 1172. 349. Meingottus. 1236. 389.
Wateſtorf Wilhelm. 1137. 44.
Weſterbach Dietricus 1262. 410.
Wilhalmſtorf Herman. 1180. 351. Marquard. 1172. 344.
Willing Dietricus 1262. 410.
Winſperg Conrad. 1228. 375.
Wintenauer Rudolph. 1392. 105.
Winzer Adelheid 55. Altman 1269. 417. Juditha 24. Wilhelm. 1315. 441.

Z.

Zant. Fridericus 76.
Zeidlarn Chuno 59. Henr. 75.
Zenger Wolfgang. 1464. 255.
Zinzendorf Dietricus 1184. 59.
Zullingen Babo 1143. 334.

INDEX RERUM.

A.

Abbatis Inſignia Pontificalia. 234.
Abſolutio a Cenſuris. 193.
Adelhardſtorf. 39.
Advocatiae Jura. 344. — Ceſſatio 404.
Ait-

Aitterhofen 139. 141. 147. 268.
Ainzenſperg Curia. 145.
Amelſtorf Curia 409. 419.
Anniverſaria Oſterhovii. 342. 393.
Arbitrium ſuper annuum cenſum. 208.
— — inter Altach & Oſterhoven. 416.

B.

Baſileenſis Concilii Exemptio Monaſteriorum. 481. Protectorium. 235. Renovatio Privilegiorum papalium. 484. & 489.
Beneficiorum Collatio. 89. 90.
Bogen Jus Patronatus 117. 120. 121.
Bona Oberaltacenſia. 113.
Bulla protectionis 112. 117. 120. 124.

C.

Chaſſen Eccleſia. 333. 376.
Camba Marchia. 97.
Candela S. Albani 445.
Capellani Cæſarei privilegium. 137.
Caſſatio alienationum. 162.
Chremsleiten vinea. 413. 444.
Creuzkirchen. 119.
Chrizenchirchen. 39.
Cleri tuitio contra exactiones Epiſc. Ratisbon. 190.
Cmmutatio prædiorum. 397.
Concambium Eccleſiæ. 333. 348. 350.
Conceptionis B. V. M. Feſtum. 435.
Confirmatio Decimationum. 491. privilegiorum. 132. 264. 276. 446. 452. 475. 496. 500.
— — Patronatus. 129.
Conſervatores dantur monaſterio Oſterhovienſi 458.
Controverſia cum Piſcatoribus. 259.
Cunzell Parochia. 128. 213.

D.

Decimarum Conductio 205. locatio. 264. 267.
— — Appropriatio 188. — permutatio 191.
— — Tranſactio 83. — venditio 263. 213. — in Straubing & Ellenpach. 379.
Decimæ papalis ſolutio. 422.
Defenſio Eccleſiarum Præmonſtrat. 401.
Diploma memorabile Henrici III. & IV. Impp. 95. & 96.
Dominium Directum. 184.

E.

Eberhartsdorf. 463. 466.
Ebring decima. 384. — Huba 428.
S. Egidii Feſtum Oſterhov. 340.
Eliſabethzell Præpoſitura ad Oberaltacenſe Monaſt. 305. Fundatur. 1346. 311. — Dotatur & Confirmatur 1347. 313. — Conceſſio Juris praxandi, & immunitas Steurarum. 1356. 319.
Ellenpach decima. 386. 448.
Eming & *Entau* decimæ. 384.
Entau Curia 387. — pretia rerum ibi. 450.
Eſchbach Huba. 442.

F.

Fachenau 168.
Fraternitas inter Oſterhovium & Altaich. 437.
— — data Nobilibus. 440.
Fundatio Miſſæ in Winzer 495.
Fundi pro alveo danubii. 176.

G.

G.

Gachſtetten. 130.
Geiſalharſtarf. 399.
Geltolfing 108. 127. 139. 141.
Genealogia Comitum de Pogen. 16. & ſeq.
Gerolting decima 348. 383.
Girching feudum 343.
Gozenbach decim. 383.
Grizzmraut decim. 383.

H.

Hall prope Oſterhoven. 337.
Haſelbach. 128.
Haſenbach ſilva. 367.
Hofdorf 125.
Hoferpach. 406.
Hoſpitalitatis exemtio. 244.
Hubae Oſterhovienſes. 352.
Hubern 131.

I.

Immunitas vectigalium 272. 275. — — Steurarum 175. 212. Telonei, 471. Teloneorum per Auſtriam. 493.
Incorporatio Paroch. Oſterhov. 373. — — Eccleſiae in Chaſſen. 376.
Indulgentia magnae Crucis. 434.
Infirmariæ Fundatio 142.
Inofficiatio Eccleſiar. paroch. 420. 421.
Inſulae largitio. 163. 170.
Ittling Curia 180. 181.
Judicii provincialis ſententia 204. Jus decimandi 213. aumarum Nundinarum. 198. — piſcandi 145. 150. — reluitionis. 264.

K.

Kolenbach villa 499.

L.

Lanâau paroch. 188.
Laudum ſuper decimas 169. — ſuper annua penſione. 156. 394.
Libertatis donatio. 363.
Lienach 169. 170. 222.
Literae emphyteuticae 163.
Locatio areae ad vitalitium. 152.
Loizendorf. 128.

M.

Mandatum in vim Compromiſſi. 174.
Manſi regales. 95.
Manumiſſio Abbatis Oberaltac. 429.
Marcktrecht in Paſſau. 357.
Mattenhaim ſervitium 438.
Mitterfels Caſtrum. 204. 250.
Miilhaim Eccleſia. 407.
Miilpeunt Curia 412.
Mutae immunitas 361. 369. — in Tekkendorf & Plädling. 378. — 391. 395. 398.

N.

Necrologium Oberaltac. monaſt. 278.
Norbertini veniunt Oſterhovium. 334.
Numinorum, & menſurarum veterum quantitas. 90.
Nundinae in Oberaltaich. 198. — in Pogen. 173.
Nuptiale carmen Ludovici Ducis Bav. 92.

O.

Oberaltaich Abbates 10. — Bonorum con-

confirmatio 112. 118. 132. Codex Traditionum incipit 1104. ſub Eginone Abb. & pertingit uſque ad pag. 95. Feuda Monaſterii 83.
— — Incendium 80.
— — Origo vera 4. & ſeq. —
— — Praedia quaedam. 63.
— — Reſtitutio bonorum. 122.
Oppignoratio cum pacto reluitionis. 1386. 467.
Oſterhovienſis Canoniæ, Abbas eſt ſummus Capellanus Ducis. 386. eius deſcriptio 323. fundatio 329. Incorporatio Parochiæ 373. Libertates 380. Donatio Parochiæ 402. 410. Canoniæ Oſterhov. conceduntur Chirothecæ pontificales. 469. Inſignia pontificalia conceduntur. 470.

P.

Paſching Curia. 394. 423.
Permutatio 154.
Piſcatorum controverſia. 259. 261.
Pleinting liber tranſitus ibidem. 450.
Plumaern Curia. 157.
Porgſtetten Curia. 431.
Praediorum venditio 196. 466. cum pacto reemptionis. 463.
Praeſentationis ad beneficium formula. 88.
Præſidium apoſtolicum. 479.
Precarium Hubae 418. 423.
Pretia rerum in Ellenpach. 450. — in Entau. ibid.
Proceſſus in puncto caducitatis 255.

Q.

Querela Plebani contra alium. 143.

R.

Ratmersreut. 95.
Recognitio feudalis 374.
Redemtio praediorum alienatorum. 200.
Reiberſtorf 145. 259.
Relaxatio ſervitii. 400. 403.
Renuntiatio de non vindicando. 220.
— — Juris feudalis. 171.
— — Quarumdam pretenſionum. 159.
Reſignatio Parochiae. 149.
Reverſales Capituli auguſtani. 197.
— — Factæ compenſationis 195.
Civitatis Hallenſis 462.
Richprechtsdorf prædium 43.
Roth Curiæ traditio. 165.
Ruit vel Reut prædium. 57.

S.

Scharten decima 384.
Schefften decima. 222.
Sententia ſuper alluvione. 201.
— Judicialis 168. 194. ſuper decimis 127.
— in puncto ſpolii decimarum 153.
Servitium in coena domini. 372.
Servitus Hoſpitalitatis 244.
— — tranſportandi Ligna 250.
Plagen Eccleſia 471. 389.
Straskirchen Curia. 171.
Straubing decima 386. 448.
— — pretia rerum ibid. 451.

T.

Telonei immunitas in Auſtria. 361.
Teuffenbach Curia 77.

Traditio famulae ad miniſterium Eccl, 332.
Traditionum Codex Oberaltac. a pag. 15. ad 95.

V.

Vaticinium infauſtum. 94.
Veldern praedium 151, 226. 228.
Venditio cenſus 160.
Vigiliae & miſſae in Capit. Oſterhov. 424.
Vilshovienſis mutae immunitas, 401.
Vineae conceſſio 342. — in auſtria 354.
Vitalitium ad decimas 295, 427.

W.

Wartberg decima. 348.
Weidenhofen curia 210, 212. 216.
Winckel Huba. 418.
Winzer Jus Patronatus Eccleſ. 430.
— — Praeſentatio ad eandem 436.
— — Sponſio. 439.
— — Admiſſio capit. Paſſav. 442.
Wolframſtorf villa, 95.

Z.

Zeidlarn Hubae donatio, 370,

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Monumenta Boica

Bd.: 12

München 1775

4 Bavar. 1312-12,3
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10334149-7
VD18 80051510-001